

Sectorplan 21 AVI-vliegas

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
AVI-vliegas	Vliegas die resteert na verbranding in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven. Voor de definitie van AVI-vliegas sluit dit sectorplan aan bij het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
AVI-vliegas	Storten, al dan niet na koude immobilisatie, op een daarvoor geschikte stortplaats.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader hoofdstuk B.13 , par. B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		Overbrenging voor opvulling van mijnen en groeves met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is niet toegestaan aangezien, gelet op het gestelde in B.12.2, sprake is van storten.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging. Onder dit verbod valt ook overbrenging t.b.v. opvulling van mijnen en groeves met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie de toelichting op het sectorplan en zie beleidskader B.13.5.5.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

AVI-vliegas is de vliegas die resteert na verbranding in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
AVI-bodemassas	Zie SP20 (AVI-bodemassas)
As van slibverbranding	Zie SP22 (Assen van slibverbranding)
Afval van energiecentrales	Zie SP23 (Reststoffen van kolengestookte energiecentrales)
Afval van biomassaverbranding en specifieke bijstookinstallaties voor biomassa	Zie SP24 (Reststoffen van energiewinning uit biomassa)
Actief kool van rookgasreiniging	Zie SP25 (Actief kool)
Rookgasreinigingsresidu	Zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Reststoffen van afvalverbranding anders dan in AVI's, slibverbrandingsinstallaties of energiecentrales	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 190107; 190113; 190114; 190115; 190116.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

AVI-vliegas valt onder categorie 107 of 108 van bijlage 5 van het LAP²: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat gestort mag worden volgens het Bssa of een minimumstandaard uit het LAP*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot de categorie 107 of categorie 108 mogen bovendien ook niet zonder meer binnen de categorie worden samengevoegd. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in § B.7.5.2 van het beleidskader.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de Wet milieubeheer in het Besluit inzamelen afvalstoffen een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. de verwerking van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en

² Ook de Arm kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke ZZS (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Voor verwerking van AVI-vliegas is er een aantal mogelijkheden. De meeste zijn beschreven in de BREF-Afvalverbranding paragraaf 4.6.11. (storten na koude immobilisatie, Hydrostab, vulstof in asfalt, versatzbau, dammbau en pyrometallurgisch smelten).

De minimumstandaard biedt ook de komende beleidsperiode de ruimte om thermische verwerking (pyrometallurgisch smelten) van AVI-vliegas gevolgd door nuttige toepassing van het smeltresidu verder te ontwikkelen, ondanks het relatief grote energieverbruik. Een dergelijke wijze van verwerking heeft als voordeel dat de eeuwigdurende risico's voor het milieu en de volksgezondheid door uitloging van milieugevaarlijke stoffen uit AVI-vliegas op stortplaatsen, kunnen worden beperkt.

Het storten in big-bags is niet toegestaan indien de afvalstoffen niet aan de grenswaarden van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen voldoen.

Vliegas werd voor een groot deel naar Duitsland uitgevoerd om te worden toegepast in mijnen. Het arrest van het Hof van Justitie van 28 juli 2016 in zaak C-147/15 betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Consiglio di Stato in de procedure Città Metropolitana di Bari tegen Edilizia Mastrodonato Srl, heeft hierin verandering gebracht. Het Hof oordeelt dat uitsluitend sprake kan zijn van nuttige toepassing indien:

- de betrokken afvalstoffen een nuttig doel dienen door andere materialen te vervangen die anders voor een specifieke functie zouden zijn gebruikt en;
- het gebruikte afval daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis voor geschikt is: als het gaat om opvulling van mijnen en groeven zijn uitsluitend inerte, niet-gevaarlijke afvalstoffen toegestaan.

Sinds het arrest moet de opvulling van mijnen en groeven met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen worden beschouwd als storten. Gelet op de nationale zelfverzorging voor storten wordt export van afvalstoffen ten behoeve van storten niet toegestaan. Zie ook het beleidskader B.13.5.5 voor de wijze waarop het arrest is verwerkt in het beleid voor overbrenging.

Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor [hoofdstuk B.7](#), paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREF waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Bodemassen/vliegassen van afvalverbranding	Afvalverbranding	50	Aparte behandeling van bodemas en vliegas en andere rookgasreinigingsresiduen, om contaminatie van bodemas te vermijden en de mogelijkheid voor nuttige toepassing van bodemas te verhogen

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

VI Ontwikkelingen

De stortbranche zoekt momenteel naar alternatieven voor uitvoer voor nuttige toepassing, vooral omdat het alternatief 'storten in big bags' niet meer wordt toegestaan (zie par V, toelichting minimumstandaard). In dit kader worden er bijvoorbeeld immobilisatietechnieken ontwikkeld waar met toepassing van verschillende (te storten) afvalstoffen een monoliet wordt gevormd. De resultaten hiervan worden momenteel beproefd als mogelijk alternatief voor de big bags.

Sectorplan 22 Assen van slibverbranding

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Assen slibverbranding	Assen die resteren na verbranding van afvalstoffen in een slibverbrandingsinstallatie (SVI). Bij het onderhoud van de installatie kan een gesmolten, harde laag aangekoekt vliegias vrijkomen. Het sectorplan ziet hier niet op toe.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Assen slibverbranding	<p>Andere nuttige toepassing, met inachtneming van:</p> <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (paragraaf B.7.5.4 beleidskader) en; de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader). <p>Op basis van deze minimumstandaard is het <i>eveneens toegestaan</i> om materialen (zoals fosfaat) uit de assen terug te winnen, onder voorwaarde dat het residu dat overblijft na terugwinning niet mag worden gestort.</p>

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen minimumstandaard

Na aanvang van de planperiode wordt gezien of de huidige lijn van het sectorplan, namelijk dat bij terugwinnen van fosfaat als alternatief voor integrale nuttige toepassing van de assen waarbij geen enkel residu mag worden gestort, gehandhaafd moet blijven dan wel, moet worden genuanceerd. Het resultaat van deze analyse kan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard in de nabije toekomst.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op

basis van art. 36 van de verordening)

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd en/of wanneer de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie toetsingskader in hoofdstuk B.13 , paragraaf B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		Voor assen van slibverbranding geldt dat elke mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Nvt	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard van de afvalstof
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

Assen van slibverbranding zijn de assen die resteren na verbranding van afvalstoffen in een slibverbrandingsinstallatie (SVI). Het betreft hier zowel zelfstandige installaties voor het verbranden van slib van derden als installaties die onderdeel zijn van een grotere inrichting en uitsluitend slibben van binnen de eigen inrichting verbranden.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
AVI-bodemassas	Zie SP20 (AVI-bodemassas)
AVI-vliegass	Zie SP21 (AVI-vliegass)
Afval van kolencentrales	Zie SP23 (Reststoffen van kolengestookte energiecentrales)
Afval van biomassaverbranding en specifieke bijstookinstallaties voor biomassa	Zie SP24 (Reststoffen van energiewinning uit biomassa)
Actief kool van rookgasreiniging	Zie SP25 (Actief kool)
Rookgasreinigingsresidu van AVI's en slibverbranding	Zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Reststoffen slibverbranding met een kwikgehalte van meer dan 50 mg/kg droge stof	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)
Reststoffen van afvalverbranding anders dan in AVI's, slibverbrandingsinstallaties of energiecentrales	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 190107; 190113; 190114; 190115; 190116.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Assen van slibverbranding vallen onder een van de [categorieën 71 of 72](#) van [bijlage 5](#) van het LAP³: *As die resteert na verbranding van afvalstoffen in slibverbrandingsinstallatie (SVI)*.

Afhankelijk van het feit of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt valt het onder 71 of 72.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wetmilieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard is 'nuttige toepassing'. Gezien de samenstelling van assen van slibverbranding sterk kan variëren is het van belang om bij de nuttige toepassing voldoende aandacht te geven aan de samenstelling en de (on)mogelijkheden die daardoor bij de toepassing kunnen optreden. Naast het algemene mengbeleid en de risico's op aanwezigheid van ZZS zijn ook de volgende bepalingen van belang:

- *Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof*
Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor [hoofdstuk B.7](#), paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.
- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen*
In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting [hoofdstuk B.12](#), paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

Terugwinnen van fosfaat

De optie fosfaatwinning is nieuw in LAP3 en wordt ook toegestaan zolang de restfractie die overblijft na de fosfaatwinning niet wordt gestort.

Vanaf 1 januari 2015 mogen herwonnen fosfaten als meststof worden verhandeld, gebruikt en vervoerd als voldaan wordt aan de algemene eisen voor meststoffen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#). Ook mogen herwonnen fosfaten worden ingezet voor de productie van een fosfaatmeststof. Herwonnen fosfaten zijn:

- struviet, hoofdzakelijk bestaand uit magnesiumammoniumfosfaat, dat is vrijgekomen bij de zuivering van industrieel proceswater of huishoudelijk, stedelijk of industrieel afvalwater of ander afvalwater door precipitatie met opgelost magnesium, ammonium of kalium.
- magnesiumfosfaat, dat is vrijgekomen bij pasteurisatie of bij het drogen van struviet.
- dicalciumfosfaat, dat is vrijgekomen bij de zuivering van huishoudelijk, stedelijk of industrieel afvalwater dan wel ander afvalwater door precipitatie met opgelost calcium.

Zie voor meer informatie ook de wijziging van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet van 15 december 2014 ([Staatsblad 2014, 543](#)).

Momenteel wordt op Europees niveau gewerkt aan een herziening van de meststoffenwet. Struviet is in de voorstellen nog niet opgenomen. Het Europese Joint Research centrum (JRC) zal eerst een studie uit gaan voeren die dient om 'einde-afval' criteria (EoW) op te stellen voor struviet, biochar en assen. Hierbij zal ook gekeken worden naar mogelijke risico's voor mens en milieu bij toepassing van struviet. Te denken valt aan pathogenen en medicijnresten.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREF waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

Afvalstoffen	BREF	BBT	Specifieke eis BREF*
Ferro-/non ferro-fractie	Afvalverbranding	12, 52	Na de verbranding uit de bodemas afscheiden t.b.v. recycling, voor zover praktisch en economisch haalbaar
Bodemassen/vliegassen van afvalverbranding	Afvalverbranding	50	Aparte behandeling van bodemas en vliegassen en andere rookgasreinigingsresiduen, om contaminatie van bodemas te vermijden en de mogelijkheid voor nuttige toepassing van bodemas te verhogen
Bodemassen van afvalverbranding	Afvalverbranding	53	Zorgen voor toepasbaarheid door behandeling van bodemas (hetzij on-site, hetzij off-site) door een geschikte combinatie van: <ol style="list-style-type: none"> droge bodemasbehandeling, met of zonder rijping natte bodemasbehandeling, met of zonder rijping thermische behandeling zeven en vermalen

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 24, geldt voor reststoffen voor slibverbranding een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Fosfaatterugwinning is een belangrijke ontwikkeling, vanwege het feit dat de wereldvoorraad fosfaaterts snel afneemt. Bij het verwerkingsproces in Frankrijk wordt echter een relatief grote fractie van de verwerkte verbrandingsassen gestort. Hoogwaardigere verwerkingsmogelijkheden voor die fractie zijn nog in onderzoek. In deze situatie is sprake van het botsen van twee belangrijke beleidsuitgangspunten, namelijk het minimaliseren van storten enerzijds en het hoogwaardig recyclen van componenten uit het afval anderzijds. In de planperiode zal voor assen van slibverbranding worden nagegaan in hoeverre en onder welke voorwaarden het storten van een deel van de afvalstroom moet worden geaccepteerd omdat daar ruime milieuwinst door recyclen van het fosfaat tegenover staat.

Sectorplan 23 Reststoffen van kolengestookte energiecentrales

I Afbakening

Kolengestookte elektriciteitscentrales wekken energie op door het verbranden (al dan niet na vergassen) van kolen en/of door het meestoken van secundaire brandstoffen (meestal biomassa) ter vervanging van kolen.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Poederkoolvliegias	Dit zijn reststoffen inclusief de reststoffen van eventueel meegeestookte (primaire dan wel secundaire) brandstoffen.
Vliegas en slakken van kolenvergassing	
Bodemas	
Rookgasontzwavelingsgips (RO-gips)	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), § B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie § B.14.5.2 van het beleidskader).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Reststoffen van kolengestookte energiecentrales	Recycling, met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> • het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (§ B.7.5.4 beleidskader) en/of • de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, § B.12.9.2 beleidskader).

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit § B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan

worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , paragraaf B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor reststoffen van kolengestookte energiecentrales geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is. Dit verbod geldt ook voor overbrenging ten behoeve van: <ul style="list-style-type: none"> • het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulling van ruimten, onder meer de toepassing in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan, of • toepassing direct in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I KRA, alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

Kolengestookte elektriciteitscentrales wekken energie op door het verbranden (al dan niet na vergassen) van kolen en/of door het meestoken van secundaire brandstoffen (bijvoorbeeld biomassa) ter vervanging van kolen. Reststoffen van kolengestookte energiecentrales bestaan in hoofdzaak uit poederkoolvlieg³, bodemas, vlieggas van kolenvergassing, slakken van kolenvergassing en rookgasontzwavelingsgips (dat ontstaat bij het verwijderen van zwaveldioxide uit de rookgassen).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan, maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Niet-procesafhankelijk afval van energie-installaties	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
AVI-bodemas	Zie SP20 (AVI-bodemas)
AVI-vlieggas	Zie SP21 (AVI-vlieggas)
Assen van slibverbranding	Zie SP22 (Assen van slibverbranding)
Afval van biomassaverbranding en specifieke bijstookinstallaties voor biomassa	Zie SP24 (Reststoffen van energiewinning uit biomassa)
Actief kool van rookgasreiniging (al dan niet verontreinigd met kwik)	Zie SP25 (Actief kool) Zie SP82 (Actief kool verontreinigd met kwik)
Rookgasreinigingsresidu van slibverbranding	Zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Reststoffen van afvalverbranding anders dan in AVI's, slibverbrandingsinstallaties of energiecentrales	Zie Beleidskader
Afval van kerncentrales	Verwerking valt buiten de reikwijdte het LAP. Zie onder meer de nota's 'Radioactief afval' en 'Opbergen van afval in de diepe ondergrond' .

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 100101; 100102; 100103; 100104; 100105; 100107; 100113; 100114; 100115; 100116; 100117; 100118; 100119; 100124.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).

³ Voor poederkoolvlieggas van Nederlandse kolengestookte energiecentrales zijn diverse rechtsoordelen afgegeven. Poederkoolvlieggas van die centrales dat voldoet aan de voorwaarden zoals vastgelegd in die rechtsoordelen wordt niet aangemerkt als een afvalstof maar als bijproduct.

- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Reststoffen van kolengestookte energiecentrales vallen onder categorie 73 en 74 van bijlage 5 van het LAP⁴: *reststoffen van kolengestookte energiecentrales*. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder categorie 73 of 74.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden

⁴ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Vliegassen en bodemassen van kolencentrales kunnen binnen het kader van het [Besluit bodemkwaliteit](#) worden toegepast. Rookgasontzwavelingsgips (RO-gips) van kolencentrales wordt voornamelijk gebruikt voor de productie van gipsplaten. Het gips moet voldoen aan bepaalde kwaliteitseisen, wat leidt tot eisen aan de kwaliteit van het gips dat door de energiebedrijven wordt aangeleverd.

Bij de minimumstandaard wordt benadrukt dat bij recycling extra aandacht besteed moet worden aan het mengbeleid in het algemeen, het mengbeleid t.b.v. de productie van een bouwstof in het bijzonder en aan de voorwaarden rond nuttige toepassing op stortplaatsen:

- *Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof*

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor [hoofdstuk B.7](#), paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

Voor de toepassing van energiecentrale-bodemassen is de Nationale Beoordelingsrichtlijn BRL 9302 opgesteld. Hierin zijn de eisen van het [Besluit bodemkwaliteit](#) opgenomen en civieltechnische eisen die gesteld worden aan de toepassing van bodemas van energiecentrales. Voor de toepassing van reststoffen van kolencentrales in mortel in beton, kan gebruik worden gemaakt van BRL 2505.

Voor niet-gebonden gebruik valt poederkoolvliegias in de categorie IBC-bouwstoffen. Dit zijn niet-vormgegeven bouwstoffen die alleen mogen worden toegepast met isolatie-, beheers- en controlemaatregelen (IBC-maatregelen), omdat het toepassen zonder deze maatregelen leidt tot teveel emissies naar het milieu. Zie het Besluit en regeling bodemkwaliteit voor de bepalingen rond IBC-bouwstoffen.

- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen*

In het beleidskader [hoofdstuk B.12](#), paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

Gebruik als opvulling in mijnen en groeves niet toegestaan

Het gebruik van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan t.b.v. 'opvulling' is overeenkomstig de minimumstandaard niet toegestaan (ook niet grensoverschrijdend transport daartoe). Het gaat hierbij om vervaardigen van mortels voor het tegengaan van bodemverzakking in mijnen, als rechtstreekse toepassing in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte. 'Opvulling' is een laagwaardigere vorm van verwerken dan de minimumstandaard. Zie voor een uitgebreide toelichting hierop: het beleidskader paragraaf B.12.13.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Grote stookinstallaties bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daarbij is recycling van de reststoffen als BBT aangegeven. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 25, geldt voor reststoffen van kolengestookte energiecentrales een stortverbod.

Sectorplan 24 Reststoffen van energiewinning uit biomassa

I Afbakening

Bij het thermisch verwerken van biomassa middels verbranding, vergassing of pyrolyse ontstaan vlieg-as, bodemas en ketel-as als reststoffen.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Reststoffen (vlieg-as, bodemas en ketel-as) van energiewinning uit biomassa uit speciaal hiervoor ingerichte energiecentrales.	Deze centrales hebben (uitgezonderd steunbrandstoffen voor incidentele situaties) uitsluitend biomassa als input.
Reststoffen (vlieg-as, bodemas en ketel-as) die apart vrijkomen bij het <i>bijstoken</i> van biomassa in een energiecentrale die werkt op primaire brandstoffen.	Deze centrales hebben primaire brandstoffen als basis en stoken het biomassa bij. In het geval van bijstoken van biomassa (in bijvoorbeeld een kolengestookte energiecentrale) komen de reststoffen van de biomassaverwerking apart vrij van de overige reststromen. Deze reststoffen hebben een vergelijkbare samenstelling als reststoffen uit biomassa-centrales.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), § B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie § B.14.5.2 van het beleidskader).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Reststoffen van energiewinning uit biomassa	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. Wanneer recycling als meststof mogelijk is volgens het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet of wanneer (eerst) het fosfaat kan worden teruggewonnen, dan hebben dergelijke verwerkingsvormen de voorkeur.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , § B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader § B.13.5.2). Overbrenging voor opvulling van mijnen en groeves met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is niet toegestaan aangezien, gelet op het gestelde in § B.12.2, sprake is van storten.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging. Onder dit verbod valt ook overbrenging t.b.v. opvulling van mijnen en groeves met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie de toelichting op het sectorplan en zie beleidskader § B.13.5.5.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

In dit sectorplan wordt de definitie van biomassa uit het Activiteitenbesluit milieubeheer aangehouden: *biomassa: producten die bestaan uit plantaardig landbouw- of bosbouw materiaal dat gebruikt kan worden als brandstof om de energetische inhoud ervan te benutten.* Deze definitie wordt ruim uitgelegd in die zin dat ook plantaardig materiaal dat vergelijkbaar is met plantaardig land- en bosbouw materiaal onder de definitie valt. Zie hiervoor de website van [Infomil](#).

Biomassa voor deze centrales bestaat in hoofdzaak uit de biologisch afbreekbare fractie van producten, afvalstoffen en residuen van de landbouw, de bosbouw en aanverwante bedrijfstakken, evenals de biologisch afbreekbare fractie van industrieel afval, inclusief fracties uit bouw- en sloopafval.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan, maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Niet-procesafhankelijk afval van energie-installaties	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Residuen van afvalverbrandingsinstallaties	Zie SP20 (AVI-bodemas) Zie SP21 (AVI-vliegas) Zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Assen van slibverbranding	Zie SP22 (Assen van slibverbranding)
Assen van meestook van biomassa in kolencentrales	Zie SP23 (Reststoffen van kolengestookte energiecentrales)
Actief kool van rookgasreiniging	Zie SP25 (Actief kool)
Oliehoudend afval van stoom- en gascentrales (STEG-centrales) en warmtekrachtinstallaties	Zie SP59 (Vloeibare brandstof- en olierestanten)
Reststoffen van afvalverbranding anders dan in AVI's, slibverbrandingsinstallaties of energiecentrales	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 100101; 100103; 100104; 100105; 100107; 100113; 100124.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).

- Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Reststoffen van energiewinning uit biomassa valt onder categorie 107 of 108 van [bijlage 5](#) van het LAP²: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig wat gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP*. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder categorie 98 of 99. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot de categorie 107 of categorie 108 mogen echter niet zonder meer worden samengevoegd, ook niet binnen de categorie. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in paragraaf B.7.5.2 van het beleidskader.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

Gelet op aard en eigenschappen van de afvalstof is nuttige toepassing niet altijd mogelijk. Toepassing als vulstof in de cementindustrie gebeurt, maar is niet voor alle reststromen mogelijk. Hierdoor is het nog niet mogelijk om de minimumstandaard te definiëren op het niveau van nuttige toepassing.

In die gevallen waarin het wel mogelijk is sluit de minimumstandaard dat niet uit. Het betreft dan met name inzet als een bouwstof en inzet en/of productie van een meststof. Daarvoor gelden ook de volgende kaders:

- *Inzet voor de productie van een bouwstof*
Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor [hoofdstuk B.7](#), paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.
- *Inzet als meststof / productie van een meststof*
Het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) biedt de mogelijkheid om bij ministeriële regeling afvalstoffen of reststoffen, categorieën afvalstoffen of reststoffen of eindproducten van bij die regeling omschreven bewerkingsprocedures aan te wijzen als stoffen die als meststof mogen worden verhandeld of bij de productie van meststoffen mogen worden gebruikt. De regeling geeft hierbij een eerste opzet voor de eisen waaraan deze meststoffen moeten voldoen. De eisen waaraan in ieder geval voldaan moet worden zijn:
  - voldoende afgifte van nutriënten (stikstof (N), fosfor (P), Kalium (K) of Calcium (Ca))
  - geen hoge concentraties aan zware metalen.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Grote stookinstallaties en Houtpanelen (Final Draft) bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daarbij is recycling van de reststoffen indien mogelijk als BBT aangegeven. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

VI Ontwikkelingen

In de assen van verbrande biomassa -zoals hout- kunnen mineralen -zoals fosfaat- zitten die

idealiter daar teruggebracht zouden kunnen worden waar de biomassa groeide, om op die manier de nutriëntenkringloop te sluiten. In de assen van verbrande biomassa worden vooralsnog vaak echter erg veel verontreinigingen aangetroffen waardoor terugbrengen op de bodem onwenselijk is.

Daarnaast worden er proeven uitgevoerd om fosfaat weer uit houtassen te halen. Gezien de verwachte toename van de toepassing van biomassa en schaarste van met name fosfaat is het zoeken naar mogelijkheden om deze nutriënten opnieuw op de bodem toe te passen een wenselijke ontwikkeling.

Sectorplan 25 Actief kool

I Afbakening

Actief kool wordt toegepast in patronen of in een gepakt bed om verontreinigingen te verwijderen uit afgassen of afvalwaterstromen.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Actief kool afval	<ul style="list-style-type: none"> • Komt in hoofdzaak vrij in de industrie, bij stortplaatsen (zuivering van het percolaat) en bij afval- en slibverbrandingsinstallaties. • Actief kool wordt soms ook A-cokes genoemd. • Actief kool is vaak verontreinigd met kwik.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van kwik in actief kool. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Actief kool met een kwikgehalte van minder dan 0,1 mg/kg ds	Verbranden als vorm van verwijdering.
b	Actief kool met een kwikgehalte van tenminste 0,1 mg/kg ds	Verwerken conform sectorplan 82 (kwikhoudend afval).
c	Actief kool met veel onbrandbare verontreinigingen waarbij verbranden leidt tot diffuse verspreiding hiervan of tot belasting van nieuw actief kool	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats.

Ontwikkelingen afvalstoffen en minimumstandaard

Actief kool kan in sommige gevallen worden geregenereerd. In de loop van deze planperiode zal worden onderzocht of goed is af te bakenen in welke gevallen regeneratie van actief kool mogelijk is. De minimumstandaard kan hier op termijn op worden aangepast.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of

- toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Het in deze paragraaf is het beleid beschreven beleid is niet van toepassing op actief kool dat is verontreinigd met kwik (paragraaf II onder b). Het beleid rond grensoverschrijdend transport van actief kool verontreinigd met kwik is beschreven in paragraaf III van sectorplan 82.

Als zich situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), anders dan kwik, in de genoemde afvalstof, dan kan dit betekenen dat alsnog afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Zie beleidskader hoofdstuk B.13 , § B.13.5.2.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	--
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat verbranden als vorm van verwijderen mogelijk is, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat het een afvalstof betreft waarvoor geldt dat deze na voorlopige verwerking in Nederland teruggevoerd <i>moet</i> worden naar het land van herkomst om daar te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering § B.13.4.1.3 van het beleidskader.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Ja	Voor deelstroom a onder par II, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen).
	Ja	Voor deelstroom c onder par II, tenzij er als vervolghandeling alsnog

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

		een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (op grond van nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat verbranden als vorm van verwijdering voor mogelijk is, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat het actief kool betreft wat oorspronkelijk in Nederland is vrijgekomen en die na voorlopige verwerking in het buitenland teruggevoerd moet worden naar Nederland (land van herkomst) om hier te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering § B.13.4.1.3 van het beleidskader.

---

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

Actief kool wordt geproduceerd uit onder andere grondstoffen zoals steenkool, bruinkool, kokosnootschalen, hout en turf. Toepassing van actief kool vindt plaats in gevulde patronen of als los gestort kool in een gepakt bed. Daarnaast kan poedervormige kool of sorballiet (een mengsel van kalk en actief kool) worden geïnjecteerd in afgassen. Na injectie wordt het kool als vlieg-as afgevangen met een filter. Het sectorplan ziet niet toe op dit afgevangen poedervormige actief kool, maar alleen op in het afvalstadium geraakt actief kool dat is toegepast in patronen of in een gepakt bed.

Met actief kool kunnen de verontreinigingen worden afgevangen zoals stof, geur, kwik en andere metalen, basische verontreinigingen zoals ammoniak, zure verontreinigingen zoals H₂S, dioxines en furanen, CFK's en andere koolwaterstoffen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Kwik(oxide)houdende batterijen	Zie SP13 (Batterijen en accu's)
Actief kool dat in poedervorm is geïnjecteerd in de rookgasreiniging	Zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Kwikhoudend afvalwater	Zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden)
Kwikhoudend actief kool en overige kwikhoudende afvalstoffen met een kwikgehalte van tenminste 0,1 mg/kg ds	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 060702; 061302; 190110; 190904.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).

- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Actief kool (met een kwikgehalte van minder dan 0,1 mg/kg) valt onder een van de volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP³:

- **Categorie 107 of 108**: afval van buiten de inrichting afkomstig dat gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP.
- **Categorie 109A of 109B**: afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP.

Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant of onder een van deze categorieën.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot de categorie 107 of 108 mogen echter niet zonder meer worden samengevoegd binnen een categorie. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in § B.7.5.2 van het beleidskader.

Actief kool een kwikgehalte van tenminste 0,1 mg/kg valt onder [categorie 85](#) (kwikhoudende voorwerpen) en valt dus verder onder de bepalingen van sectorplan 82.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Voor dit sectorplan is bij de afbakening reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van kwik in actief kool. Maar naast kwik kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Gebruikte actief kool wordt meestal zo bewerkt dat hergebruik/recycling mogelijk is. Regeneratie vindt vaak plaats bij de ontdoener. Indien regeneratie ter plaatse van de ontdoener niet mogelijk is, wordt het meestal door de leverancier teruggenomen en gereactiveerd. Indien reactivatie technisch en economisch niet rendabel is, wordt de actief kool afgevoerd ter verbranding of stort. Het is ook mogelijk dat niet het kool voor hergebruik/recycling geschikt wordt gemaakt, maar dat verontreinigingen zoals zink worden teruggewonnen uit de gebruikte actief kool.

Voor specifieke toepassingen en om de verwijderingsefficiëntie te verhogen kan de actief kool worden geïmpregneerd. Met geïmpregneerde kool worden verontreinigingen afgevangen die moeilijk adsorberen op niet-geïmpregneerd actief kool. Een voorbeeld betreft actief kool dat is geïmpregneerd met zwavelverbindingen, waardoor zware metalen zoals kwik worden omgezet in sulfides. Door de sterkere binding aan geïmpregneerd kool is regeneratie en reactivatie van deze kool meestal niet meer mogelijk.

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

Actief kool verontreinigd met kwik moet worden verwerkt volgens de minimumstandaard uit [sectorplan 82](#) Kwik en kwikhoudend afval. Hier wordt in dit sectorplan ook niet verder op ingegaan.

Indien sprake is van niet-geïmpregneerde actief kool dan is in veel gevallen hergebruik/recycling mogelijk. Regeneratie of reactivatie is alleen zinvol als de bewerkte actief kool, vanwege zijn structuur en vorm, weer toepasbaar is. Technische aspecten bepalen welke verontreinigingen verwijderd kunnen worden. De economische afwegingen spelen verder een belangrijke rol. Kosten die vermeden worden doordat geen nieuwe producten hoeven te worden aangeschaft, de kosten van de regeneratie en reactivatie en de kosten van verbranden en storten zijn verder bepalend bij de keuze van een bewerkingsoptie voor actief kool. Daardoor zal op partijniveau beoordeeld moeten worden of regeneratie dan wel reactivatie mogelijk is.

Omwille van bovenstaande beperkingen is de minimumstandaard verbranden als vorm van verwijdering. Dit voor zover verbranden zinvol is gelet op de aard van de verontreinigingen. Gelet op de hoge calorische waarde (circa 30 MJ/kg) is verbranding niet alleen een efficiënte manier van het vernietigen van verontreinigingen, maar ook doelmatig vanuit het oogpunt van benutting van energie uit afval. Voor actief kool dat is verontreinigd met dioxines, furanen, CFK's en andere koolwaterstoffen of met zwavelverbindingen is storten daarom niet toegestaan.

De minimumstandaard bevat geen voorkeur voor reactivatie of verbranding. De reden hiervoor is dat zonder LCA-vergelijking een onderbouwde keuze niet mogelijk is vanwege het energieverbruik van reactivatie. Regeneratie of reactivatie van actief kool voor uiteindelijk hergebruik of recycling is toegestaan.

Indien actief kool verontreinigd is met veel onbrandbare verontreinigingen waarbij verbranden leidt tot diffuse verspreiding hiervan of tot belasting van nieuw actief kool is de minimumstandaard storten. Hier wordt de voorkeur gegeven aan het vermijden van diffuse verspreiding van

verontreinigingen. Dit betekent dat het vergunnen van vormen van nuttige toepassing weliswaar mogelijk is, maar alleen wanneer het risico op verspreiding van dergelijke componenten niet aanwezig is.

Technieken zoals composteren en vergisten van actief kool worden niet doelmatig geacht, omdat het kool niet goed biologisch afbreekbaar is. Ook de op de kool geadsorbeerde verontreinigingen zullen meestal niet goed biologisch afbreekbaar zijn, waardoor deze terugkeren in het milieu. Immobilisatie gevolgd door nuttige toepassing van kwikhoudend afval leidt tot verspreiding van verontreinigingen en is eveneens niet als doelmatig aangemerkt.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREFs Afvalverbranding, Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen en Organische Bulkchemie bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Voor een deel hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

In een aantal gevallen zijn er echter wel als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREFs waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Verbruikte zuiveringsmedia uit de organische bulkchemie	Organische bulkchemie	6.6	Waar mogelijk, regenereren, anders verbranden of storten
Verbruikte adsorbentia uit de productie van lagere olefinen (kraakproces)	Organische bulkchemie	7.5.6	Storten of verbranden
Actief kool	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	53	Regeneratie adsorptiemateriaal; indien niet regenererbaar verbranden

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Sectorplan 26 Rookgasreinigingsresidu van AVI's en installaties voor het verbranden van slib of biomassa

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Rookgasreinigingsresidu	Resteert na verbranding van afvalstoffen in een afvalverbrandingsinstallatie (AVI), slibverbrandingsinstallatie (SVI), installaties voor de verbranding van biomassa of andere (industriële) vormen van thermische vernietiging van afvalstoffen waarbij de rookgassen worden gereinigd. Deze installaties kunnen zijn voorzien van een droge of natte rookgasreiniging. Rookgasreinigingsresidu kan zijn verontreinigd met kwik.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van kwik. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde stromen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Rookgasreinigingsresidu met een kwikgehalte van minder dan 0,1 mg/kg ds	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats, al dan niet na koude immobilisatie t.b.v. het storten. Het storten in big-bags is slechts toegestaan voor zover het te storten rookgasreinigingsresidu ook zonder big-bag aan de grenswaarden van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen voldoet. Als gevolg van het mengbeleid zoals beschreven in hoofdstuk B.7 van het beleidskader is nuttige toepassing van rookgasreinigingsresidu nadrukkelijk niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie. Uitzondering hierop betreft recycling (bijvoorbeeld metaalherwinning) onder voorwaarde dat via de residuen geen diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume.
b	Rookgasreinigingsresidu met een kwikgehalte van tenminste 0,1 mg/kg ds	Verwerken conform sectorplan 82 .

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging

t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening 1013/2006/EG ([EVOA](#)) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art 36 van de verordening)

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand is het beleid beschreven voor rookgasreinigingsresidu dat niet is verontreinigd met kwik (paragraaf II onder a). Het beleid rond grensoverschrijdend transport van rookgasreinigingsresidu verontreinigd met kwik is beschreven in paragraaf III van sectorplan 82.

Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader hoofdstuk B.13, § B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		<ul style="list-style-type: none"> • Overbrenging voor opvulling van mijnen en groeves met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is niet toegestaan aangezien, gelet op het gestelde in B.12.2, sprake is van storten.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging. Onder dit verbod valt ook overbrenging t.b.v. opvulling van mijnen en groeves met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie de toelichting op het sectorplan en zie beleidskader B.13.5.5.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. andere vormen	Ja	Tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan gaat over de verwerking van rookgasreinigingsresidu wat resteert na verbranding van afvalstoffen in een afvalverbrandingsinstallatie (AVI), slibverbrandingsinstallatie (SVI), installaties voor de verbranding van biomassa of andere (industriële) vormen van thermische vernietiging van afvalstoffen waarbij de rookgassen worden gereinigd. Hierbij:

- wordt een AVI op basis van het Besluit vrijstellingen stortverboden buiten inrichtingen gedefinieerd als een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven.
- zijn slibverbrandingsinstallaties specifiek gebouwd voor de verbranding van rioolwaterzuiveringsslib.

Dit sectorplan geen betrekking op RO-gips dat vrijkomt bij de ontzwaveling van rookgassen van AVI's en E-centrales en andere installaties voor de verbranding van afval (rookgasontzwavelingsgips).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
AVI-bodemas	Zie SP20 (AVI-bodemas)
AVI-vliegas	Zie SP21 (AVI-vliegas)
SVI-assen	Zie SP22 (Assen van slibverbranding)
RO-gips voorzover vrijkomend bij diverse installaties voor de verbranding van afval	Zie SP23 (Reststoffen kolengestookte energiecentrales) voor RO-gips wat vrijkomt bij E-centrales waarin afvalstoffen worden meegestookt; Voor overig RO-gips: Zie Beleidskader
Actief kool dat is toegepast in patronen of in een gepakt bed	Zie SP25 (Actief Kool)
Waterig vloeibaar afval van gasreiniging	Zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden)Zie Beleidskader
Rookgasreinigingsresidu met een kwikgehalte van tenminste 0,1 mg/kg ds	Zie SP82 (Kwikhoudende afvalstoffen)
Reststoffen van afvalverbranding anders dan in AVI's, slibverbrandingsinstallaties of energiecentrales	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 190105; 190107.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).

- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Rookgasreinigingsresidu wat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan valt onder categorie 107 van bijlage 5 van het LAP²: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP.*

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot categorie 107 mogen echter niet zonder meer worden samengevoegd, ook niet binnen deze categorie. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in paragraaf B.7.5.2 van het beleidskader.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Bij de afbakening is rekening gehouden met de aanwezigheid van kwik. Maar ook andere ZZS kunnen in de genoemde afvalstroom aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelings [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Voor verwerking van rookgasreinigingsresidu is een aantal alternatieven beschikbaar. De meeste zijn beschreven in de BREF-Afvalverbranding. Welke verwerkingsoptie het meest wenselijk is, is sterk situatie afhankelijk. Om die reden is de minimumstandaard storten.

Het storten in bigbags is niet toegestaan indien de afvalstoffen op zichzelf niet aan de grenswaarden van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen voldoen.

De minimumstandaard biedt ook de komende beleidsperiode de ruimte om thermische verwerking (pyrometallurgisch smelten) van rookgasreinigingsresidu gevolgd door nuttige toepassing van het smeltresidu verder te ontwikkelen, ondanks het relatief grote energieverbruik. Een dergelijke wijze van verwerking heeft als voordeel dat de eeuwigdurende risico's voor het milieu en de volksgezondheid door uitloging van milieugevaarlijke stoffen uit rookgasreinigingsresidu op stortplaatsen, worden beperkt.

Voor nieuwe verwerkingsopties die niet tot 100% nuttige toepassing leiden, geldt dat het resterende residu gestort moet worden volgens de minimumstandaard. Uitzondering hierop betreft recycling (bijvoorbeeld metaalterugwinning) van het residu onder voorwaarde dat via de recyclingsresiduen geen diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume.

Rookgasreinigingsresiduen werden voor een groot deel naar Duitsland uitgevoerd om te worden toegepast in mijnen. Het arrest van het Hof van Justitie van 28 juli 2016 in zaak C-147/15 betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Consiglio di Stato in de procedure Città Metropolitana di Bari tegen Edilizia Mastrodonato Srl, heeft hierin verandering gebracht. Het Hof oordeelt dat uitsluitend sprake kan zijn van nuttige toepassing indien:

- de betrokken afvalstoffen een nuttig doel dienen door andere materialen te vervangen die anders voor een specifieke functie zouden zijn gebruikt en;
- het gebruikte afval daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis voor geschikt is: als het gaat om opvulling van mijnen en groeven zijn uitsluitend inerte, niet-gevaarlijke afvalstoffen

Sinds het arrest moet de opvulling van mijnen en groeven met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen worden beschouwd als storten. Gelet op de nationale zelfverzorging voor storten wordt export van afvalstoffen ten behoeve van storten niet toegestaan. Zie ook het beleidskader B.13.5.5 voor de wijze waarop het arrest is verwerkt in het beleid voor overbrenging.

Ook nuttige toepassing in de vorm inzet als of verwerken tot bouwstof kan worden toegestaan als voldaan wordt aan onderstaande bepalingen:

Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Zo is het bijvoorbeeld niet toegestaan om reinigingsresidu via immobilisatie te verwerken tot bouwstof (§ B.7.5.4.3). Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan de beschreven voorwaarden van [hoofdstuk B.7](#), § B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof' moeten zijn voldaan.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de BBT-conclusies.

Sectorplan 27 Shredderafval

I Afbakening

Shredderafval ontstaat bij installaties die in hoofdzaak samengestelde producten van metalen als autowrakken, welvaartschroot (afgedankte elektrische- en elektronische apparatuur, fietsen, kinderwagens, meubilair) en lichtere delen van industrieel metaalschroot shredderen. De essentie van het shredderproces is het met een maalmolen verkleinen van inputstromen waardoor een hoofdscheiding gemaakt kan worden tussen ferrometaal (zwaar) en overige materialen. De scheiding van overige materialen vindt in het algemeen plaats door magneetscheiding, afzuiging en zeeftechnieken. Onder shredderafval wordt in dit sectorplan verstaan alle afvalstromen die bij het shredderproces ontstaan. Hier vallen ook de ferro en non-ferrofracties onder.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Autoshredderafval	Autoshredderafval ontstaat bij het uitsluitend shredderen van autowrakken
Overig shredderafval	Shredderafval afkomstig van het shredderen van metaalhoudende afvalstoffen anders dan autowrakken

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Autoshredderafval	Sorteren, nascheiden en andere vormen van verwerking gericht op (cumulatief): <ul style="list-style-type: none"> - recycling van de aanwezige metalen, - zoveel mogelijk nuttige toepassing van de andere componenten, - het beperken van storten tot uitsluitend een inert residu, en - het beperken van dit te storten inert residu tot maximaal 5% van de input van de shredderinstallatie waarbij tevens het storten door derden van (delen van) voor verdere verwerking afgezette fracties hierbij in aanmerking wordt genomen
b	Overig shredderafval	<ul style="list-style-type: none"> - afscheiding van de ferro en non-ferrofractie ten behoeve van recycling, en - verbranden als vorm van verwijdering van de overige fracties

Deze minimumstandaarden

- gelden voor alle verwerkers van shredderafval, dus niet alleen voor installaties die zich uitsluitend richten op het verwerken van shredderafval van derden, maar ook voor exploitanten van shredders die zelf alle of een deel van het shredderafval (willen) verwerken.
- betekenen dat in een aanvraag om vergunning voor een verwerkingsinstallatie voor autoshredderafval moet worden aangetoond dat de verwerking in de hele keten (dus binnen de eerste verwerkingsinrichting, maar ook binnen de inrichtingen waar componenten of deelstromen van shredderafval naar worden afgevoerd), plaatsvindt conform de minimumstandaard.
- betekenen dat aan de vergunning een of meer sturingsvoorschriften moeten worden verbonden om zeker te stellen dat de opslag en het verwerken van autowrakken gescheiden plaatsvindt

van andere te shredderen afvalstoffen.

De minimumstandaard voor de verwerking van autoshredderafval is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Vergunningen voor het verwerken van autoshredderafval dienen binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd dat verwerking die niet aan de volgende voorwaarden (cumulatief) voldoet per direct niet meer is toegestaan:

- recycling van de aanwezige metalen,
- zoveel mogelijk nuttige toepassing van de andere componenten,
- het beperken van storten tot uitsluitend een inert residu, en
- het beperken van dit te storten inert residu tot maximaal 5% van de input aan shredderafval waarbij tevens het storten door derden (delen van) voor verdere verwerking afgezette fracties hierbij in aanmerking wordt genomen.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , par. B.13.5.2). Voor autoshredderafval is het storten van niet-inerte fractie of het storten van meer dan 5% van de overgebrachte afvalstroom in ieder geval reden om de overbrenging te weigeren.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor autoshredderafval omdat nuttige toepassing van ten minste 95% van het materiaal mogelijk is.
	Nee	Voor overig shredderafval, tenzij de metalen al zijn afgescheiden ten behoeve van recycling.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. 13.5.2).

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

		Voor autoshredderafval is het storten van een niet-inerte fractie of het storten van meer dan 5% van de overgebrachte afvalstroom in ieder geval reden om de overbrenging te weigeren.
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat voor de hele stroom ten minste verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor autoshredderafval omdat nuttige toepassing van ten minste 95% van het materiaal mogelijk is en omdat verbranden niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Ja	Voor overig shredderafval indien de verwerking in lijn is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Voor autoshredderafval omdat nuttige toepassing van ten minste 95% van het materiaal mogelijk is en omdat verwijdering niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor overig shredderafval tenzij de verwerking in lijn is met de minimumstandaard.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing van ten minste 95% van het materiaal mogelijk.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

Shredderen of verkleinen van afvalstoffen vindt ook plaats met andere niet-metaalhoudende afvalstoffen (bijvoorbeeld hout), maar dit geshredderde materiaal valt buiten de reikwijdte van dit sectorplan. Te shredderen afvalstoffen worden veelal voorbereid. Dit gebeurt bijvoorbeeld door afscheiding van herbruikbare, schadelijke en explosieve onderdelen, producten en stoffen zoals glas, rubber, kunststoffen, drukhouders, CFK's, kwikhoudend afval, etc. De overblijvende afvalstof die wordt geshredderd bestaat uit mengsels van schuimdelen, lijm- en laminaatverbindingen, textiel, kunststoffen, hout, rubber, lak, kabels, stof, wegenvuil, etc. Door deze diversiteit aan materialen wordt verdergaande mechanische en fysieke scheiding bemoeilijkt.

Door verbeterde selectieve demontage van bruikbare slooponderdelen en van andere componenten en materialen zoals glas, rubber, kunststof, en dergelijke, uit autowrakken, welvaart- en industrieschroot wordt bereikt dat er minder shredderafval ontstaat. Hoe meer componenten en materialen vóór het shredderen ten behoeve van hergebruik of recycling uit het autowrak of apparaat worden verwijderd, hoe minder shredderafval ontstaat.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstromen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Ferro- en non-ferro metalen	Zie SP12 (Metalen)
Overige uit te shredderen afvalstoffen afgescheiden monostromen en uit het verwerken van shredderafval vrijkomende monostromen	Zie de respectievelijk andere sectorplannen van dit LAP
Autowrakken	Zie SP51 (Wrakken van auto's en tweewielige motorvoertuigen)
Elektrische en elektronische apparatuur (voorheen: wit- en bruingoed)	Zie SP71 (Afgedankte elektrische- en elektronische apparatuur)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 191001; 191002; 191003; 191004; 191005; 191006.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:

- Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
- Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Shredderafval valt onder één van onderstaande categorieën van bijlage 5 van het LAP³:

- Categorie 92A of 92B: reststroom van het shredderen van (onderdelen van) autowrakken [autoschredderafval].
- Categorie 93A of 93B: reststroom van het shredderen van (onderdelen van)afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en ander metaalafval [overig shredderafval].

Afhankelijk van het feit of het afval op basis van de Eural als gevaarlijk moet worden aangemerkt valt het onder de A of B variant van de genoemde categorieën.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

Voor autowrakken en elektrische en elektronische apparatuur geldt het [Besluit beheer autowrakken](#) en de [Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur](#). Deze besluiten hebben mede betrekking op kwalitatieve preventie. Op grond van het [Besluit beheer autowrakken](#) is het gebruik van zware metalen in auto's verboden en wordt het gebruik van andere gevaarlijke stoffen in auto's ontmoedigd. Hierdoor wordt de milieuschadelijkheid van autoshredderafval beperkt. De [Europese Richtlijn betreffende beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur](#) (2011/65/EG ROHS) stelt beperkingen aan het gebruik van gevaarlijke stoffen, onder andere lood, kwik, cadmium, zeswaardig chroom en broomhoudende brandvertragers, in onder meer elektrische en elektronische apparatuur. De RoHS is geïmplementeerd in de [Regeling gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur](#)".

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#) § B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Een (derde) deel van het shredderafval is afkomstig van het shredderen van autowrakken. Het [Besluit beheer autowrakken](#) sluit aan bij het inzamel- en verwerkingssysteem voor autowrakken dat in Nederland bestaat. Dit systeem is op vrijwillige basis opgezet door de Stichting Auto & Recycling, waarin de belangrijkste brancheorganisaties in de automobielsector vertegenwoordigd zijn. Deze stichting heeft Auto Recycling Nederland BV (ARN) opgericht. Met het inname- en verwerkingssysteem voor autowrakken moet vanaf 2015 95% nuttige toepassing en 85% recycling worden gerealiseerd. Deze doelstelling is in lijn met de Europese doelstelling in de Richtlijn autowrakken.

Om deze doelstelling te halen heeft ARN een zogenaamde installatie voor post-shredder-techniek (PST-installatie) ontwikkeld die in staat is om deze doelstellingen te realiseren. Met name de feitelijke prestaties van deze installatie vormen de basis voor de minimumstandaard van autoshredderafval in dit sectorplan en zijn te beschouwen als de best beschikbare verwerkingsopties van dit moment. Dit betekent overigens niet dat alleen ARN de mogelijkheid krijgt om autoshredderafval te verwerken. Iedere marktpartij die, al dan niet in combinatie met andere bedrijven in de keten, in staat is om te voldoen aan de minimumstandaard komt in aanmerking voor een vergunning.

Voor overig shredderafval is de minimumstandaard verwijderen door verbranden.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREF's) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREF's zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 27, geldt voor shredderafval een stortverbod. Alleen als alle installaties die voldoen aan de in dit sectorplan opgenomen minimumstandaard hebben aangegeven geen capaciteit te hebben

kan door het bevoegd gezag een ontheffing van het stortverbod worden verleend.

VI. Actualisatie vergunningen

Om ervoor te zorgen dat afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt en dat voor vergelijkbare bedrijven vergelijkbare eisen gelden, is het van belang dat vergunningen worden geactualiseerd als de minimumstandaard wordt gewijzigd. Artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht zal hiervoor de mogelijkheid bieden, aangezien dit artikel wordt aangevuld met de verplichting voor het bevoegd gezag om binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van een nieuw LAP of een wijziging van het LAP:

- na te gaan of de vergunning voldoet aan de minimale hoogwaardigheid van verwerking van afzonderlijke afvalstoffen of categorieën afvalstoffen zoals beschreven in het afvalbeheerplan en, indien nodig,
- de vergunning(voorschriften) te actualiseren (zie ook [hoofdstuk D.5](#) van het beleidskader).

De minimumstandaard voor de verwerking van autoshrederaafval is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Daardoor is verwerking die leidt tot een te storten fractie die meer bedraagt dan 5% van de input aan shredderafval niet toegestaan. Vergunningen voor het verwerken van autoshrederaafval dienen op grond van artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat verwerking die niet aan de volgende voorwaarden (cumulatief) voldoet niet meer is toegestaan:

- recycling van de aanwezige metalen,
- zoveel mogelijk nuttige toepassing van de andere componenten,
- het beperken van storten tot uitsluitend een inert residu, en
- het beperken van storten tot maximaal 5% van de input aan autoshrederaafval waarbij tevens het storten door derden van (delen van) voor verdere verwerking afgezette fracties hierbij in aanmerking wordt genomen.

Het opnemen van een overgangstermijn is niet nodig, zodat de wijziging zal ingaan op het moment dat de vergunning in werking is getreden.

Sectorplan 28 Gemengd bouw- en sloopafval, met bouw- en sloopafval vergelijkbaar afval van bedrijven en particulier gemengd verbouwingsafval

I Afbakening

Bouw- en sloopafval komt vrij bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en andere bouwwerken waaronder ook bouwwerken in de weg- en waterbouw.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Gemengd bouw- en sloopafval	Dit betreft gemengd bouw- en sloopafval aangeboden door bedrijven uit de bouw- en sloopsector, in samenstelling daarmee vergelijkbaar afval van bedrijven en particulier gemengd verbouwingsafval (zijnde huishoudelijk restafval zoals dat ongescheiden vrijkomt bij bouwen, slopen of verbouwen door particuliere huishoudens).
Gemengde fracties	Dit betreffen: <ul style="list-style-type: none"> • fracties die overblijven na sorteren of anderszins verwerken van bouw- en sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar afval van bedrijven en particulier gemengd verbouwingsafval; • mengsels van componenten als genoemd in art. 4.1 van de Regeling Bouwbesluit 2012 die van de bouw- of slooplocatie als mengsel zijn afgevoerd met het oog op nascheiding.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), § B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie § B.14.5.2 van het beleidskader).

	<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard en eventuele voorwaarden</i>
a	Gemengd bouw- en sloopafval Gemengde fracties	Sorteren of anderszins verwerken met als doel zoveel mogelijk monostromen ¹ af te scheiden die geschikt zijn voor recycling, met als beperking dat het overblijvende residu nog minimaal verbrand moet kunnen worden. De monostromen die minimaal moeten worden afgescheiden (voor zover aanwezig) zijn: alle componenten als genoemd in art. 4.1 van de Regeling Bouwbesluit 2012 , alsook steenachtig materiaal, hout, kunststof, metaal, zeefzand, alsook als gevaarlijk aangeduide afvalstoffen anders dan bedoeld in hoofdstuk 17 van de afvalstoffenlijst uit de Regeling Europese afvalstoffenlijst. Aan de vergunning van sorteerbebedrijven worden hiertoe voorschriften verbonden.
b	De uit a geproduceerde monostromen	<ul style="list-style-type: none"> • Verwerking conform de daarvoor geldende minimumstandaarden. • Voor zover deze monostromen niet onder een minimumstandaard in het LAP vallen, moet verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in hoofdstuk A.4, § A.4.2 van het Beleidskader.
c	Sorteerresidu uit a	Verbranden als vorm van verwijdering.
d	Niet voor verwerking volgens a geschikte gemengde fracties	Verbranden als vorm van verwijdering. Dit betreft gemengde fracties waarvoor verwerking volgens a, gezien de aard en/of samenstelling niet mogelijk is, of waarvoor verwerking volgens a zo duur is dat de kosten voor afgifte door de producent/ontdoener meer zouden bedragen dan € 205,-/ton.

¹ Zie voor "monostroom" de begrippenlijst van het LAP

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Sinds 2013 hebben de eerste certificeringsregelingen rond duurzaam bouwen, renoveren, slopen en demonteren hun intrede gedaan in Nederland. Deze ontwikkeling wordt beleidsmatig ondersteund. Dit kan er op termijn toe leiden dat de hoeveelheid 'gemengd bouw- en sloopafval' af zal nemen. Een aanpassing van de minimumstandaard hierdoor wordt echter niet verwacht.

Na aanvang van de planperiode wordt bezien of de opgenomen beperking dat het bij sorteren gewaarborgd moet zijn dat het residu altijd minimaal verbrand moet kunnen worden gehandhaafd moet blijven. Het resultaat van deze analyse kan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard in de nabije toekomst.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit § B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland (zie ook het beleidskader hoofdstuk B.13, § B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties (par. II onder a) omdat recycling (voor de bulk van de aanwezige materialen) mogelijk is.
	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor sorteeresidu (par.II onder c), tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook het beleidskader § B.13.5.2). • Voor gemengde fracties als bedoeld in paragraaf II onder d, indien: <ul style="list-style-type: none"> – uit de kennisgeving blijkt dat verder uitsorteren t.b.v. recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten hiervoor meer bedragen dan € 205,-/ton (zie het toetsingskader § B.13.3.3.3 van het beleidskader) én, – er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties (par.II onder a): omdat recycling (voor de bulk van de aanwezige materialen) mogelijk is.
	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor sorteeresidu (par.II onder c), tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige

Sectorplan 28; Gemengd bouw- en sloopafval en vergelijkbaar afval van bedrijven en particulier
gemengd verbouwingsafval
Tekst sectorplan (kern van het beleid)

		toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook het beleidskader § B.13.5.2).. <ul style="list-style-type: none"> • Voor gemengde fracties als bedoeld in paragraaf II onder d, indien: <ul style="list-style-type: none"> – uit de kennisgeving blijkt dat verder uitsorteren t.b.v. recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten hiervoor meer bedragen dan € 205,-/ton én, – er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
T.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Nee	Voor gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties (par.II onder a): omdat recycling (voor de bulk van de aanwezige materialen) mogelijk is.
	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor sorteeresidu (par.II onder c), tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging). • Voor gemengde fracties als bedoeld in paragraaf II onder d, indien: <ul style="list-style-type: none"> – uit de kennisgeving blijkt dat verder uitsorteren t.b.v. recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten hiervoor meer bedragen dan € 205,-/ton én, – er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. (gedeeltelijk) storten ³	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling (<i>gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties</i>) dan wel verbranden als vorm van verwijdering (<i>sorteeresidu</i>) mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>T.b.v. volgende verwerking</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor <i>gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties</i> : omdat recycling (voor de bulk van de aanwezige materialen) mogelijk is.
	Ja	Voor <i>sorteeresidu</i> .
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden als vorm van verwijderen	Nee	Voor <i>gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties</i> : omdat recycling (voor de bulk van de aanwezige materialen) mogelijk is.
	Ja	Voor <i>sorteeresidu</i> .
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Nee	Voor <i>gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties</i> : omdat recycling (voor de bulk van de aanwezige materialen) mogelijk is.
	Ja	Voor <i>sorteeresidu</i> , indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat storten in strijd is met de minimumstandaarden.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

³ Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader § B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

Bouw- en sloopafval komt vrij bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en andere bouwwerken waaronder ook in de weg- en waterbouw. Dit sectorplan heeft betrekking op gemengd bouw- en sloopafval aangeboden door bedrijven uit de bouwsector, maar ook op daarmee in samenstelling vergelijkbaar afval van bedrijven en huishoudelijk restafval, zoals afval dat ongescheiden vrijkomt bij bouwen, slopen of verbouwen door particuliere huishoudens (particulier gemengd verbouwingsafval).

Gemengde fracties blijven over na sorteren of anderszins verwerken van bouw- en sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar afval van bedrijven en particulier gemengd verbouwingsafval. Deze gemengde fracties vallen ook onder dit sectorplan. In aanvulling op de algemene definitie van gemengde fracties vallen ook mengsels van componenten als genoemd in art. 4.1 van de [Regeling Bouwbesluit 2012](#), die van de bouw- of slooplocatie als mengsel zijn afgevoerd met het oog op nascheiding, onder dit sectorplan.

Gescheiden ingezamelde monostromen van bouw- en sloopafval en monostromen die na verwerking van bouw- en sloopafval en daarmee in samenstelling vergelijkbaar afval van bedrijven en (grof) huishoudelijk afval vrijkomen, vallen niet onder dit sectorplan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstromen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Kunststofafval	Zie SP11 (Kunststof en Rubber)
Metalen	Zie SP12 (Metalen)
Steenachtig materiaal	Zie SP29 (Steenachtig materiaal)
Zeefzand	Zie SP30 (Zeefzand)
Gips en cellenbeton	Zie SP31 (Gips)
Cellenbeton	Zie SP32 (Cellenbeton)
Dakafval	Zie SP33 (Dakafval)
Hout	Zie SP36 (Hout)
Asbest (asbesthoudend bouw- en sloopafval)	Zie SP37 (Asbest en asbesthoudende afvalstoffen)
(Verontreinigde) grond	Zie SP39 (Grond)
PCB-houdend bouw- en sloopafval	Zie SP64 (PCB-houdende afvalstoffen)
Matrassen, EPS, steenwol, tapijt en rubber	Zie SP84 (Overige recyclebare monostromen)
Gescheiden ingezamelde monostromen ⁴ van bouw- en sloopafval en monostromen die na verwerking van bouw- en sloopafval en daarmee in samenstelling vergelijkbaar afval van bedrijven en (grof) huishoudelijk afval vrijkomen.	Zie de respectievelijke sectorplannen. Voor die stromen waarvoor geen sectorplan is: zie beleidskader .

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170204; 170603; 170604; 170901; 170902; 170903; 170904; 191211; 191212.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het

⁴ Zie voor "monostroom" de begrippenlijst van het LAP

sectorplan leidend. Het is uitermate van belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

De afvalstoffen van dit sectorplan vallen onder een van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP⁵:

- **Categorie 52A of 52B:** met gips of cellenbeton verontreinigd bouw- en sloopafval; of
- **Categorie 55A of 55B:** gemengd bouw- en sloopafval, met bouw- en sloopafval vergelijkbaar afval van bedrijven en particulier gemengd verbouwingsafval.

Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het bevoegd gezag kan aan de vergunning van een producent/ontdoener voorschriften verbinden

⁵ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

t.a.v. het beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de latere verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

De volgende aspecten zijn van belang voor dit sectorplan:

- In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden moeten worden afgevoerd. Indien bovenstaande verplichting niet van toepassing is, omdat er bijvoorbeeld te weinig volume van bepaalde afvalstoffen vrijkomt, of indien bovenstaande redelijkerwijs niet kan worden gevraagd, ontstaat gemengd bouw- en sloopafval.
- Er bestaan privaatrechtelijke certificeringsregelingen voor bouw-, sloop- en demontageprojecten die hun effect kunnen hebben op de hoeveelheid gemengd bouw- en sloopafval dat op bouw- en slooplocaties ontstaat (zie paragraaf VII).

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Bouw- en sloopafval, met bouw- en sloopafval vergelijkbaar afval van bedrijven en particulier gemengd verbouwingsafval (verder GBSA) kent een wisselende samenstelling. Afhankelijk van de samenstelling is in de minimumstandaard aangegeven hoe met deze afvalstroom om te gaan.

Het uitgangspunt is dat het GBSA gesorteerd wordt of anderszins verwerkt om zoveel mogelijk monostromen af te scheiden die geschikt zijn voor recycling. De minimumstandaard noemt de stromen die minimaal moeten worden afgescheiden. Verwerking van deze stromen moet vervolgens gebeuren volgens de minimumstandaarden die horen bij deze monostromen.

Voorwaarde bij de minimumstandaard is dat na uitsorteren van de genoemde monostromen een residu overblijft wat nog minimaal verbrand kan worden. Als er een residu overblijft wat door AVI's niet meer wordt geaccepteerd, zal de sorteerinrichting zijn procesvoering moeten aanpassen. Storten van het residu wordt niet toegestaan en zou ook in strijd zijn met het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen (zie verder). Dit kan betekenen dat er minder monostromen voor recycling worden uitgesorteerd dan strikt genomen technisch mogelijk is. Vooral nog blijft dit bestaande beleid ook gehandhaafd, maar hier wordt wel naar gekeken in de komende planperiode (zie paragraaf VI).

Voor gemengde fracties geldt dezelfde minimumstandaard als voor GBSA. Het kan echter voorkomen dat voor gemengde fracties verder uitsorteren met het oog op recycling van de genoemde monostromen toch niet mogelijk is.

- Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als er technische redenen zijn waarom (verder) uitsorteren niet mogelijk is. Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is voor dergelijke gemengde fracties bij de minimumstandaard opgenomen dat in dergelijke gevallen verbranden als vorm van verwijdering is toegestaan. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. verbranden in dit geval kan worden toegestaan.
- Naast technische overwegingen kan verwerken volgens de minimumstandaard voor bepaalde

(specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog verbranden mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen is opgenomen in [hoofdstuk A.4](#), § A.4.6 van het beleidskader. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. verbranden in dit geval kan worden toegestaan.

In [hoofdstuk B.13](#), § B.13.3.3.3 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, geldt voor bouw- en sloopafval en residuen, afkomstig van het verwerken van bouw- en sloopafval (categorie 29), en voor (sorteerfracties van) met bouw- en sloopafval vergelijkbaar afval van bedrijven en particulier gemengd verbouwingsafval (categorieën 15b en 16b) een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Het beleid is er al jaren op gericht dat we weliswaar zoveel mogelijk componenten willen afscheiden voor recycling, maar dat het resterende residu geschikt moet blijven om te worden verbrand. Dit kan er toe leiden dat minder ver wordt gesorteerd dan technisch mogelijk is om zo te vermijden dat een onbrandbaar residu resteert. Het is echter de vraag of het overall niet soms toch beter kan zijn soms toch de laatste brandbare componenten af te scheiden voor recycling en een beetje storten in plaats van verbranden voor lief te nemen en vervolgvraag is of het omslagpunt ook zodanig is te formuleren dat het bruikbaar is voor vergunningverlening.

In het kader van het project hoogwaardige recycling – onderdeel van het convenant Meer en Betere Recycling – is een eerste poging gedaan om te kijken of het mogelijk is dit omslagpunt te definiëren. Dit is vooralsnog niet geslaagd, mede omdat een aantal zaken die in de maatschappij in het algemeen als negatief voor storten worden aangemerkt zich slecht in een LCA laten vertalen. Bij aanvang van de planperiode wordt hier een nadere studie naar gestart. Indien dit succesvol is kan dat leiden in een aanpassing van de methodiek volgens welke in het kader van dit LAP LCA's moeten worden uitgevoerd ([bijlage F.9](#)), maar mogelijk ook tot aanpassing van de minimumstandaard van dit sectorplan.

VII Overige informatie

Privaatrechtelijk certificering duurzaam slopen en demonteren

Duurzaam bouwen en duurzaam slopen zit in de lift. Onder impuls van een circulaire economie bestaan sinds een aantal jaren een aantal privaatrechtelijke certificeringsregelingen voor duurzaam bouwen en duurzaam slopen. Voorbeelden hiervan zijn (niet limitatief) BREEAM (www.breeam.nl) en het hierop gebaseerde LEED. Deze certificaten komen uit het Verenigd Koninkrijk resp. de Verenigde Staten en doen al een aantal jaren meer en meer hun intrede in Nederland. Hoewel de systemen verschillend zijn, zijn ze beide gebaseerd op een ratingssysteem waarbij gebouwen (nieuwbouw en renovatie) een duurzaamheidslabel krijgen op basis van diverse aspecten. De afvalfase van gebruikte onderdelen en materialen is daar één van (bij BREEAM). Specifiek het BREEAM-certificaat heeft naast duurzame bouwen/renoveren ook een duurzaam slopen/demonteren certificaat.

Sectorplan 29 (Overig) Steenachtig materiaal

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen [1]	Toelichting
Steenachtig materiaal	<ul style="list-style-type: none"> Hieronder valt in hoofdzaak beton- en metselwerk, tegels, dakpannen, niet met teer of bitumen verkleefd dakgrind, stenen, steengruis, etc. wat ontstaat bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen, bouwwerken en wegen (met uitzondering van asfalt). Hieronder vallen ook vormgegeven bouwstoffen/immobilisaten waarin in het verleden specifieke zeer zorgwekkende stoffen zijn verwerkt die op basis van huidige internationale wetgeving of de in het LAP opgenomen beleidslijn ZZS niet nuttig mogen worden toegepast (zie beleidskader hoofdstuk B.14 Zeer zorgwekkende stoffen).
Steenachtige fracties	Ontstaan bij scheidings- en sorteringsactiviteiten van gemengde afvalstoffen.
Ballastgrind	Gebruikt tussen spoorrails om de dwarsliggers op hun plek te houden
Steenachtig productieafval	Bijvoorbeeld uit de betonproductie en de keramische industrie

[1] In het verdere sectorplan worden al bovenstaande afvalstoffen gezamenlijk 'steenachtig materiaal' genoemd.

Zie paragraaf IV voor nadere toelichting op de afbakening, alsook voor afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard voor verwerking

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van PAK. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), § B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie § B.14.5.2 beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	PAK-arm steenachtig materiaal (gehalte aan PAK10 ≤ 50 mg/kg droge stof)	Recycling met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (par B.7.5.4 beleidskader); de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, § B.12.9.2 beleidskader). De grenswaarde voor PAK10 mag niet door mengen van partijen worden bereikt.
b	PAK-rijk steenachtig materiaal (gehalte aan PAK10 > 50 mg/kg droge stof)	<ul style="list-style-type: none"> Thermische reinigen waarbij de aanwezige PAK worden vernietigd; het gereinigde materiaal vervolgens verder verwerken volgens a; of Extractief reinigen; vervolgens verder verwerken van het gereinigde materiaal volgens a en het ontstane (PAK-rijke) residu verder verwerken volgens c. Het recyclen van PAK-rijk steenachtig materiaal tot grond of bouwstof <i>zonder</i> voorafgaande vernietiging van de aanwezige PAK is niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.
c	Residu van extractief reinigen zoals bedoeld in b.	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. <ul style="list-style-type: none"> Nuttig toepassen van het residu zonder voorafgaande reiniging is nadrukkelijk niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie. Uitzondering hierop betreft recycling (bijvoorbeeld metaalterugwinning) onder voorwaarde dat via de residuen geen diffuse verspreiding van de

		<p>zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien het residu uitsluitend brandbare verontreinigingen bevat, is thermisch reinigen ten behoeve van nuttige toepassing toegestaan.
d	Vormgegeven bouwstoffen / immobilisaten waarin afvalstoffen zijn verwerkt die op basis van huidige wet- en regelgeving of de in § B.14.4.3. opgenomen beleidslijn ZZS niet nuttig mogen worden toegepast	<p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats.</p> <p>Hoogwaardigere verwerkingsvormen dan de minimumstandaard zijn nadrukkelijk niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie, tenzij de specifieke wijze van verwerken ervoor zorgt dat deze ZZS worden vernietigd of ten behoeve van vernietiging of verwijdering uit de afvalstof worden afgescheiden.</p>

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstoffen en minimumstandaard

Tijdens de planperiode wordt in het kader van het convenant Meer en Betere Recycling onderzocht of voor specifieke vormen van steenachtig materiaal bepaalde vormen van recycling hoogwaardiger zijn dan andere. Mogelijk wordt als gevolg van deze studie de minimumstandaard voor dit sectorplan gewijzigd.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit § B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK boven de grenswaarden van 50mg/kg droge stof. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik,	Ja	Indien (voorbereiden voor) hergebruik technische mogelijk is, tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van voorbereiding voor hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , § B.13.5.2). Voor steenachtig materiaal geldt dat elke mate van storten te veel is.
	Nee	Voor materiaal als bedoeld in par. II onder c en d, gezien de aard en samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing	Ja	Voor materiaal als bedoeld in par. II onder a en b, tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader

gevolgd door recycling		§ B.13.5.2) en/of lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor steenachtig materiaal geldt dat elke mate van storten te veel is.
	Nee	Voor materiaal als bedoeld in par. II onder c en d, teneinde de diffuse verspreiding van de aanwezige verontreinigingen te voorkomen.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor materiaal als bedoeld in par. II onder a en b, omdat recycling mogelijk is. Overbrenging voor opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is ook niet toegestaan aangezien recycling mogelijk is en, gelet op het gestelde in § B.12.2, sprake is van storten.
	Nee	Voor materiaal als bedoeld in par. II onder c en d, teneinde de diffuse verspreiding van de aanwezige verontreinigingen te voorkomen [1]. Overbrenging voor opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is ook niet toegestaan aangezien, gelet op het gestelde in § B.12.2, sprake is van storten.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor materiaal als bedoeld in par. II onder a en b: omdat recycling mogelijk is. Voor materiaal als bedoeld in par. II onder c en d: teneinde de diffuse verspreiding van de aanwezige verontreinigingen te voorkomen en/of omdat andere vormen van verwijdering gepaard gaan met op zijn minst gedeeltelijk storten wat in strijd is met nationale zelfverzorging.
t.b.v. storten	Nee	Omdat recycling mogelijk is (materiaal als bedoeld in par. II onder a en b) en/of op grond van nationale zelfverzorging (alle deelstromen)

[1] In praktijk is dit voor deelstroom d van paragraaf II vermoedelijk geen realistische optie en speelt het alleen voor deelstroom c van paragraaf II

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de beschreven minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor steenachtig materiaal als bedoeld in par. II onder b, omdat voor recycling mogelijk is; Voor residu als bedoeld in par. II onder c en voor betonproducten als bedoeld in par. II onder d, omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor steenachtig materiaal als bedoeld in par. II onder b, omdat voor recycling mogelijk is; Voor residu als bedoeld in par. II onder c en voor betonproducten als bedoeld in par. II onder d, omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Steenachtig materiaal bestaat in hoofdzaak uit beton- en metselwerk, tegels, dakpannen, stenen en steengruis en ballastgrind. Het ontstaat bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen, bouwwerken en wegen en als steenachtig productieafval bij bijvoorbeeld de betonproductie en de keramische industrie. Ook de steenachtige fractie die ontstaat bij scheidings- en sorteringsactiviteiten van gemengde afvalstromen valt onder dit sectorplan.

Steenachtig materiaal kan verschillende deelstromen omvatten. Bijvoorbeeld als sprake is van een mengsel (bijvoorbeeld oude ballastbedden van de spoorwegen waarin zowel het ballastgrind zit als (verontreinigd) fijn grind en grond). Als uitgangspunt valt alle steenachtig materiaal onder dit sectorplan tenzij het expliciet onder een ander sectorplan gebracht kan worden (denk aan grond of zeefzand). Na scheiding van deelfracties zal weer wel voor iedere deelfractie bekeken moeten worden of deze nog steeds onder dit sectorplan valt.

In afwijking tot LAP2:

- valt niet-teerhoudend asfalt (terminologie LAP2) niet langer onder dit sectorplan, maar onder [sectorplan 34](#) 'asfalt';
- is voor PAK-rijk steenachtig materiaal een afwijkende minimumstandaard beschreven. Steenachtig materiaal is PAK-rijk als het gehalte aan PAK10 > 50 mg/kg droge stof. Deze grenswaarde is overeenkomstig de maximale samenstellingswaarde voor bouwstoffen uit de Regeling bodemkwaliteit.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Asbesthoudend steenachtig materiaal; <ul style="list-style-type: none"> • Een materiaal is asbesthoudend als de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest hoger is dan 100 mg/kg droge stof (bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode) • (Indien de asbestconcentratienorm door mengen van partijen is bereikt, blijft altijd sprake van asbesthoudend steenachtig materiaal, ook al komt de concentratie hierdoor onder deze norm) 	Zie SP37 (Asbest en asbesthoudende afvalstoffen)
Gemengd bouw- en sloopafval en gemengde sorteerfracties uit de verwerking van bouw- en sloopafval en bij particulieren vrijkomende (ongesorteerd) verbouwingsafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval en vergelijkbaar (grof) huishoudelijk restafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en daarmee vergelijkbaar)
Zeefzand	Zie SP30 (Zeefzand)
Gips	Zie SP31 (Gips)
Cellenbeton	Zie SP32 (Cellenbeton)
Met teer of bitumen verkleefd dakgrind	Zie SP33 (Dakafval)
Asfalt (al dan niet PAK-houdend)	Zie SP34 (Asfalt)
Mijnsteen	Zie de afvalhiërarchie in hoofdstuk A.4 , § A.4.2 van het beleidskader.
Bodemassen en slakken	Zie SP20 (AVI-bodemas) Zie SP23 (Reststoffen kolengestookte e-centrales) Zie SP24 (Reststoffen e-winning uit biomassa)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 101314; 170101; 170102; 170103; 170106; 170107; 170302; 170507; 170508; 191209; 191211.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

Regeling einde-afvalcriteria recyclinggranulaat

De overheid kan criteria ontwikkelen om bepaalde afvalstoffen niet langer als een afvalstof aan te merken. De Wet milieubeheer vermeldt voorwaarden daarvoor. Voor recyclinggranulaat is inmiddels de [Regeling vaststelling van de status einde-afval van recyclinggranulaat](#) van kracht waarin criteria zijn vastgesteld die bepalen wanneer recyclinggranulaat niet langer als afval worden aangemerkt. Recyclinggranulaat dat voldoet aan deze regeling, én voorzien is van een daarop gebaseerde conformiteitsverklaring, is geen afvalstof meer en valt niet (meer) onder dit sectorplan.

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstof

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Steenachtig materiaal valt afhankelijk van het gehalte aan PAK10 onder [categorie 53 of categorie 54](#) van [bijlage 5](#) van het LAP²: *Steenachtig materiaal dat in hoofdzaak bestaat uit beton- en metselwerk, tegels, dakpannen, stenen en steengruis en ballastgrind, voor zover niet vallend onder één van de categorieën 35 t/m 48, 86 en 87 van diezelfde bijlage en op basis van de Eural niet als gevaarlijk hoeft te worden aangemerkt:*

- [Categorie 53](#): PAK-rijk (> 50 mg/kg) steenachtig materiaal;
- [Categorie 54](#): PAK-arm (≤ 50 mg/kg) steenachtig materiaal.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de mogelijke aanwezigheid van PAK10 boven de grenswaarde van 50 mg/kg droge stof, en met de aanwezigheid van ZZS in oude betonblokken (immobilisaten). Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstof

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, teneinde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

Voor het verkleinen van steenachtig materiaal op slooplocaties kunnen mobiele brekers worden ingezet. Het [Besluit mobiel breken bouw- en sloopafval](#) geldt voor mobiele puinbrekers en verbiedt het verwerken van bouw- en sloopafval afkomstig van buiten de locatie of de inrichting waar de mobiele puinbreker in werking is. Overigens, het mobiel breken van betonelementen als bedoeld in paragraaf II onder d. t.b.v. nuttige toepassing is vanzelfsprekend niet toegestaan.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer teneinde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

Voor steenachtig materiaal is bovendien ook het volgende van belang:

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder j, dient 'gemengd steenachtig materiaal, niet zijnde asfalt of gips' bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien deze afvalstof op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.1

van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Steenachtig materiaal kan, na verwerking (sorteren, breken, reinigen) onder andere worden ingezet voor de productie van beton (ter vervanging van zand en grind) en asfalt. Dit is een hoogwaardige vorm van recycling. Daarnaast wordt steenachtig materiaal, eventueel na verwerking, ingezet als bouwstof, bijvoorbeeld als ophogings- en funderingsmateriaal in de wegenbouw ter vervanging van (primaire) zand en cement, vaak geïmporteerd uit België of Noorwegen. Deze toepassing is de meest gangbare vorm van recycling van steenachtig materiaal op dit moment. Het ziet er echter naar uit dat de vraag uit de GWW gaat afnemen wegens verzaaging en goede herbruikbaarheid van funderingsmateriaal. Om die reden wordt de toepassing in nieuw beton steeds belangrijker.

Verder is bekend dat steenachtig materiaal verontreinigd kan zijn met o.a. PAK10. Daarom is, in afwijking van LAP2, voor 'PAK-rijk' steenachtig materiaal een aparte minimumstandaard beschreven. De minimumstandaard voor 'PAK-rijk' steenachtig materiaal is reinigen tot gelijk aan of onder de grenswaarde van 50 mg/kg droge stof. Dit kan zowel door thermisch reinigen als door extractief reinigen. In geval van dit laatste blijft er na reinigen ook een PAK-rijke slib over.

Steenachtig materiaal is PAK-rijk, als het gehalte aan PAK10 groter is dan 50 mg/kg droge stof. De opgenomen grens van 50 mg/kg aan PAK10 is ontleend aan de [Regeling bodemkwaliteit](#). Om wegmengen van verontreiniging met PAK tegen te gaan, wordt bij de minimumstandaard expliciet benadrukt dat de genoemde grens van 50 mg/kg droge stof niet door mengen van partijen mag worden bereikt!

De minimumstandaard voor residu dat ontstaat na extractief reinigen is storten. Of hoogwaardigere verwerking is toegestaan is afhankelijk van de aanwezige verontreinigingen.

- Als het residu naast de PAK uitsluitend andere organische verontreinigingen bevat, dan kan het residu mogelijk thermisch gereinigd worden t.b.v. nuttige toepassing. Vraag is wel of het (economisch beschouwd) logisch is om eerst extractief te reinigen en vervolgens het residu alsnog thermisch te reinigen. Bovendien is het residu van extractief reinigen nat waarna thermisch reinigen niet direct voor de hand ligt. Voor een residu dat naast PAK bijvoorbeeld ook onbrandbare verontreinigingen bevat, biedt thermisch reinigen sowieso geen soelaas en blijft storten als enige optie over.
- Ook is het toegestaan om, indien technisch mogelijk, bijvoorbeeld metalen eerst nog terug te winnen t.b.v. recycling onder voorwaarde dat het residu dat overblijft alsnog op een milieuverantwoorde wijze, wordt verwerkt.

In aanvulling van LAP2 is aan LAP3 een minimumstandaard toegevoegd voor betonproducten waarin tijdens de productie afvalstoffen of recycleert is toegepast die ZZS bevat. De minimumstandaard hiervoor is storten. Deze minimumstandaard is ingegeven door het mengbeleid i.r.t. het beleid rond ZZS ([hoofdstuk B.7](#) Mengen en [hoofdstuk B.14](#) Zeer zorgwekkende stoffen). Het is namelijk van belang dat deze stoffen niet diffuus verder in het milieu verspreid kunnen worden. Hoogwaardigere verwerking dan de minimumstandaard is daarom ook niet toegestaan.

Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen teneinde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor [hoofdstuk B.7](#), § B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

Bij de minimumstandaard van zowel PAK-rijk steenachtig materiaal als van het residu is aangegeven dat wegens het risico op diffuse verspreiding van specifieke verontreinigingen nuttige toepassing in een bouwstof niet is toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.

Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen

In het beleidskader [hoofdstuk B.12](#), § B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen'

uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting § B.12.9.2 van het beleidskader.

Gebruik als opvulling in mijnen en groeves niet toegestaan

Het gebruik van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan t.b.v. 'opvulling' is overeenkomstig de minimumstandaard niet toegestaan (ook niet de uitvoer daartoe). Het gaat hierbij om vervaardigen van mortels voor het tegengaan van bodemverzakking in mijnen, als rechtstreekse toepassing in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte. Bergen in groeven en mijnen moet meestal, gelet op het gestelde in het Arrest Città Metropolitana di Bari (Edilizia) gezien worden als storten. Zie ook de uitleg daarover in beleidskader §.B.12.2. Overbrenging voor storten is op grond van de nationale zelfverzorging niet toegestaan.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorieën 29 en 34a, geldt voor steenachtige materialen een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Dit sectorplan omvat diverse steenachtige afvalstromen met eigen problematieken en mogelijkheden. Momenteel wordt er in de minimumstandaard geen onderscheid gemaakt naar vb. beton, baksteen, etc. Mogelijk dat het differentiëren van minimumstandaarden naar specifieke steenachtige materialen mogelijkheden biedt om hoogwaardige recycling van bepaalde stromen op termijn in de minimumstandaard te verwerken.

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is reeds opgenomen in onder meer de hoofdstukken A.4 (Uitgangspunten), B.9 (Recycling) en D.2 (Minimumstandaard). In het eerste deel van de planperiode wordt ook voor dit sectorplan nagegaan of hier stromen bij zijn waarvoor het meerwaarde kan hebben om onderscheid tussen vormen van recycling en of het meerwaarde heeft beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel is (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.), kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard. Deze resultaten zullen ook worden verbonden met de regelgeving voor bouwwerken (vb. het Bouwbesluit). Het is nog niet bekend wanneer dat zal zijn.

Hieronder een aantal ontwikkelingen die op termijn aanleiding kunnen zijn voor het differentiëren naar soorten steenachtig materiaal en het ophogen van de minimumstandaard naar hoogwaardige vormen van recycling:

- Ontwikkelingen rond 'slim breken' van gebruikt beton. Zowel in Nederland als in ons omringende landen worden methoden ontwikkeld om betonpuin weer te scheiden in grind, zand, cementsteen en staal. Doel is al deze componenten uiteindelijk opnieuw in te kunnen zetten voor de productie van nieuw beton of cement. De inzet van het gerecycled grind en zand voor de productie van nieuw beton, wordt verwacht commercieel te zijn binnen 5 jaar. De commerciële inzet van de verkregen cementsteen zal langer duren.
- Voor bakstenen zijn binnen EU-samenwerkingsprojecten ontwikkelingen aan de gang voor het terugnemen van gebruikte bakstenen om het materiaal weer in te zetten voor de productie van nieuwe baksteen (Horizon2020).
- Ballastgrind dat vrijkomt bij met name onderhoud aan spoorwegen kan verontreinigd zijn met bijvoorbeeld vet/olie of metalen en eventueel met PAK en creosootolie (als sprake is van houten

dwarsslagers). Reiniging tot schoon materiaal is vaak mogelijk, maar in praktijk wordt het ook zonder reiniging samen met ander steenachtig materiaal verwerkt. In overleg met de branche wordt bezien of reinigen en als schoon materiaal toepassen hoogwaardiger is dan ongereinigd en gemengd met ander steenachtig materiaal toepassen. Ook wordt bekeken wat dat betekent voor het beheer van deze afvalstof en voor de minimumstandaard.

VII Overige informatie

Toepassen van (on)gebroken puin

Er bestaat nog wel eens onduidelijkheid over de vraag of puin ook ongebroken mag worden toegepast in een werk. Er is een wijziging van het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen in voorbereiding. Na deze wijziging geldt het volgende.

1. Van belang is dat grond, baggerspecie en overige (steenachtige) bouwstoffen, zoals beton, asfalt, puin(granulaat) en bakstenen afvalstoffen (kunnen) zijn. Voor het toepassen van dergelijke bouwstoffen buiten inrichtingen is daarom artikel 10.2 van de [Wet milieubeheer](#) relevant. Dit artikel verbiedt het storten of op of in de bodem brengen van afvalstoffen buiten een inrichting, tenzij daarvoor een vrijstelling is verleend op grond van het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen. *In beginsel is het op of in de bodem brengen van afvalstoffen dus verboden.*
2. Artikel 2 van het [Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen](#) bevat een algemene vrijstelling voor het toepassen van bouwstoffen, grond of baggerspecie als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit. Dit betekent dat het toepassingen van bouwstoffen, grond of baggerspecie waarop het Besluit bodemkwaliteit van toepassing is en waarin wordt gehandeld in overeenstemming met de bepalingen van dat besluit alsnog is toegestaan, ondanks het verbod van artikel 10.2 van de Wet milieubeheer. *Grosso modo is het toepassen van bouwstoffen conform het Besluit bodemkwaliteit dus wel toegestaan.*
3. Artikel 2 van het besluit regelt echter ook dat, als het gaat om steenachtig materiaal, de vrijstelling uitsluitend geldt voor puin dat is verwerkt tot granulaat (dat mag nu ook al) en (in de toekomst) voor de ongebroken monostromen beton en natuursteen.

Milieuhygiënische achtergrond

De milieuhygiënische achtergrond van het hiervoor beschreven verbod op het toepassen van ongebroken puin omvat meerdere aspecten. Zo is de ervaring dat in ongebroken puin de kans op ongewenste verontreinigingen groter is terwijl dit probleem met ingangscontrole, voorzeven, breken en nacontrole kan worden verkleind. Verder is in de meeste gevallen in gebroken vorm - mede vanwege de civieltechnische eigenschappen - hoogwaardiger hergebruik mogelijk, ofwel breken is vanuit het afvalbeleid gezien doelmatiger. Ten derde bemoeilijkt het direct en ongebroken toepassen controle en handhaving. Deze argumenten spelen niet of nauwelijks bij de monostromen beton en natuursteen.

Sectorplan 30 Zeefzand

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Sorteerzeefzand	Zeefzand dat ontstaat bij het afzeven van het fijne materiaal in sorteerinstallaties waarin hoofdzakelijk, maar niet uitsluitend, gemengd bouw- en sloopafval wordt verwerkt. Sorteerveefzand kan verontreinigd zijn met PAK en sulfaat en bevat vaak veel organisch materiaal.
Voorzeefzand	Zeefzand dat ontstaat bij het voorzeven van steenachtige fracties uit bouw- en sloopafval of de steenachtige fractie afkomstig van sorteerinstallaties in puinbreekinstallaties. Voorzeefzand kan verontreinigd zijn met PAK en sulfaat en kan organisch materiaal bevatten.
Brekerzeefzand	Zeefzand dat ontstaat bij het breken van steenachtig afvalmateriaal in puinbreekinstallaties en na het breken wordt uitgezeefd.

Voor het verdere sectorplan wordt voor al bovenstaande zeefzand de term 'zeefzand' gebruikt. Voor de beschrijving van minimumstandaard wordt tussen deze verschillende soorten geen onderscheid gemaakt.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

I Minimumstandaard voor verwerking

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van PAK in zeefzand. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), § B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie § B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard en eventuele voorwaarden
a	PAK-rijk zeefzand (concentratie aan PAK10 > 50 mg/kg droge stof)	Reinigen, thermisch of extractief, waarbij de aanwezige PAK (ofwel direct ofwel na te zijn afgescheiden) worden vernietigd resp. verwijderd. Vervolgens: <ul style="list-style-type: none"> het van PAK gereinigde zeefzand verder verwerken volgens b en het reinigingsresidu verder verwerken volgens c. Het recyclen van PAK-rijk zeefzand tot grond of bouwstof <i>zonder</i> voorafgaande vernietiging van de aanwezige PAK is niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.
b	PAK-arm zeefzand (concentratie aan PAK10 ≤ 50 mg/kg droge stof)	Recycling, eventueel voorafgegaan door reiniging, met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (§ B.7.5.4 beleidskader) en/of de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, § B.12.9.2 beleidskader). Vervolgens verwerken van het reinigingsresidu volgens c. De grenswaarde voor PAK10 mag niet door mengen van partijen worden bereikt.
c	Reinigingsresidu uit a of b	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. <ul style="list-style-type: none"> Nuttig toepassen van het residu is niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie. Uitzondering hierop betreft recycling (bijvoorbeeld metaalterugwinning) onder voorwaarde dat via de residuen geen diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume. Indien het residu van reiniging van PAK-arm zeefzand (minimumstandaard b uitsluitend brandbare verontreinigingen bevat, is thermisch reinigen ten behoeve

		van nuttige toepassing toegestaan.
--	--	------------------------------------

De minimumstandaard voor de verwerking van reinigingsresidu van zeefzand is gewijzigd ten opzichte van LAP2 door meer expliciet in te gaan op het reinigingsresidu. Vergunningen voor het immobiliseren van reinigingsresidu dienen binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat het immobiliseren ten behoeve van nuttige toepassing per direct niet meer is toegestaan.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit § B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in zeefzand, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor PAK-arm zeefzand, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook het beleidskader hoofdstuk B.13 , § B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland.
	Nee	Voor PAK-rijk zeefzand, tenzij bij de verwerking in het land van bestemming maatregelen zijn genomen die borgen dat de aanwezige PAK niet in het milieu verspreid kan raken.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling (voor PAK-rijk zeefzand na vernietiging of verwijdering van de PAK) mogelijk is. Overbrenging voor opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is ook niet toegestaan aangezien recycling mogelijk is en, gelet op het gestelde in § B.12.2, sprake is van storten.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen	Nee	Omdat recycling mogelijk is.

van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is. Onder dit verbod valt ook overbrenging t.b.v. opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie de toelichting op het sectorplan en zie beleidskader § B.13.5.5.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

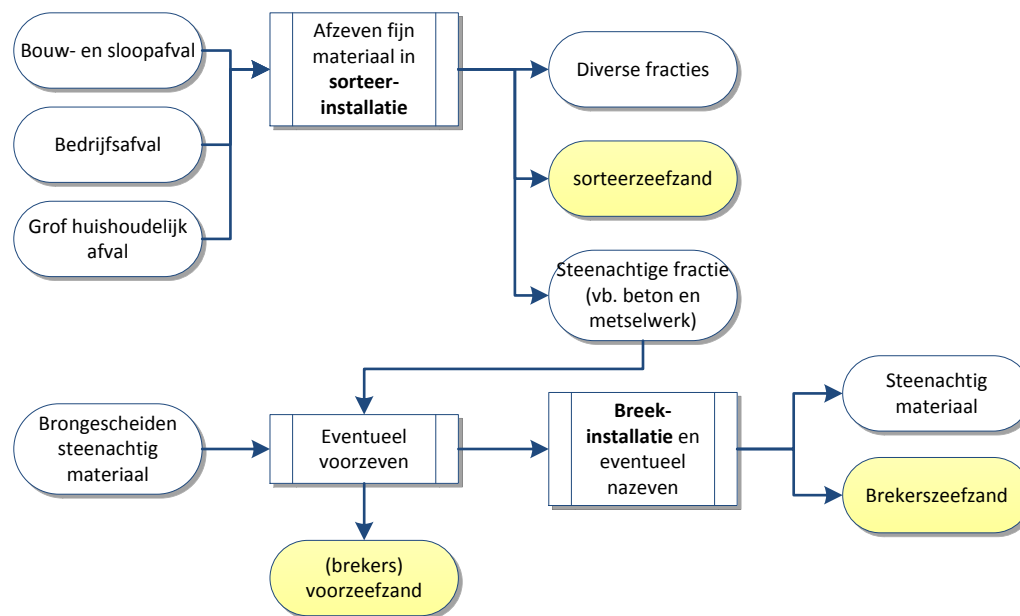
Dit sectorplan focust op twee processen: sorteren van gemengd bouw- en sloopafval, eventueel aangevuld met gelijkaardig bedrijfsafval en grof huishoudelijk afval en breken van steenachtige afvalstoffen in brekerinstallaties. Bij deze processen komt op verschillende momenten 'zeefzand' vrij.

Bij sorteerinstallaties waar hoofdzakelijk, maar vaak niet uitsluitend gemengd bouw- en sloopafval wordt verwerkt, is één van de processen het zeven van het afval. De hoofdzakelijk minerale zeeffractie die hierbij ontstaat, wordt *sorteerzeefzand* genoemd. Deze fractie kan hoge concentraties verontreinigingen bevatten (PAK, sulfaat).

De steenachtige fractie die bij bovengenoemd sorteerproces ontstaat (beton en metselwerk) wordt afgevoerd naar een puinbreker. Deze puinbreekinstallaties verwerken zowel de steenachtige fractie die uit de sorteerinstallatie komt, als steenachtige stromen die aan de bron gescheiden zijn gehouden. De puinbreekinstallaties kunnen uitgerust zijn met een voorzeef. Daaruit ontstaat (breker)voorzeefzand. Maar ook tijdens het breken ontstaat zeefzand, zogenaamd brekerszeefzand.

(Breker)voorzeefzand komt meestal niet meer separaat vrij maar wordt toegevoegd aan het gebroken materiaal indien voldaan wordt aan de BRL 2506. In dit sectorplan wordt en echter nog niet vanuit gegaan dat dat altijd mogelijk is of gebeurt, en dus valt ook (breker)voorzeefzand nog steeds onder de reikwijdte van dit sectorplan, maar vanzelfsprekend alleen voor zover het als aparte fractie vrijkomt.

Alle drie de genoemde zeefzand-soorten vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan. In onderstaande figuur is dit hele proces (in grove lijnen) weergegeven.

Naast de verschillende vormen van zeefzand gaat het sectorplan ook in op het *residu* dat bij het reinigen van zeefzand ontstaat (reinigingsresidu). Dit residu betreft zowel de slibachtige fractie die ontstaat bij het extractief reinigen, als de 'lichte fractie' (drijfvuil) waarin bijvoorbeeld takjes, blaadjes en stukjes plastic van het zeefzand worden afgescheiden.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Gemengd bouw- en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en vergelijkbaar)
Gemengde sorteerfracties uit de verwerking van bouw- en	

sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar (grof) huishoudelijk restafval en het bij particulieren vrijkomende (ongesorteerd) verbouwingsafval	
Steenachtig materiaal	Zie SP29 (Steenachtig materiaal)
Materiaal dat voldoet aan de bepalingen van de definitie van 'grond' in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit	Zie SP39 (Grond)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 191209; 191211; 191212.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.

Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de gehele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Zeefzand valt, afhankelijk van het gehalte aan PAK10, onder [categorie 41](#) of [categorie 42](#) van [bijlage 5](#) van het LAP²: *zeefzand ontstaan bij het afzeven van het fijne materiaal in*

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

sorteerinstallaties voor bouw- en sloopafval, of bij het voorzeven van steenachtige fracties uit bouw- en sloopafval in puinbreekinstallaties:

- Categorie 41: PAK-rijk zeefzand (> 50 mg/kg);
- Categorie 42: PAK-arm zeefzand (≤ 50 mg/kg).

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor zeefzand is recycling. Het betreft dan recycling tot een niet vormgegeven bouwstof of, onder bepaalde voorwaarden, tot grond. De minimumstandaard sluit aan bij het streven naar het nuttig toepassen van afvalstoffen op een zo hoogwaardig mogelijke wijze en met zo min mogelijk verlies aan kwaliteit. Sorteerveefzand zal in veel gevallen, gezien de aanwezige verontreinigingen, ten behoeve van recycling moeten worden gereinigd. De verwerking van zeefzand volgens de minimumstandaard vermindert het gebruik van primaire grondstoffen.

Of recycling van zeefzand tot (specifiek) grond mogelijk is, is afhankelijk van de herkomst van het

zeefzand en het materiaal wat is gezeefd. Zie de definitie van grond in het Bbk en de toelichting daarop om te bepalen in welke gevallen recycling van zeefzand tot grond mogelijk is..

Voor 'PAK-rijk' zeefzand (i.e. verontreinigd met PAK10 boven de genoemde concentratie van 50 mg/kg droge stof) is een aparte minimumstandaard vastgesteld. De aanwezige PAK moet verplicht worden vernietigd. De opgenomen grens van 50 mg/kg aan PAK is ontleend aan de maximale samenstellingswaarde voor bouwstoffen uit de [Regeling bodemkwaliteit](#). Om wegmengen van verontreiniging met PAK tegen te gaan, wordt bij de minimumstandaard expliciet benadrukt dat de genoemde grens van 50 mg/kg droge stof niet door mengen van partijen mag worden bereikt!

Voor het residu wat ontstaat bij het reinigen van zeefzand is de minimumstandaard storten. Het is op basis van het beschreven beleid in [hoofdstuk B.7](#), § B.7.5.4.3 nadrukkelijk niet toegestaan dat het residu wordt geïmmobiliseerd tot een vormgegeven bouwstof.

Verder gelden ten aanzien van de recycling van de zeefzand de volgende aandachtspunten:

- *Productie van een bouwstof*

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor [hoofdstuk B.7](#), § B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

Ten aanzien van zeefzand met een concentratie aan PAK10 > 50 mg/kg droge stof is immobilisatie nadrukkelijk niet toegestaan. Ook voor het residu wat vrijkomt bij het reinigen van zeefzand is verdere verwerking middels immobilisatie niet toegestaan.

- *Opvulling: storten of nuttige toepassing?*

Voor zeefzand is de minimumstandaard gericht op recycling. Opvulling moet meestal, gelet op het gestelde in het Arrest Edilizia gezien worden als storten. Zie ook de uitleg daarover in beleidskader [hoofdstuk B.12](#) § B.12.2. In elk geval is opvulling dus laagwaardiger dan de minimumstandaard en daarom niet toegestaan, ook niet de export daartoe omdat recycling mogelijk is. Bovendien geldt voor overbrenging voor storten het principe van nationale zelfvoorziening.

- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen*

In het beleidskader [hoofdstuk B.12](#), § B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting § B.12.9.2 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 30, geldt voor zeefzand een stortverbod.

VI. Actualisatie vergunning

Om ervoor te zorgen dat afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt en dat voor vergelijkbare bedrijven vergelijkbare eisen gelden, is het van belang dat vergunningen worden geactualiseerd als de minimumstandaard wordt gewijzigd. Artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht zal hiervoor de mogelijkheid bieden, aangezien dit artikel wordt aangevuld met de verplichting voor het bevoegd gezag om binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van een nieuw LAP of een wijziging van het LAP:

- na te gaan of de vergunning voldoet aan de minimale hoogwaardigheid van verwerking van afzonderlijke afvalstoffen of categorieën afvalstoffen zoals beschreven in het afvalbeheerplan en, indien nodig,
- de vergunning(voorschriften) te actualiseren (zie ook [hoofdstuk D.5](#) van het beleidskader).

De minimumstandaard voor de verwerking van reinigingsresidu van zeefzand is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Daardoor is nuttige toepassing van het reinigingsresidu door middel van immobilisatie niet toegestaan. Vergunningen voor het immobiliseren van reinigingsresidu dienen op grond van artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat het immobiliseren ten behoeve van nuttige toepassing niet meer is toegestaan. Het opnemen van een overgangstermijn is niet nodig, zodat de wijziging zal ingaan op het moment dat de vergunning in werking is getreden.

Sectorplan 31 Gips

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Aan de bron gescheiden en gescheiden afgegeven gips (bouw- en slooplocaties, milieustraat)	Deze afvalstof bestaat in hoofdzaak uit gips in de vorm van (stukken) gipsblokken, gipsplaten en pleisterwerk hoofdzakelijk afkomstig van de bouw, decorbouw etc.
Gips afgescheiden uit sorteerinstallaties	
Gips productieafval	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), § B.14.4.3. van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie § B.14.5.2.).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Gips	Recycling met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> • het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (§ B.7.5.4 beleidskader); • de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, § B.12.9.2 beleidskader).
b	Niet voor recycling geschikt gips	Dit betreft gips waarvoor de recycling, gezien de aard of samenstelling, technische niet mogelijk of waarvoor de recyclingroute zo duur is dat de kosten voor afgifte van deze partijen aan de poort van de verwerker door de ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton. De minimumstandaard hiervoor is storten op een daarvoor geschikte stortplaats.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit § B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader hoofdstuk B.13 , § B.13.5.2) en/of tenzij de mate van nuttige toepassing lager is dan gangbaar is bij verwerking van betreffende afvalstof in Nederland.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor recyclebaar gips (par. II onder a) omdat recycling mogelijk is. Overbrenging voor opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is ook niet toegestaan aangezien recycling mogelijk is en, gelet op het gestelde in § B.12.2, sprake is van storten.
	Ja	Voor niet-recyclebaar gips (par. II onder b), mits: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd. Overbrenging voor opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is niet toegestaan aangezien, gelet op het gestelde in § B.12.2, sprake is van storten.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is en omdat verbranden voor deze afvalstroom geen realistische verwerkingsroute is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Voor gips (par. II onder a): Omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor gips dat niet voor recycling geschikt is (par. II onder b). Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is. Onder dit verbod valt ook overbrenging t.b.v. opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie de toelichting op het sectorplan en zie beleidskader § B.13.5.5.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard zoals genoemd in par. II onder a.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor recyclebaar gips (par. II onder a) omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor niet-recyclebaar gips (par. II onder b), indien andere nuttige toepassing mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan	Nee	Voor gips (par. II onder a): Omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor niet recyclebaar gips (par. II onder b): indien de verwerking op basis van de minimumstandaard is toegestaan, tenzij er als vervolghandeling

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

verbranden of storten		alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Zoals in paragraaf I weergegeven gaat het in dit sectorplan over gescheiden gehouden of afgescheiden gips *voornamelijk* afkomstig van bouw- en sloopwerkzaamheden. Afvalgips wat vrijkomt bij andere activiteiten zoals standen- en decorbouw, productie van gipselementen en dergelijke en vergelijkbaar is met gips van bouw- en sloopwerkzaamheden valt ook onder dit sectorplan. *RO-gips* of rookgasontzwavelingsgips (gips wat vrijkomt als reststof bij installaties voor verbranding van afval) valt nadrukkelijk niet onder dit sectorplan.

In de basis gaat het in dit sectorplan om gips als 'monostroom' welke perfect recyclebaar is tot nieuw gips. Toch kan het ook zijn dat gips niet of minder goed verwerkt kan worden tot nieuw gips, of de verwerking te duur wordt. Dit kan voorkomen als het gips te verontreinigd is met andere materialen (zoals verkleefd met tegelwerk (bij sloop) of met papier en karton (stukken gipsplaat, behang, etc.)). Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is ook voor gips waarvoor recycling technisch niet mogelijk is of te duur, een minimumstandaard opgenomen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstromen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
RO-gips van E-centrales	Zie SP23 (Reststoffen van kolengestookte energiecentrales)
RO-gips wat vrijkomend bij diverse installaties voor de verbranding van afval	Zie beleidskader
Gips verkleefd met asbest, waarbij de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie ambiboolasbest, meer dan 100 mg per kg droge stof bedraagt	Zie SP37 (Asbest en asbesthoudend materiaal)
Gipsafval van ziekenhuizen	Zie SP19 (Afval van gezondheidszorg bij mens en dier)
(Gipshoudend) gemengd bouw- en sloopafval	
Gemengde sorteerfracties uit de bewerking van bouw- en sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar (grof) huishoudelijk restafval en het bij particulieren vrijkomende (ongesorteerd) verbouwingsafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en daarmee vergelijkbaar afval)
Cellenbeton, gasbeton	Zie SP32 (Cellenbeton)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170801; 170802.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).

- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
  - Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
  - Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
  - Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
    - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
    - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
    - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang ten aanzien van de afvalverwerkingsketen en vergunningverlening voor de afvalstromen die vallen onder dit sectorplan:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee bij vergunningverlening met zorg moet worden omgegaan. Dit is van belang om de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Gips valt onder categorie 50 van bijlage 5 van het LAP²: *gips, gipsblokken, gipsplaat*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Voor gipsafval zijn er 2 redenen om het gescheiden te houden van ander bouw- en sloopafval. De eerste reden is dat voor gips in beginsel recycling mogelijk is en het daarom meerwaarde heeft deze afvalstof zo schoon mogelijk te houden. De tweede reden is dat gips in gemengd bouw- en sloopafval de kwaliteit van andere fracties nadelig beïnvloedt en zich bovendien niet makkelijk laat afscheiden. Het apart houden van gips, gipsblokken en gipsplaat heeft dus - ook als het gips zelf niet voor recycling in aanmerking komt - meerwaarde vanuit het oogpunt van de recyclebaarheid van andere (steenachtige) stromen.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

De volgende aspecten zijn van belang bij het 'ontdoen' van afvalstoffen die vallen onder dit

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooral nog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

sectorplan:

- In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden moeten worden afgevoerd. Dit als de vrijkomende stroom meer dan 1 m³ bedraagt. Gips valt onder een van de genoemde categorieën.
- Voor het gescheiden houden van gips door de ontdoener op de bouwplaats zijn speciale containers ontwikkeld om het gips droog te houden. Nat gips bemoeilijkt de verwerking volgens de minimumstandaard.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzamelen/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan zijn bovendien ook de volgende aspecten van belang:

- Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder k, dient gips ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien gips op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.
- Naast het feit dat gips, ten behoeve van recycling, zo zuiver mogelijk moet zijn, is het ook van belang dat het gescheiden gehouden gips niet te nat is. Als het gips (te) nat is, wordt de verwerking volgens de minimumstandaard lastiger. Voor de inname/vervoer/opslag van gipsafval zijn speciale containers ontwikkeld met de opening aan de zijkant, waardoor het gips droog blijft.

4. Aandachtspunten t.a.v. verwerken volgens de minimumstandaard

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Het beleid voor gips is gericht op recycling. In het algemeen betreft het inzet als of verwerken tot bouwstof, bij voorkeur nieuw gips. Mits afvalgips voldoende zuiver is en niet te nat, zijn er geen technische belemmeringen om afvalgips, na bewerking, in te zetten als grondstof bij de productie van nieuw gipsplaat. In Nederland gebeurt dit ook, zij het (nog) op beperkte schaal.

Belemmerende verontreinigingen voor de inzet als grondstof voor nieuw gips zijn (niet limitatief): aanhangende tegels, plafondtegels, plastic, hout en houtvezelplaten, geperste stroplaten, gasbeton/cellenbeton, cementgebonden platen en isolatiemateriaal.

Afhankelijk van de manier waarop gips is toegepast en vervolgens in de afvalfase komt, kan het voorkomen dat verwerken volgens de minimumstandaard toch niet mogelijk is.

- Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij partijen die sterk zijn verkleefd of verontreinigd met andere materialen die de verwerking tot nieuw gips in de weg staan. Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen van de minimumstandaard kan worden afgeweken. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere nuttige toepassing in dit geval kan worden toegestaan.
- Naast technische overwegingen die recycling onmogelijk maken, kan recycling voor bepaalde (specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog laagwaardigere verwerking mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin

worden meegenomen is opgenomen in [hoofdstuk A.4](#), § A.4.6. van het beleidskader. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere nuttige toepassing in dit geval kan worden toegestaan.

Wel moet, indien voor bepaalde partijen overtuigend kan worden gemotiveerd dat recycling niet mogelijk is en storten als enige uitvoerbare optie overblijft, een ontheffing van het stortverbod worden verkregen.

Ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande alternatieve verwerking worden overgebracht staat in [hoofdstuk B.13](#), § B.13.3.3 van het beleidskader aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten.

Verder zijn ten aanzien van de verwerking van gips de volgende bepalingen van belang:

- *Gebruik als opvulling in mijnen en groeves niet toegestaan*
Voor gips is de minimumstandaard gericht op recycling. Opvulling moet meestal, gelet op het gestelde in het [Arrest Città Metropolitana di Bari](#) (Edilizia) gezien worden als storten. Zie ook de uitleg daarover in beleidskader §.B.12.2. In elk geval is opvulling dus laagwaardiger dan de minimumstandaard en daarom niet toegestaan, ook niet de export daartoe.
Voor niet recyclebaar gips is de minimumstandaard storten. Echter, overbrenging voor opvulling moet ook gezien worden als storten en overbrenging voor storten is op grond van de nationale zelfverzorging niet toegestaan.
- *Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof*
Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor [hoofdstuk B.7](#), § B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.
- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen*
In het beleidskader [hoofdstuk B.12](#), § B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting § B.12.9.2 van het beleidskader.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 35, geldt voor gips een stortverbod.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Sectorplan 32 Cellenbeton

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Aan de bron gescheiden gehouden en gescheiden afgegeven cellenbeton	Cellenbeton komt vrij bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en bouwwerken.
Cellenbeton afgescheiden in een sorteerproces	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Cellenbeton	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Recycling van cellenbeton is technisch mogelijk en gebeurt in de praktijk. Daar tegenover wordt ook nog cellenbeton gestort en is niet altijd duidelijk onder welke milieuhygiënische condities recycling verantwoord is. Tijdens de planperiode zal worden onderzocht of en wanneer een wijziging van de minimumstandaard naar recycling mogelijk is.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit § B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , § B.13.5.2).

t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader § B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader § B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

De belangrijkste toepassingen van cellenbeton, ook wel gasbeton genoemd, zijn binnenmuurstenen en dakplaten, dit laatste vanwege het relatief lichte materiaal. Bij bouw- en sloopwerkzaamheden komt cellenbeton vrij. Cellenbeton gebruikt als dakdelen kan verontreinigd zijn met dakleer.

Cellenbeton wordt vaak in een adem genoemd met gipsblokken, maar is een ander materiaal. Vervuiling van cellenbeton met gips en vice versa bemoeilijkt de recycling van beide stromen. Gips en cellenbeton zijn op het oog goed van elkaar te onderscheiden.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Gemengd bouw- en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en vergelijkbaar)
Gemengde sorteerfracties uit de verwerking van bouw- en sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar afval van bedrijven, daarmee in samenstelling vergelijkbaar (grof) huishoudelijk restafval en het bij particulieren vrijkomende (ongesorteerd) verbouwingsafval	
Steenachtig materiaal	Zie SP29 (Steenachtig materiaal)
Gips, gipsblokken, gipsplaat	Zie SP31 (Gips)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170106, 170107.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.

Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Cellenbeton valt onder [categorie 51](#) van [bijlage 5](#) van het LAP³: *cellenbeton*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden moeten worden afgevoerd. Cellenbeton valt vooralsnog niet onder een van de genoemde categorieën. In praktijk is het echter raadzaam om cellenbeton toch apart te houden en apart af te voeren van gips en ander steenachtig materiaal teneinde de recycling van al deze afvalstromen te bevorderen en de kwaliteit van recyclinggranulaat te waarborgen.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor cellenbeton is storten.

Recyclen van cellenbeton is mogelijk en gebeurt ook, onder voorwaarde dat het cellenbeton niet vervuild is of vermengd is geraakt met vb. gips of ander steenachtig materiaal, dakleer etc... Bovendien betekent andersom ook voor gips dat vervuiling met cellenbeton de recycling van gips bemoeilijkt en voor steenachtig materiaal dat een grote(re) hoeveelheid cellenbeton is steenachtig materiaal de kwaliteit van het recyclinggranulaat verlaagt. Cellenbeton kan worden gebruikt voor o.a. de productie van betonblokken, de productie van kattenbakkorrels en inzet als onderdeel van licht funderings- en ophogingsmateriaal. Ook recyclen

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

tot nieuw cellenbeton is technisch mogelijk als het cellenbeton voldoende zuiver is.

Verder zijn ten aanzien van de verwerking van cellenbeton de volgende zaken van belang:

- *Export naar mijnen en groeves niet toegestaan*
Voor cellenbeton moet het bergem in groeven en mijnen meestal, gelet op het gestelde in het Arrest [Città Metropolitana di Bari](#) (Edilizia) gezien worden als storten. Zie ook de uitleg daarover in beleidskader §.B.12.2. Overbrenging voor storten is op grond van de nationale zelfverzorging niet toegestaan.
Tevens is relevant dat cellenbeton geen groene lijst afvalstof is. Voor grensoverschrijdend transport is altijd een kennisgeving vereist. Zie hiervoor [hoofdstuk B.13](#) (Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen) en de EVOA.
- *Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof*
Cellenbeton kan, zij het in beperkte mate, worden ingezet bij de productie van bouwstoffen. Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor [hoofdstuk B.7](#), § B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.
- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen*
In het beleidskader [hoofdstuk B.12](#), § B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting § B.12.9.2 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Op basis van gesprekken met marktpartijen en informatie van andere lidstaten is duidelijk dat recycling van cellenbeton zowel technisch als economisch goed mogelijk is. Er is echter nog te weinig marktinformatie bekend om de minimumstandaard te verhogen naar recycling. Vragen betreffen onder meer onder welke milieuhygiënische condities nuttige toepassing verantwoord is, de kosten en aanwezige verwerkingscapaciteiten en de effecten van het verhogen van de minimumstandaard op grensoverschrijdend transport.

Zodra hierover voldoende informatie beschikbaar is, kan worden overwogen om de minimumstandaard voor cellenbeton te wijzigen naar recycling.

VII Overige informatie

[OVAM, Onderzoek naar hoogwaardige toepassingen van cellenbetonafval, april 2011](#)

Sectorplan 33 Dakafval (bitumineus, teerhoudend en composiet)

I Afbakening

Dakafval ontstaat bij het bouwen, renoveren, herstellen of slopen van gebouwen en bouwwerken.

Onder dit sectorplan valt uitsluitend dakafval wat bitumineus of teerhoudend is, of met bitumen of teer is verkleefd. Dit kunnen ook composieten zijn of dakgrind. *Asbesthoudend* dakafval valt nadrukkelijk niet onder dit sectorplan (voor de omschrijving van asbesthoudend dakafval, zie paragraaf IV). De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
PAK-rijk dakafval	Dakafval is PAK-rijk als de concentratie aan PAK10 > 75 mg/kg droge stof. <ul style="list-style-type: none"> • Teerhoudend dakafval is in beginsel altijd PAK-rijk. • Bitumineus dakafval is slechts bij uitzondering PAK-rijk.
PAK-arm dakafval	Dakafval is PAK-arm als de concentratie aan PAK10 ≤ 75 mg/kg droge stof. <ul style="list-style-type: none"> • Hieronder valt de bulk van het bitumineuze dakafval. • Teerhoudend dakafval is zelden PAK-arm.
Composiet dakafval	Onder composiet dakafval wordt in dit kader verstaan: <ul style="list-style-type: none"> • mengsels van teerhoudend en bitumineus dakafval, bijvoorbeeld omdat tijdens dakonderhoud één van beide vormen op de ander is aangebracht; • bitumineus dakafval vermengd/verkleefd met 'dakbedekkingvreemd' materiaal (zoals beton, hout, metaal, isolatiemateriaal, etc.); • teerhoudend dakafval vermengd/verkleefd met 'dakbedekkingvreemd' materiaal (zoals beton, hout, metaal, isolatiemateriaal, etc.); • mengsels van teerhoudend- en bitumineus dakafval vermengd/verkleefd met 'dakbedekkingvreemd' materiaal (zoals beton, hout, metaal, isolatiemateriaal, etc.).
Dakgrind, verkleefd met teer of bitumen.	Partijen kunnen verontreinigd zijn met PAK.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

- Als algemeen uitgangspunt geldt dat in onderstaande gevallen de grenswaarde uit paragraaf I niet door mengen van partijen mag worden bereikt.
- Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van PAK's. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), § B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie § B.14.5.2).

	<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i>
a	PAK-rijk dakafval	Verwerken gericht op recycling van de minerale fractie onder gelijktijdige nuttige toepassing van de energie-inhoud van het afval. Hierbij zijn uitsluitend verwerkingsvormen toegestaan waarbij de aanwezige PAK voorafgaand aan of tijdens de verwerking worden vernietigd. Immobilisatie van de PAK en vervolgens nuttige toepassing van het PAK-rijke materiaal is nadrukkelijk niet toegestaan.

		In afwijking van het voorgaande mag PAK-rijk dakafval, met een PAK10-gehalte van maximaal 500 mg/kg, dat op het moment van het inwerkingtreden van het LAP al fysiek is geaccepteerd door een verwerker, nog tot uiterlijk 31 december 2019 geschikt gemaakt worden voor recycling van de bitumen zonder voorafgaande of gelijktijdige vernietiging van de PAK. Het gehalte PAK10 van 500 mg/kg mag niet door mengen van partijen dakafval worden bereikt.
b	PAK-arm dakafval	Recycling van ten minste de minerale fractie, bijvoorbeeld door inzet in een cementoven, TAG-reiniger, etc.
c	Composiet dakafval met <i>meer</i> dan 10% (v/v) 'dakbedekking vreemd' materiaal	Sorteren of anderszins verwerken met als doel een dakafvalfractie af te scheiden met een zo klein mogelijke hoeveelheid en ten hoogste 10% (v/v) 'dakbedekkingvreemd' materiaal en vervolgens: <ul style="list-style-type: none"> • Verdere verwerking van de dakafvalfractie conform a of b; • Verdere verwerking van het afgescheiden 'dakbedekkingvreemd materiaal' conform f.
d	Composiet dakafval met <i>maximaal</i> 10% (v/v) 'dakbedekking vreemd' materiaal	Verwerken conform a of b
e	Dakgrind, verkleefd met teer of bitumen	Reinigen/scheiden gericht op: <ul style="list-style-type: none"> • recycling van het grind, met inachtneming van <ul style="list-style-type: none"> – het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (§ B.7.5.4. beleidskader) en/of – de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, § B.12.9.3 beleidskader). • verwijderen door verbranden van de teer- en/of bitumenfractie. <p>In het geval de concentratie aan PAK10 gelijk dan wel hoger is dan 75 mg/kg droge stof, zijn uitsluitend verwerkingsvormen toegestaan waarbij de aanwezige PAK voorafgaand aan of tijdens de verwerking worden vernietigd.</p> <p>Immobilisatie van de PAK en vervolgens nuttige toepassing van het PAK-rijke materiaal is nadrukkelijk niet toegestaan.</p>
f	Uit d afgescheiden 'dakbedekking vreemde' stromen	<ul style="list-style-type: none"> • In geval het <i>monostroom</i>¹ betreft: verwerken conform de daarvoor geldende minimumstandaarden elders in dit LAP; in het geval een monostroom niet onder een minimumstandaard in het LAP valt, moet de verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in § A.4.2 van het beleidskader. • In het geval het een <i>gemengde stroom</i> 'dakbedekking vreemd' materiaal betreft: verwerken volgens sectorplan 28 van dit LAP.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Zodra zeker is dat er voldoende afzet is van secundaire bitumen in de asfaltindustrie en de markt van dakbanen gezamenlijk wordt de minimumstandaard voor PAK-arm dakafval aangepast. Vanaf dat moment worden alleen deze beide toepassingen nog toegestaan en worden dan tevens aangemerkt als voorkeursrecycling als bedoeld in [Hoofdstuk A.4](#), § A.4.2.2 van het beleidskader.

Inzet in TAG-reinigers en/of grondreinigingsinstallaties waarbij alleen het inerte deel wordt gerecycled, is dan alleen nog toegestaan voor PAK-rijk dakafval. Dit betekent ook dat de acceptatievoorwaarden en ingangscntrole bij deze installaties moet worden aangepast om verwerking van PAK-arm dakafval te voorkomen

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Deze paragraaf heeft uitsluitend betrekking op deelstromen a. t/m e. van paragraaf II. Voor deelstroom f. wordt verwezen naar andere sectorplannen of het beleidskader.

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van

¹ Zie voor monostroom de begrippenlijst van het LAP

afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit § B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Indien voorbereiden voor hergebruik technisch mogelijk is, tenzij zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader hoofdstuk B.13 , § B.13.5.2). Voor dakafval geldt dat elke mate van storten te veel is omdat nuttige toepassing (van i.i.g. de inerte fractie) mogelijk is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor PAK-arm dakafval, tenzij zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader § B.13.5.2). Voor dakafval geldt dat elke mate van storten te veel is omdat recycling (van i.i.g. de inerte fractie) mogelijk is.
	Nee	Voor PAK-rijk dakafval, tenzij bij de verwerking in het land van bestemming maatregelen zijn genomen die borgen dat de aanwezige PAK niet in het milieu verspreid kan raken.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling, van in ieder geval de inerte fractie of de grindfractie, mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling, in ieder geval van de inerte fractie of de grindfractie, mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten		
t.b.v. storten ³	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling van in ieder geval de inerte fractie of de grindfractie, mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor	Ja	Indien voorbereiden voor hergebruik technisch mogelijk is en er geen

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

³ Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

hergebruik		wettelijke belemmeringen voor voorbereiden voor hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling, in ieder geval van de inerte fractie of de grindfractie, mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling, van in ieder geval de inerte fractie of de grindfractie, mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Omdat recycling van in ieder geval de inerte fractie of de grindfractie mogelijk is en/of omdat voorlopige verwijdering een te storten of te verbranden restfractie oplevert en <ul style="list-style-type: none"> • storten voor zowel de overgebrachte afvalstof als voor een bij een eerste handeling gevormde restfractie niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen; en/of • verbranden als vorm van verwijdering niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling van in ieder geval de inerte fractie mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Herkomst

Dakafval ontstaat bij het bouwen, renoveren, herstellen of slopen van gebouwen en bouwwerken. Afhankelijk van de aard van de activiteit is het dakafval onderdeel van een gemengde stroom waarna een verdere bewerking nodig is, of is het een monostroom⁴ (bij selectief slopen of demonteren). Zowel de brongescheiden stroom als de stroom die ontstaat bij scheidings- en sorteringactiviteiten valt onder dit sectorplan.

PAK-rijk of PAK-arm

In dakafval komen altijd polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) voor. Deze verbindingen – of in ieder geval een aantal ervan – zijn carcinogeen of worden verdacht carcinogeen te zijn. Het beleid in Nederland is er dan ook al jaren op gericht deze verbindingen zoveel mogelijk uit het milieu te bannen. De verschillen in PAK-gehalten zijn groot. Dakafval op basis van teer heeft al snel een PAK gehalte van vele duizenden tot tienduizenden mg/kg. Dakafval op basis van bitumen zit in het algemeen op PAK gehalten van enkele tientallen mg/kg.

In dit sectorplan wordt onderscheid gemaakt tussen PAK-rijk en PAK-arm dakafval. De grens hiervoor ligt bij 75 mg/kg.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstromen

Asbesthoudend dakafval valt niet onder de reikwijdte van dit sectorplan. Onder asbesthoudend dakafval wordt in dit kader verstaan teerhoudend of bitumineus dakafval (of mengsels daarvan) vermengd/verkleefd met asbestcement waarin voor het totale mengsel de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, meer dan 100 milligram per kilogram droge stof is.

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Gemengd bouw- en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en vergelijkbaar)
Beton- en metselwerk, stenen, steengruis, dakleien, dakpannen en niet met teer of bitumen verkleefd dakgrind	Zie SP29 (Steenachtig materiaal)
Asfalt	Zie SP34 (Asfalt)
Asbesthoudend dakafval	Zie SP37 (Asbest en asbesthoudende afvalstoffen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170301; 170302; 170303; 170903; 170904.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstromen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

⁴ Zie voor "monostroom" de begrippenlijst van het LAP

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.

Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Dakafval valt onder één van volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP⁵:

- [Categorie 43A](#): PAK-rijk (> 75 mg/kg) dakafval dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en niet valt onder de categorieën 45, 46, 47, 48, 90 en 91.
- [Categorie 43B](#): PAK-rijk (> 75 mg/kg) dakafval dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en niet valt onder de categorieën 45, 46, 47, 48, 90 en 91.
- [Categorie 44](#): PAK-arm (≤ 75 mg/kg) dakafval dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en niet valt onder de categorieën 45, 46, 47, 48, 90 en 91.
- [Categorie 45A](#): PAK-rijk (> 75 mg/kg) composiet dakafval met minder dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- [Categorie 45B](#): PAK-rijk (> 75 mg/kg) composiet dakafval met minder dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- [Categorie 46A](#): PAK-rijk (> 75 mg/kg) composiet dakafval met meer dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- [Categorie 46B](#): PAK-rijk (> 75 mg/kg) composiet dakafval met meer dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- [Categorie 47](#): PAK-arm (≤ 75 mg/kg) composiet dakafval met minder dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- [Categorie 48](#): PAK-arm (≤ 75 mg/kg) composiet dakafval met meer dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- [Categorie 49A](#): verkleefd dakgrind dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
- [Categorie 49B](#): verkleefd dakgrind dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt

⁵ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooral nog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

Het volgende is van belang bij het 'ontdoen' van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan:

- In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden moeten worden afgevoerd. Teerhoudende dakbedekking (*valt binnen dit sectorplan onder PAK-rijk dakafval*) en bitumineuze dakbedekking (*valt binnen dit sectorplan in het algemeen onder PAK-arm dakafval*) vallen onder de genoemde categorieën.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Voor dakafval is bovendien ook het volgende van belang:

- Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder h dient dakafval ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien dakafval op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in

[hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

PAK-rijk dakafval (PAK10 > 75mg/kg droge stof)

De essentie van de minimumstandaard voor deze deelstroom is het vernietigen van de PAK. In praktijk is dit een thermisch proces (verbranding). Op zich zijn alle vormen van verbranden toegestaan onder de voorwaarde dat het inerte deel van het dakafval uiteindelijk eindigt in een toepasbaar product en dus wordt gerecycled. In praktijk kan worden gedacht aan verbranden in een AVI (roosteroven), cementoven, maar ook aan TAG-reinigers. Niet al deze technieken zijn even geschikt voor grote hoeveelheden dakafval (vb. AVI) of mogen, gelet op de aanwezige PAK, niet altijd PAK-rijke stromen verwerken. In totaal is er echter meer dan genoeg capaciteit in Nederland om al het PAK-rijke dakafval te verwerken. Een positieve bijkomstigheid is dat bij deze vormen van verwerking de energie-inhoud van het materiaal bijdraagt bij aan besparing van primaire brandstoffen.

Bij de minimumstandaard is voor PAK-rijk dakafval met een gehalte aan PAK10 tot maximaal 500 mg/kg een uitzondering gemaakt onder voorwaarde dat dit dakafval reeds op het moment van inwerkingtreding van LAP3 door de verwerkers fysiek was geaccepteerd (reeds liggende voorraad). Deze liggende voorraad dakafval mag conform de bepalingen van PAK-arm dakafval worden verwerkt tot uiterlijk tot 31 december 2019. Uiteraard met die beperking dat de voor recycling bedoelde materialen die worden geproduceerd uit het recyclingproces van dit PAK-rijke materiaal – veelal zal het gaan om asfalt met daarin recycling van de bitumen uit dakafval, zelf wel aan maximale samenstellingswaarden uit het Bbk voldoen.

Bovenstaande betekent echter wel dat liggende voorraad dakafval met gehalten PAK10 *hoger* dan 500 mg/kg wel altijd moeten worden afgevoerd voor verwerking volgens de minimumstandaard, en dus naar een vorm van verwerking die leidt tot vernietiging van de PAK.

Bovenstaande uitzondering is geformuleerd om verwerkers die met toestemming van het bevoegd gezag dergelijke partijen in het verleden hebben geaccepteerd, de kans te geven deze binnen een aanvaardbare tijdspanne te recyclen op een wijze waarop ook de bitumen kunnen worden gerecycled tot/in een materiaal dat aan de maximale samenstellingswaarde van het Bbk voldoet.

PAK-arm dakafval (PAK10 ≤ 75 mg/kg droge stof)

Voor PAK-arm dakafval zijn - afhankelijk van kwaliteit en samenstelling - meerdere routes mogelijk, zoals

- verwerking in TAG-reinigers of grondreinigingsinstallaties; het inerte deel wordt gerecycled en de rest wordt verbrand onder gebruik van de energie-inhoud van het afval.
- verwerking in asfalt; zowel de bitumen als een deel van het inerte deel worden gerecycled.
- verwerking tot nieuwe dakbanen; met name de bitumen worden gerecycled.

Uitgangspunt van de minimumstandaard is recycling van op zijn minst het inerte deel van het dakafval. Alle drie genoemde verwerkingsroutes voldoen aan de minimumstandaard. De minimumstandaard is - mede gelet op de in Nederland aanwezige verwerkingsinstallaties - een realistische optie.

In het kader van het programma Van Afval Naar Grondstof is – rekening houdend met uitval, energiegebruik, vermeden producten, een derde of vierde leven, etc. - bezien welke vorm van verwerking overall beter is. Hierop wordt verder ingegaan in paragraaf VI.

Composieten dakafval

Voor composiet dakafval is in veel gevallen recycling van de minerale fractie en nuttig gebruik van de energie-inhoud mogelijk. Voor stromen waarvoor - vanwege het hoge aandeel van dakbedekking vreemd materiaal - dit niet direct een optie is, kan het nodig zijn om vooraf het dakbedekkingsmateriaal en de overige componenten actief van elkaar te scheiden. Ervaringen in de markt hebben geleerd dat dit leidt tot een dakafval-fractie waarin het aandeel 'dakbedekking vreemd' materiaal kleiner is dan 10% (v/v) en vervolgens goed door de bestaande verwerkers kan worden verwerkt.

Dakgrind, verkleefd met teer of bitumen

De minimumstandaard voor dakgrind, verkleefd met teer of bitumen, is het reinigen van dakgrind en het verbranden van de reststoffen. Daarmee wordt verspreiding van verontreinigingen voorkomen en het gebruik van primaire grondstoffen verminderd.

Verder is ten aanzien van de verwerking van dakafval het volgende van belang:

- *Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof*
Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor [hoofdstuk B.7](#), § B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

Bij de minimumstandaard is aangegeven dat wegens het risico op diffuse verspreiding van PAK nuttige toepassing van PAK-rijk dakafval en dakgrind verkleefd met teer of bitumen niet is toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.

- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen*
Bij dakgrind verkleefd met teer of bitumen sluit de minimumstandaard de inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen niet uit. In het beleidskader § B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van uit afvalstoffen geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting [hoofdstuk B.12](#), § B.12.9.2 van het beleidskader.
- *Toepassing in mijnen en groeves is niet toegestaan.*
Voor dakafval is de minimumstandaard gericht op recycling van minimaal de inerte fractie. Opvulling is laagwaardiger dan recycling en daarom niet toegestaan, ook niet de export daartoe. Opvulling moet bovendien meestal gezien worden als storten, gelet op het gestelde in het Arrest Edilizia. Zie ook de uitleg daarover in beleidskader § B.12.2. Export voor storten is niet toegestaan op grond van nationale zelfverzorging en omdat recycling mogelijk is.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 36, geldt voor dakafval een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is reeds opgenomen in onder meer

de hoofdstukken [A.4](#) (Uitgangspunten), [B.9](#) (Recycling) en [D.2](#) (minimumstandaard). Voor dakafval is gebleken dat de routes waarbij niet alleen het inerte deel wordt gerecycled maar ook de bitumen, substantieel beter scoren dan vormen waarbij alleen het inerte deel wordt gerecycled.

Uit een doorrekening van de verwerking van PAK-arm dakafval is gebleken dat de vormen waarbij ook recycling van de bitumen plaatsvindt (routes b en c van paragraaf V, sub 4; "verwerking in asfalt" en "verwerking tot nieuwe dakbanen") veel beter scoren dan de route waarbij alleen het inerte deel wordt gerecycled en de bitumen worden verbrand (route a van paragraaf V, sub 4; "verwerking in grondreinigingsinstallaties"). Het voornemen is dan ook om alleen routes toe te blijven staan die leiden tot recycling van de bitumen. Routes die leiden tot verbranden van de bitumen komen dan niet meer voor een vergunning in aanmerking.

Op dit moment is er nog te veel discussie over het gebruik van secundaire bitumen in asfalt om die stap nu al te zetten. Ook is nog niet helemaal duidelijk of alle vormen van bitumen-modificaties geschikt zijn. Cruciaal is een door marktpartijen reeds bij Rijkswaterstaat gestart zogenaamd 'validatie-proces' om asfalt met secundaire bitumen uit dakafval erkend te krijgen als toegestane bouwstof op Rijkswegen. Omdat veel andere wegbeheerders in praktijk het oordeel van Rijkswaterstaat volgen heeft dit niet alleen gevolgen voor de inzetbaarheid in Rijkswegen, maar ook op veel andere wegen. Als dat validatie-traject succesvol wordt afgerond is zeker dat er voldoende afzet is van secundaire bitumen in de asfaltindustrie en de markt van dakbanen gezamenlijk. Op dat moment wordt de minimumstandaard voor PAK-arm dakafval aangepast (planwijziging).

Vanaf dat moment worden alleen deze nog vormen toegestaan die leiden tot recycling van de bitumen en worden die vormen van verwerking dan tevens aangemerkt als voorkeursrecycling als bedoeld in [hoofdstuk B.4](#), § B.4.2.2 van het beleidskader.

Inzet in TAG-reinigers en/of grondreinigingsinstallaties waarbij alleen het inerte deel wordt gerecycled zijn dan alleen nog toegestaan voor PAK-rijk dakafval. Dit betekent ook dat de acceptatievoorwaarden en ingangscntrole bij deze installaties moet worden aangepast om verwerking van PAK-arm dakafval te voorkomen

VII Overige informatie

Ketenaanpak binnen VANG

PAK-arm dakafval is één van de stromen waarvoor in het kader van het convenant Meer en Beter Recyclen – onderdeel van het uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof (VANG) van het rijksbrede programma Circulaire Economie - een ketenaanpak is gestart. Met dit programma wordt beoogd ketens zoveel mogelijk te sluiten. Hierbij wordt niet alleen naar de afvalfase gekeken, maar ook andere fasen in de keten (zoals design, productie, gebruik) worden hierbij betrokken. Een eerste stap in de ketenaanpak is het formuleren van een wensbeeld voor de keten in de toekomst met bijbehorende doelstellingen. Het startten van het in paragraaf VI genoemde 'validatie-traject' komt mede voort uit dit ketentraject.

Zie voor verdere uitwerking van de ketenaanpak het hoofdstuk Instrumenten ([A.5](#)) en Naar een Circulaire economie ([B.1](#)).

Sectorplan 34 Asfalt

I Afbakening

Dit sectorplan gaat over asfalt wat vrijkomt bij (herstel-) werkzaamheden aan wegen en onderlagen van wegen.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
PAK-arm asfalt (PAK10 ≤ 75 mg/kg droge stof)	Dit is asfalt met een concentratie aan PAK10 ≤ 75 mg/kg droge stof. In het algemeen betreft dit asfalt met bitumen als bindmiddel of niet-teerhoudend asfalt. <ul style="list-style-type: none"> De grenswaarde van 75 mg/kg droge stof is ontleend aan de maximale samenstellingswaarde uit de Regeling bodemkwaliteit. De grenswaarde om te spreken van PAK-arm asfalt mag niet door mengen van partijen worden bereikt.
PAK-rijk asfalt (PAK10 > 75 mg/kg droge stof)	Dit is asfalt met een concentratie aan PAK10 > 75 mg/kg droge stof. In het algemeen betreft dit asfalt met teer als bindmiddel (teerhoudend asfalt). De grenswaarde van 75 mg/kg droge stof is ontleend aan de maximale samenstellingswaarde uit de Regeling bodemkwaliteit .

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de aanwezigheid van PAK. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van § B.14.4.2. van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.2.).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	PAK-arm asfalt	Recycling met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder de bepalingen rond mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (§ B.7.5.4 beleidskader); de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, § B.12.9.2 beleidskader).
b	PAK-rijk asfalt	Recycling conform de bepalingen onder a, voorafgegaan door thermische bewerking waarbij de aanwezige PAK worden vernietigd. Deze minimumstandaard betekent dat recyclen tot bouwstof zonder vernietiging van de aanwezige PAK, maar door gebruik te maken van immobilisatie, nadrukkelijk <i>niet</i> is toegestaan.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging

t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen

Onderstaand beleid voor grensoverschrijdend transport geldt voor al het asfalt, ongeacht het gehalte aan benzo[a]pyreen. Het gehalte aan benzo[a]pyreen is wel van belang voor de te volgen procedure in het kader van de EVOA.

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor PAK-arm asfalt, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader hoofdstuk B.13 , § B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor asfalt geldt dat elke mate van storten te veel is.
	Nee	Voor PAK-rijk asfalt, tenzij bij de verwerking in het land van bestemming maatregelen zijn genomen die borgen dat de aanwezige PAK niet in het milieu verspreid kan raken.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling (voor PAK-rijk asfalt na vernietiging of verwijdering van de PAK) mogelijk is. Overbrenging voor opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is ook niet toegestaan aangezien recycling mogelijk is en, gelet op het gestelde in § B.12.2, sprake is van storten.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is. Onder dit verbod valt ook overbrenging t.b.v. opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie de toelichting op het sectorplan en zie beleidskader § B.13.5.5.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

hergebruik		
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

PAK-arm asfalt bestaat uit een mengsel van grind, steenslag (incidenteel fosforslak of staalslak), zand, vulstof en bitumen als bindmiddel.

PAK-rijk asfalt bevat als bindmiddel steenkoolteer wat door het hoge gehalte aan polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) een risico is voor de volksgezondheid (kankerverwekkend) en het milieu. Naast PAK bevat PAK-houdend asfalt nog andere stoffen als fenol en soms zware metalen.

Of asfalt al dan niet PAK-rijk is, moet worden bepaald aan de hand van de concentratie van zogenaamde kritische parameters conform het [Regeling bodemkwaliteit](#). Kritische parameters zijn stoffen waarvan bekend is dat ze een vergrote kans hebben om de hergebruiksnorm te overschrijden. Voor asfalt wordt PAK10 als de kritische parameter beschouwd (PAK10 is de som van de 10 PAK, door het toenmalige VROM geselecteerd als maatgevende PAK voor het vaststellen van het PAK-gehalte).

- Asfalt wordt beschouwd als PAK-rijk als de concentratie aan PAK10 groter is dan de maximale samenstellingswaarde uit de [Regeling bodemkwaliteit](#) (75 mg/kg).
- Asfalt is PAK-arm als de concentratie aan PAK10 kleiner of gelijk is aan de maximale samenstellingswaarde van 75 mg/kg ds.

De maximale samenstellingswaarde is de toepassingsnorm op basis waarvan een afvalstof in beginsel nog mag worden toegepast als bouwstof of halffabricaat.

Gebruik van PAK-rijk asfalt(granulaat) in het verleden

Vóór 1991 is steenkoolteer in verschillende vormen gebruikt in de wegenbouw. In het verleden is ook vrijgekomen PAK-houdend asfalt(granulaat) toegepast in wegfunderingen, vaak vermengd met ander steenachtig materiaal. Sinds 1991 is toepassing van teer en teerproducten in de wegenbouw aan banden gelegd en sinds 2001 is ook de toepassing onder voorwaarden van PAK-rijk asfalt in granulaatvorm als recyclingproduct in de onderlaag van wegen niet meer toegestaan. Toch is er op delen van het Nederlandse wegennet nog PAK-rijk asfalt aanwezig. Bij werkzaamheden kan dit dus nog vrijkomen. Hierbij moet het PAK-rijk asfalt selectief worden verwijderd en niet worden vermengd met PAK-arm asfaltgranulaat.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Gemengd bouw- en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval)
Steenachtig materiaal	Zie SP29 (Steenachtig materiaal)
Teerhoudend, bitumineus en composiet dakafval	Zie SP33 (Dakafval)
Materiaal dat voldoet aan de bepaling van de definitie van 'grond' in artikel 1 van Besluit bodemkwaliteit	Zie SP39 (Grond)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 050117; 170301; 170302; 170303.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.

Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Asfalt valt onder één van volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP²:

- **Categorie 39A:** PAK-rijk (> 75 mg/kg) asfalt dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- **Categorie 39B:** PAK-rijk (> 75 mg/kg) asfalt dat op basis van de Eural als niet gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- **Categorie 40:** PAK-arm (≤ 75 mg/kg) asfalt dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed:

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

De volgende aspecten zijn van belang bij het 'ontdoen' van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan:

- In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden worden afgevoerd. Zowel teerhoudend asfalt (*in dit sectorplan PAK-rijk asfalt*) als niet-teerhoudend asfalt (*in dit sectorplan PAK-arm asfalt*), vallen onder een van de genoemde categorieën.
- Aannemers, freesbedrijven etc. die teerhoudend asfalt (*in dit sectorplan PAK-rijk asfalt*) verwijderen, mogen dit materiaal niet ter plaatse verwerken.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Het beleid rond de verwerking van asfalt is gericht op recycling tot nieuw asfalt. Ook PAK-rijk asfalt kan na vernietiging van de aanwezige PAK gerecycled worden tot nieuw asfalt. Dit is de meest hoogwaardige verwerking van PAK-rijk asfalt.

Maar er zijn ook andere wijzen van recyclen mogelijk, waarbij wel altijd rekening gehouden moet worden met het feit dat de aanwezige PAK moeten worden vernietigd. Gelet op het toxische karakter wordt in Nederland specifiek ingezet op *thermische vernietiging* om niet in de toekomst wederom met dit materiaal te worden geconfronteerd. Om die reden is het niet toegestaan om van PAK-rijk asfalt - zonder eerst de PAK te vernietigen - middels uitsluitend immobilisatie een bouwstof te maken.

Verder zijn de volgende aspecten van belang bij de verwerking/recycling van asfalt:

- *Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof*
Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen

van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor § B.7.5.4 van [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

Asfalt kan onder de voorwaarden van het [Besluit bodemkwaliteit](#) worden toegepast in civieltechnische werken. Daartoe moet met een geldig bewijsmiddel de milieuhygiënische kwaliteit aangetoond worden en moet het asfalt zodanig worden aangelegd dat het niet vermengd raakt met de onderliggende bodem. Bovendien moet het asfalt worden verwijderd indien het werk zijn functie verliest en niet meer wordt onderhouden.

Bij de minimumstandaard is aangegeven dat wegens het risico op diffuse verspreiding van PAK nuttige toepassing, bijvoorbeeld als bouwstof, zonder vernietiging van de PAK niet is toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.

- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen*

In het beleidskader [hoofdstuk B.12](#), § B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting [hoofdstuk B.12](#), § B.12.9.2 van het beleidskader.

Gebruik als opvulling in mijnen en groeves niet toegestaan

Voor asfalt is de minimumstandaard gericht op recycling. Opvulling moet meestal, gelet op het gestelde in het Arrest Edilizia gezien worden als storten. Zie ook de uitleg daarover in beleidskader § B.12.2. In elk geval is opvulling dus laagwaardiger dan de minimumstandaard en daarom niet toegestaan, ook niet de export daartoe omdat recycling mogelijk is. Bovendien geldt voor overbrenging voor storten het principe van nationale zelfverzorging.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 34, geldt zowel voor niet-teerhoudend asfalt (op grond van 34a) als voor teerhoudend asfalt (op grond van 34b) een stortverbod.

Sectorplan 35 Straalgrit

I Afbakening

Straalgrit komt vrij bij het stralen van bijvoorbeeld gevels en metalen oppervlaktes door het afschieten van fijne korrels.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Straalgrit	Dit afval bestaat in hoofdzaak uit minerale-, kunststoffen of stalen deeltjes of slakken, eventueel vervuild met resten van het gestraalde voorwerp.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), § B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie § B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Straalgrit	Fysisch-chemisch en/of thermisch reinigen, gevolgd door recycling, met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> • het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader), • de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, § B.12.9.2 beleidskader). Uitsluitend straalgrit dat voldoet aan de bepalingen van de Regeling niet-reinigbaar straalgrit mag, in afwijking van de minimumstandaard, worden gestort.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit § B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking

en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), § B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (vorbereiden voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , § B.13.5.2).
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij alsnog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader § B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor <i>reinigbaar</i> straalgrit geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is. Een uitzondering geldt voor overbrenging van straalgrit dat op basis van de Regeling niet-reinigbaar straalgrit als niet-reinigbaar wordt aangemerkt en daarom bij verwerking in Nederland had mogen worden gestort.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is. Een uitzondering geldt voor overbrenging van straalgrit dat op basis van de Regeling niet-reinigbaar straalgrit als niet-reinigbaar wordt aangemerkt en daarom bij verwerking in Nederland had mogen worden gestort.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Omdat recycling mogelijk is. Een uitzondering geldt voor overbrenging van straalgrit dat op basis van de Regeling niet-reinigbaar straalgrit als niet-reinigbaar wordt aangemerkt en daarom bij verwerking in Nederland had mogen worden gestort.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is. Onder dit verbod valt ook overbrenging t.b.v. opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie de toelichting op het sectorplan en zie beleidskader § B.13.5.5.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard én indien er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof in Nederland wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen	Nee	Omdat recycling mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Straalgrit komt vrij bij het stralen van voorwerpen om deze te reinigen of geschikt te maken voor een conserverende behandeling. Na het stralen kan het grit verontreinigd zijn met onder andere chloorhoudende organische verbindingen, zware metalen, organotin, PAK of olie. De deeltjes van het straalmiddel zijn na gebruik kleiner en/of minder scherp en daardoor niet altijd geschikt voor hergebruik. Het meest gebuikte straalgrit is smeltslakgrit dat bestaat uit slakken van verbrandingsprocessen.

Tijdens het reinigingsproces ontstaat er ook staalstraalstof. Dit wordt apart afgezogen en valt niet onder straalgrit. De verwerking van dit stof valt niet onder dit sectorplan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Afgezogen staalstraalstof	Zie SP12 (metalen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 120116; 120117.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.

Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Straalgrit valt onder één van volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP²:

- Categorie 80A: straalgrit dat op grond van de Regeling niet-reinigbaar straalgrit reinigbaar is en dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- Categorie 80B: straalgrit dat op grond van de Regeling niet-reinigbaar straalgrit reinigbaar is en dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.

Niet reinigbaar straalgrit valt onder:

- Categorie 107: overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- Categorie 108: overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot de categorie 107 of categorie 108 mogen echter niet zonder meer worden samengevoegd binnen een categorie. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in hoofdstuk B.7, § B.7.5.2 van het beleidskader.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Als ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn, heeft dat mogelijk tot gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

Na het stralen kan het grit verontreinigd zijn met onder andere chloorhoudende organische verbindingen, zware metalen, organotin, PAK of olie. In de [Regeling niet-reinigbaar straalgrit](#) is aangegeven hoe bepaald moet worden of straalgrit reinigbaar is.

De minimumstandaard voor de verwerking van straalgrit is recycling na adequate reiniging. Niet-reinigbaar straalgrit, waarin diverse toxische componenten aanwezig zijn en dat aantoonbaar voldoet aan de bepalingen van de Regeling niet-reinigbaarheid straalgrit, mag worden gestort – met inbegrip van de voorzieningen die hierbij worden getroffen in combinatie met verplichte nazorg. Dit is momenteel de enige reële verwerkingsoptie die het risico op verspreiding van de aanwezige toxische componenten voldoende beperkt.

Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen

In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting [hoofdstuk B.12](#), § B.12.9.2 van het beleidskader.

Opvulling, en uitvoer voor opvulling niet toegestaan

Een klein deel van de onder dit sectorplan vallende afvalstoffen werd de afgelopen jaren naar Duitsland uitgevoerd om te worden toegepast in mijnen. Het arrest van het Hof van Justitie van 28 juli 2016 in zaak C-147/15 betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Consiglio di Stato in de procedure Città Metropolitana di Bari tegen Edilizia Mastrodonato Srl, heeft hierin verandering gebracht. Het Hof oordeelt dat uitsluitend sprake kan zijn van nuttige toepassing indien:

- de betrokken afvalstoffen een nuttig doel dienen door andere materialen te vervangen die anders voor een specifieke functie zouden zijn gebruikt en;
- het gebruikte afval daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis voor geschikt is: als het gaat om opvulling van mijnen en groeven zijn uitsluitend inerte, niet-gevaarlijke afvalstoffen geschikt.

Sinds het arrest moet de opvulling van mijnen en groeven met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen worden beschouwd als storten. Gelet op de nationale zelfverzorging voor storten wordt export van afvalstoffen ten behoeve van storten niet toegestaan. Zie ook het beleidskader § B.12.2 ev., en § B.13.5.5 en volgende.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 32, geldt voor *reinigbaar straalgrit* een stortverbod.

Sectorplan 36 Hout

I Afbakening

De volgende houten afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Afgedankt en verzaagd tuinhout, houtrestanten	Er wordt onderscheid gemaakt tussen volgende typen hout: <ul style="list-style-type: none"> • A-hout: ongeverfd en onbehandeld hout; • B-hout: geverfd, gelakt en/of verlijmd hout, niet zijnde A- of C-hout; • C-hout: geïmpregneerd hout, zijnde behandeld hout waar stoffen al dan niet onder druk zijn ingebracht om de gebruiksduur te verlengen: <ul style="list-style-type: none"> – gewolmaniseerd C-hout (CC- en CCA-hout); CCA-hout bevat naast koper en chroom ook arseen; CC-hout bevat wel koper en chroom, maar geen arseen. – niet-gewolmaniseerd C-hout: <ul style="list-style-type: none"> ○ gecreosoteerd hout (met koolwaterstoffen en teren bewerkt), bv spoorbielzen, ○ hout dat met andere middelen (fungiciden, insecticiden, boorhoudende verbindingen, quaternaire ammoniumverbindingen) is behandeld teneinde de gebruiksduur te verlengen.
Houtafval, inclusief zaagsel, schaafsel en spaanders uit de houtbewerking (zagerijen, meubelmakerijen, etc...)	
Hout wat vrijkomt als monostroom ¹ na sorteren van gemengde stromen	
Bewust gescheiden gehouden hout op vb. slooplocaties (niet zijnde afval van houten verpakkingen)	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van diverse zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in C-hout. Als zich andere situaties voordoen van ZZS in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.4.3. van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	A- en B-hout	Andere nuttige toepassing.
c	Niet gewolmaniseerd C-hout	Hoofdgebruik als brandstof. Alle andere vormen van nuttige toepassing zijn niet toegestaan, tenzij het recycling van gecreosoteerd hout betreft voor zover dit mogelijk is op grond van de REACH Verordening.
b	Gewolmaniseerd C-hout	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. Nuttige toepassing is nadrukkelijk niet toegestaan ten einde de diffuse verspreiding van zware metalen in het milieu te voorkomen tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • het 'hoofdgebruik als brandstof' of 'verbranden als vorm van verwijderen' betreft in installaties waarbij de ontstane reststoffen (assen) worden gestort zodat geen verspreiding van de metalen kan plaatsvinden; • het recycling van CCA-hout betreft voor zover dit mogelijk is op grond van de REACH verordening.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Tijdens de planperiode zal wel worden onderzocht voor welke deelstromen en op welke termijn de minimumstandaard kan worden aangepast naar recycling. Het voornemen is wel om daar waar mogelijk de stap naar recycling te maken.

¹ Zie voor "monostroom" de begrippenlijst van het LAP

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van bepaalde ZZS in C-hout. Als zich andere situaties voordoen van ZZS in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is. Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13 , par. B.13.5.2). Voor hout anders dan gewolmaniseerd C-hout geldt dat iedere mate van storten in beginsel te hoog is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2). Voor hout anders dan gewolmaniseerd C-hout geldt dat iedere mate van storten in beginsel te hoog is.
t.b.v. andere nuttige toepassing		In afwijking van het voorgaande wordt overbrenging vanuit Nederland voor CCA-hout voor recycling / andere nuttige toepassing alleen toegestaan voor zover de voorgenomen vorm van verwerking is toegestaan op grond van de REACH verordening.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor gewolmaniseerd C-hout, indien de ontstane reststoffen (assen) worden gestort zodat geen verspreiding van metalen plaatsvindt.
	Nee	Voor A- en B-hout en niet gewolmaniseerd C-hout, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten	Ja	Voor gewolmaniseerd C-hout, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
	Nee	Voor A- en B-hout en niet gewolmaniseerd C-hout, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten ³	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing (voor A- en B-hout en niet-gewolmaniseerd C-hout) mogelijk is.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

³ Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Voor A- en B-hout en niet gewolmaniseerd C-hout, indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (vorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor gewolmaniseerd C-hout, indien de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.
	Nee	Voor A- en B-hout en niet gewolmaniseerd C-hout, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Ja	Voor gewolmaniseerd C-hout, tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
	Nee	Voor A- en B-hout en niet gewolmaniseerd C-hout, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Houtafval komt o.a. vrij bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en bouwwerken (met inbegrip van weg- en waterbouw). Hieronder vallen ook spoorbielzen, die vrijkomen bij onderhoudswerkzaamheden aan het spoor. Houtafval kan als monostroom⁴ vrijkomen bij sorteren van gemengde stromen of als op locatie van ontstaan al bewust gescheiden gehouden stroom. Zowel gescheiden ingezameld of gescheiden afgegeven houtafval als hout uit scheiden en sorteren valt onder dit sectorplan.

Behalve hout afkomstig van bouw- en sloopactiviteiten valt ook houtafval, inclusief zaagsel, schaafsel en spaanders uit de houtbewerking (zagerijen, meubelmakerijen, etc.) onder dit sectorplan.

Dit sectorplan omvat in principe alle partijen afvalhout behoudens afval van houten verpakkingen, en snoeihout.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Gemengd grof huishoudelijk afval	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval (fijn en grof))
Ongescheiden ingezameld restafval van handel, diensten en overheden	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Snoeihout	Zie SP08 (Groenafval)
Ongescheiden ingezameld afval van openbare ruimten	Zie SP09 (Afval van onderhoud van openbare ruimten)
Gemengd bouw- en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en vergelijkbaar)
Afval van houten verpakkingen	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 030104; 030105; 030301; 150103; 170201; 170204; 191206; 191207; 200137; 200138.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).

⁴ Zie voor "monostroom" de begrippenlijst van het LAP

- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Hout valt onder de een van de volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP⁵:

- [Categorie 19](#): A- en B-hout, niet zijnde houten verpakkingen.
- [Categorie 20](#): houten verpakkingen die voldoen aan de definitie van A- of B-hout.
- [Categorie 21](#): hout dat, teneinde zo de duurzaamheid te verbeteren, is behandeld met middelen die koper en chroom (CC-hout) of koper, chroom en arseen (CCA-hout) bevatten.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van bepaalde ZZS in C-hout. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die

⁵ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Milieustraat

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder c en f, dienen respectievelijk A-en B-hout en C-hout bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien deze afvalstoffen op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden worden opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek [hoofdstuk B.14](#), paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Recycling van A- en B-hout is technisch mogelijk en kent ook reeds vele toepassingen. Omdat er echter onvoldoende capaciteit is om al het A- en B-hout te recyclen is de minimumstandaard vastgesteld op andere nuttige toepassing. Zie verder ook onder paragraaf VI.

Voor de minimumstandaard voor het verwerken van C-hout wordt onderscheid gemaakt tussen wel of niet gewolmaniseerd C-hout:

- De minimumstandaard voor niet-gewolmaniseerd C-hout is hoofdgebruik als brandstof. Dit betekent dat niet-gewolmaniseerd C-hout moet worden verbrand, met terugwinning van energie en/of warmte, in inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving of in de vergunning.
- De minimumstandaard voor gewolmaniseerd C-hout is storten.

Voor C-hout geldt bovendien dat de minimumstandaard beperkingen stelt aan verwerkingsvormen die hoogwaardiger zijn dan de minimumstandaard. Hiermee wijkt dit sectorplan af van de algemene lijn dat verwerking die volgens de afvalhiërarchie als hoogwaardiger wordt aangemerkt is toegestaan (zie de hoofdstukken [A.4](#) (Uitgangspunten) en [D.2](#) (Minimumstandaard) van het beleidskader). Voor C-hout is nuttige toepassing slechts toegestaan wanneer alle risico's op schadelijke gevolgen voor de volksgezondheid en verontreinigingen naar bodem of water, direct dan wel via de toepassing van reststoffen (assen) wordt voorkomen. Uitgangspunt bij het formuleren van de minimumstandaard is dan ook dat de aanwezige schadelijke componenten moeten worden vernietigd (verbrand). Wanneer dit niet kan resteert als optie uitsluitend storten (op een gecontroleerde stortplaats).

Verbranden van afvalhout afkomstig van de eigen inrichting

In veel inrichtingen wordt het eigen, schone afvalhout (niet zijnde afval van houten verpakkingen) verbrand in een stookinstallatie, zoals een houtkachel voor ruimteverwarming. Daarmee wordt het een afvalverwerkende inrichting en in bijlage 1 van het Besluit omgevingsrecht ([Bor](#)) worden als vergunningplichtig aangewezen: inrichtingen waar afvalstoffen verbrand worden. Voor de bevoegdheid (gemeente of provincie) maakt het hierbij uit of alleen eigen afvalhout verbrand wordt, of ook afvalhout van buiten de inrichting afkomstig. Ook kunnen de andere bedrijfsactiviteiten hierbij van invloed zijn. Meer informatie over de bevoegdheid staat op de [website van InfoMil](#).

Het verbranden van afvalhout voor bijvoorbeeld ruimteverwarming is een vorm van

afvalverwerking die overeenstemt met de minimumstandaard. Het betreft een R1-handeling: 'hoofdgebruik als brandstof of een andere wijze van energieopwekking'.

Verbranden van afvalhout buiten inrichtingen

De [Wet milieubeheer](#) bevat een verbod voor het verbranden van afvalstoffen buiten inrichtingen (artikel 10.2).

Burgemeester en wethouders kunnen op basis van artikel 10.63 van de Wet ontheffing verlenen van dit verbod. In praktijk wordt van deze mogelijkheid gebruik gemaakt voor bijvoorbeeld het op locatie verbranden van ziek hout in de fruitteelt of voor de verbranding van kerstbomen (beide vallen niet onder dit sectorplan). Voor stromen die vallen onder dit sectorplan kan eventueel gedacht worden aan verbranden in het kader van vreugdevuren. Het verbranden van afvalstoffen buiten inrichtingen brengt risico's met zich mee voor de openbare orde en veiligheid en conflicteert met de belangen voor de bescherming van milieu, leefomgeving en flora en fauna. Meestal zijn betere alternatieven voorhanden. Daarom adviseren IenM en VNG aan gemeenten om een helder en terughoudend ontheffingenbeleid te voeren.

Bovendien is het niet wenselijk dat gemeenten verschillend omgaan met de ontheffingsmogelijkheid; dit leidt tot rechtsongelijkheid en moeilijk uitvoerbare handhaving. IenM heeft daarom de 'Handreiking toepassing regelgeving verbranden buiten inrichtingen' opgesteld waarin gemeenten geadviseerd wordt hoe om te gaan met het verlenen van ontheffingen op het verbod om afvalstoffen buiten inrichtingen te verbranden.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREFs Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

De BREF Houtpanelen (Final Draft) bevat als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREF waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

<i>Afvalstroom</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Houtafval uit de productie van houtplaten	Houtpanelen (Final Draft)	12	Hergebruik resthout als grondstof; nuttige toepassing houtafval zoals stof, deeltjes of slib als grondstof of brandstof

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 37, geldt voor hout (m.u.v. gewolmaniseerd hout) een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Ophogen minimumstandaard

In het kader van het Convenant Meer en Beter Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen verschillende vormen van recycling. Het principe hiervan is opgenomen in de hoofdstukken [A.4](#) (Uitgangspunten), [B.9](#) (Recycling) en [D.2](#) (minimumstandaard).

Bij het ontwikkelen van de methodiek is ook de verwerking van hout doorgerekend. Uit de gehanteerde methodiek volgt dat – zeker wanneer rekening gehouden wordt met meerdere cycli – recycling van hout op veel milieuthema's beter scoort dan inzet als brandstof. In eerste instantie lijkt dit aanleiding om de minimumstandaard van A-hout op te hogen naar recycling. Echter, behalve dat deze berekeningen zijn bedoeld als eerste indicatie is het beeld ook niet voor alle milieuthema's gelijk en is de methodiek voor biotische stromen lastiger toe te passen dan voor andere stromen. Daar komt nog bij dat er op dit moment lang niet genoeg capaciteit is om alle A-hout te recyclen. Op dit moment is het aanpassen van de minimumstandaard dan ook nog geen reële optie.

Tijdens de planperiode zal wel worden onderzocht voor welke deelstromen, op welke wijze en op welke termijn de minimumstandaard alsnog aangepast kan worden. Het voornemen is wel om daar waar mogelijk de stap naar recycling te maken. Hierbij wordt tevens gezien of het zinvol is om voor hout een ketenproject te starten in het kader van het Rijksbrede programma Circulaire Economie om zo eventuele tekortkomingen in de keten te identificeren en aan te pakken en op termijn dan inderdaad de stap naar recycling te kunnen zetten.

De relatie met houten verpakkingen

Onderzoek heeft uitgewezen dat partijen A-hout tot gemiddeld ca 80% kunnen bestaan uit afval van houten verpakking. De minimumstandaard voor verwerking van dit afval van houten verpakkingen is recycling (zie [sectorplan 41](#)). In de praktijk blijkt dat recycling van dit hout de laatste jaren een dalende trend kent. Daarom heeft een werkgroep Hout in het kader van de Raamovereenkomst verpakkingen met vertegenwoordigers van belanghebbende partijen in 2014-2015 onderzoek gedaan naar deze problematiek. De werkgroep heeft de oorzaken van deze dalende trend bij recycling van afval van houten verpakkingen geanalyseerd, het niet toelaatbaar bijstoken van herbruikbaar hout in energiecentrales en andere verbrandingsinstallaties in kaart gebracht en aanbevelingen gedaan hoe deze problematiek aan te pakken.

De aanbevelingen hebben onder andere betrekking op :

- het actualiseren van vergunningen voor (afval)verwerkingsinstallaties in het algemeen en Bio-energetische installaties in het bijzonder na het vaststellen van een nieuw landelijk afvalbeheerplan, zodat vergunningen afgestemd worden op de geldende minimumstandaard.
- nagaan of ook kleinere houtkachels gehouden kunnen worden aan de geldende minimumstandaard
- het beter gescheiden houden van afval van houten verpakkingen, zodat meer houten verpakkingen beschikbaar komen voor de recyclingmarkt
- toe te zien op het moedwillig mengen van recyclebaar afvalhout met niet recyclebaar (te vervuild) afvalhout.

Zie [hier](#) voor een volledig overzicht van de aanbevelingen van deze werkgroep. Uitwerking van deze aanbevelingen zou moeten leiden tot betere scheiding van afval van houten verpakkingen en ander afvalhout en betere mogelijkheden voor recycling van afval van houten verpakkingen. Hierdoor zou verwerking volgens de (nu nog) verschillende minimumstandaarden makkelijker moeten worden.

VII Overige informatie

Voor dit sectorplan is onderstaande Europese regelgeving van belang:

REACH (verordening 2006/1907/EU)

Titel VIII en bijbehorende bijlage XVII bevatten "beperkingen op de vervaardiging, het in de handel brengen en het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen, preparaten en voorwerpen". Voor dit sectorplan zijn met name de beperkingen ten aanzien van Creosoten en Arseenverbindingen relevant.

Creosoten

Categorie 31 van bijlage XVII van [REACH](#) bevat 'beperkingsvoorwaarden' voor het op de markt brengen en gebruiken van creosoten. Dit vervangt hetgeen voor 1 juni 2009 middels de Europese Creosootrichtlijn (2001/90/EG) als categorie 32 aan bijlage 1 van de toenmalige

Stoffenverbodsrichtlijn (76/769/EEG) is toegevoegd. Relevante aspecten uit Reach zijn:

- (...) *mogen de genoemde stoffen en preparaten worden gebruikt voor de behandeling van hout in industriële installaties of door professionele gebruikers op wie de wetgeving van de Gemeenschap inzake de bescherming van werknemers van toepassing is, maar alleen voor herbehandeling in situ, indien zij*
  - i) *benzo-a-pyreen in een concentratie van minder dan 0,005 % in massa, en*
  - ii) *met water extraheerbare fenolen in een concentratie van minder dan 3 % in massa bevatten.*
- *Deze stoffen en preparaten die voor de behandeling van hout in industriële installaties of door professionele gebruikers worden gebruikt,*
  - *mogen uitsluitend in verpakkingen van 20 liter of meer in de handel worden gebracht;*
  - *mogen niet aan consumenten worden verkocht.*
- *Het (..) hout mag echter niet worden gebruikt:*
  - *binnen gebouwen, ongeacht de bestemming ervan;*
  - *in speelgoed;*
  - *op speelplaatsen;*
  - *in parken, tuinen, en andere voorzieningen voor recreatie en vrijetijdsbesteding buitenshuis, indien het gevaar bestaat dat dit hout regelmatig met de huid in aanraking komt;*
  - *voor de vervaardiging van tuinmeubilair, zoals picknicktafels;*
  - *voor de vervaardiging, het gebruik en de hernieuwde behandeling van:*
    - i *kweekbakken;*
    - ii *verpakkingen die in aanraking kunnen komen met voor menselijke en/of dierlijke voeding bestemde onbewerkte producten tussenproducten of eindproducten;*
    - ii *ander materiaal dat de hierboven genoemde voorwerpen kan verontreinigen.*

Arseen

Categorie 19 van bijlage XVII van [REACH](#) bevat 'beperkingsvoorwaarden' voor het op de markt brengen en gebruiken van Arseenverbindingen. Dit vervangt hetgeen voor 1 juni 2009 middels de Europese Arseenrichtlijn (2003/2/EG en 2006/139/EG) als categorie 20 aan bijlage 1 van de toenmalige Stoffenverbodsrichtlijn (76/769/EEG) is toegevoegd. Relevante aspecten uit Reach zijn:

- Arseenverbindingen mogen niet worden gebruikt
  - ter voorkoming van de aangroeiing van micro-organismen, planten of dieren op (...)
  - voor de verduurzaming van hout
- Uitzonderingen van het voorgaande zijn toegestaan (zie daarvoor de richtlijn zelf), maar onder voorwaarden, waaronder de voorwaarde dat het moet gaan om professionele en industriële toepassingen waarbij de veiligheid van mens en dier een structurele integriteit van het hout vereisen en het onwaarschijnlijk is dat er mensen gedurende de levensduur van het hout mee in aanraking komen.
- Afval van met Arseenverbindingen behandeld hout moet worden behandeld als gevaarlijk afval.

Sectorplan 37 Asbest en asbesthoudend materiaal

I Afbakening

Asbest en asbesthoudende afvalstoffen komen onder meer vrij bij het renoveren en slopen van gebouwen en bouwwerken en het saneren van wegen. Verder kan asbest aanwezig zijn in apparaten en in oude productvoorraden. Asbest komt in hechtgebonden en niet-hechtgebonden vorm voor.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Asbest	100% asbest
Asbesthoudend materiaal (niet zijnde grond, bodem of sloopschepen)	<p>Dit betreft:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asbestcement: dit zijn (vooral) bouwmaterialen die voor ca. 10-30% bestaan uit asbest; • Materiaal waarvan de concentratie aan serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, hoger is dan 100 milligram per kilogram droge stof; alsook, • Materiaal waarvan de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, lager of gelijk is aan 100 milligram per kilogram droge stof, en deze lage(re) waarde door het (bewust) mengen van asbesthoudende afvalstoffen met andere (afval)stoffen is bereikt.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Asbest en asbesthoudend materiaal	<p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats.</p> <p>Eveneens toegestaan is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het vernietigen van asbestvezels door thermische of chemische technieken (het resterende materiaal valt vervolgens niet meer onder dit sectorplan); • het verwijderen van de asbestvezels uit asbesthoudend steenachtig materiaal tot beneden de restconcentratienorm (d.w.z. een concentratie van serpentijnasbest vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, van minder dan 100 milligram per kilogram droge stof); <ul style="list-style-type: none"> – het verwijderde asbesthoudend materiaal moet verder verwerkt volgens de minimumstandaard; – het overblijvende (niet meer asbesthoudend) materiaal valt niet meer onder dit sectorplan; • nuttige toepassing waarbij tijdens de nuttige toepassing <i>alle asbestvezels worden vernietigd</i>. <p>Als gevolg van bovenstaande is (andere) nuttige toepassing vanwege de aard en gevaareigenschappen niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.</p>

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstoffen en minimumstandaard

In Nederland zijn initiatieven in ontwikkeling gericht op verwerking van asbestcementplaten, asbesthoudend staalschroot en asbesthoudende voorwerpen waarbij de asbestvezels worden vernietigd. Zodra aantoonbaar voldoende verwerkingscapaciteit beschikbaar is en voldaan is aan de overige voorwaarden voor wijzigen van de minimumstandaard, zal de minimumstandaard voor

deze afvalstoffen worden gewijzigd in recycling en zal een stortverbod voor deze afvalstoffen worden ingesteld.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit § B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen

- Het behandelen van asbest en asbesthoudende afvalstoffen gericht op het afscheiden/verwijderen van de asbestvezels, wordt - gelet op het primaire doel van de eerste handeling - gezien als voorlopige verwijdering.
- Het in een integraal proces vernietigen van de vezels onder vorming van een nuttig toepasbaar materiaal kan wel een handeling van nuttige toepassing zijn.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Nee	Tenzij de risico's voor milieu of volksgezondheid permanent worden weggelaten; dit betekent in het algemeen dat het vernietigen van de asbestvezels voorafgaand aan of tijdens de nuttige toepassing van de afvalstof vereist is.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien bij de verwerking alle asbestvezels worden vernietigd én er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Ja	Indien de afvalstoffen bij (voorlopige) verwijdering worden gereinigd van asbest tot onder de in paragraaf I genoemde restconcentratienorm én de resterende afvalstof daarna geschikt is voor nuttige toepassing én er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof – buiten een eventueel afgescheiden asbestfractie/asbestslibfractie – wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader § B.12.2.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard, wat in het algemeen betekent dat vernietiging van de asbestvezels voorafgaand aan of tijdens de verwerking van de afvalstof vereist is.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien bij de verwerking alle asbestvezels worden vernietigd én er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan storten of verbranden.	Ja	Indien bij de (voorlopige) verwijdering alle asbestvezels worden vernietigd of wanneer de afvalstof wordt gereinigd van asbest tot ten minste onder de in paragraaf I genoemde restconcentratienorm én en niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof - buiten een eventueel afgescheiden asbestfractie/asbestslibfractie - wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

IV Overwegingen bij de afbakening

Asbest is een verzamelnaam voor zes soorten minerale vezels die onder te verdelen zijn in twee hoofdgroepen:

- serpentijnen; hiertoe behoort chrysotiel (wit asbest).
- amfibolen; de belangrijkste amfibolen zijn amosiet (bruin asbest) en crocidoliet (blauw asbest).
Verder behoren hiertoe nog actinoliet, anthofylliet en tremoliet.

Kenmerkende eigenschappen van asbestvezels zijn de thermische stabiliteit en het isolerende karakter.

Tussen circa 1940 en 1993 is 80% van alle asbest in Nederland toegepast in de bouw, voor het grootste deel als asbestcement. In asbestcement zit tussen de 10-30% asbest. Enkele toepassingen van asbestcement zijn golfplaten (vooral toegepast in de landbouw), vlakke platen, leidingen, buizen, schoorstenen etc. Asbest is ook toegepast in stalen pijpleidingen en afsluiters van de olie- en gasindustrie. Door het gebruik kunnen deze leidingen verontreinigd zijn geraakt met kwiksulfide. Verder is asbest ook toegepast in producten als vloerbedekking, koord en diverse kisten, lijmen, verven, dakbedekkingsbitumen etc. Het is bovendien veel gebruikt voor brandisolatie en ter bescherming tegen hitte, met name in de vorm van asbestspuitlagen. Asbest wordt veel aangetroffen in de bodem en in afgegraven grond, opgeslagen puin en (oud) puingranulaat. Op de website van [Infomil](#) is uitvoerige informatie over asbesttoepassingen opgenomen.

Met het onzorgvuldig handelen met asbest gaan risico's gepaard voor mens en milieu. Sinds de laatste decennia van de vorige eeuw worden de risico's van asbest steeds meer onderkend, vooral door betere kennis van en onderzoek naar de effecten van asbest. Door de toenemende kennis is gebleken dat asbest een kankerverwekkende stof is. Blootstelling aan asbest kan asbestose, longkanker en mesothelioom (buik- of longvlieskanker) veroorzaken. Naar schatting overlijden in Nederland jaarlijks ongeveer achthonderd mensen door (beroepsmatige) blootstelling aan asbest in het verleden.

Asbest bestaat in hechtgebonden en niet-hechtgebonden vorm. Bij hechtgebonden asbest zijn de asbestvezels verankerd in het dragermateriaal zoals bij asbestcement golfplaten en vlakke platen in goede staat. Bij niet-hechtgebonden asbest zijn de asbestvezels niet of nauwelijks gebonden aan het dragermateriaal. Voorbeelden van niet-hechtgebonden asbest zijn zwaar verweerd asbestcement en spuitasbest dat in het verleden regelmatig is gebruikt als isolatiemateriaal en als brandwerende laag op staalconstructies.

Methoden bepalen asbestconcentratie in asbesthoudende producten

De [Productenregeling asbest](#) uit 2005 schrijft methoden voor die gebruikt moeten worden voor de bepaling van de asbestconcentratie in asbesthoudende producten. Voor de puin en puingranulaat, baggerspecie en slib, grond (geen onderdeel van dit sectorplan) en overige producten zijn er verschillende methoden om de asbestconcentratie te bepalen. In diverse NEN-normen zijn methoden omschreven voor het bepalen van de asbestconcentratie in o.a. puin en puingranulaat, baggerspecie en slib, en overige materialen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Afvalstoffen waarin wel asbestvezels zijn aangetroffen, maar die niet vallen onder de drie in paragraaf I genoemde categorieën	Dit materiaal wordt niet beschouwd als asbesthoudend. Het materiaal moet verwerkt worden volgens het best passende sectorplan.
Asbesthoudende grond of bodem	Zie SP39 (Grond)
Asbesthoudende vaartuigen	Zie SP54 (Sloopschepen)
Gemengd afval uit de bouw, met een concentratie van asbest onder de restconcentratienorm zoals beschreven in paragraaf I (norm mag niet door mengen van partijen zijn bereikt)	Zie SP28 (gemengd bouw- en sloopafval en vergelijkbaar afval)
Steenachtig bouw- en sloopafval, anders dan gemengd afval uit de bouw, met een concentratie van asbest onder de restconcentratienorm zoals beschreven in paragraaf I (norm mag niet door mengen van partijen zijn bereikt)	Zie SP29 (Steenachtig materiaal)

Golfplaten die geen asbest bevatten en voorzien zijn van het merkteken NT (Nieuwe Technologie) in de gecoate kant van de plaat	Zie beleidskader .
--	---------------------------

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 060701 ;061304; 101309; 160111; 160212; 170601; 170605.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstromen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.

Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Asbest en asbesthoudende afvalstoffen vallen onder één van volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP³:

- **Categorie 90 (A of B):** asbest, asbestcementplaten, asbesthoudende voorwerpen en andere en met asbest verontreinigde afvalstoffen niet zijnde asbesthoudende bulkstoffen (categorie 91).
- **Categorie 91 (A of B):** grond, baggerspecie, puin, puingranulaat, water of asbesthoudende afvalstoffen of materialen, niet ontstaan bij selectieve sloop of verwijdering van asbest bevattende materialen uit gebouwen, apparaten, installaties, transportmiddelen en constructies met uitzondering van wegen, waterkeringen, dijken, ophogingen van geluids(wallen) e.d.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

In beide gevallen voor zover de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof.

Om te bepalen of de afvalstof onder de A of B variant valt is de totale concentratie aan asbest van belang (grenswaarde 1000 mg/kg droge stof). Zie voor de exacte categorie-omschrijving bijlage F.5.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

Het [Bouwbesluit 2012](#) en met name de [Regeling bouwbesluit 2012](#) kent in artikel 4 de nodige bepalingen over het gescheiden houden op de bouwplaats en gescheiden afvoeren van bepaalde stoffen die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden. Asbest valt onder een van de genoemde categorieën. Verder bepalingen ten aanzien hiervan zijn opgenomen in het [Asbestverwijderingsbesluit](#).

Het [Asbestverwijderingsbesluit](#) heeft als doel de emissie van asbestvezels te beperken bij:

- het afbreken van gebouwen of objecten of
- het verwijderen van asbest bevattende materialen uit gebouwen of objecten.

Ook het opruimen van asbesthoudende materialen na incidenten valt onder het besluit.

Als een eigenaar van een gebouw asbest uit een bouwwerk wil (laten) verwijderen, moet hij daar in de meeste gevallen melding van doen bij de gemeente. Daarbij maakt het niet uit hoeveel asbest hij wil verwijderen. In het [Bouwbesluit 2012](#) staat aangegeven wanneer en onder welke voorwaarden een melding gedaan moet worden. Het asbest moet in de meeste gevallen verwijderd worden door een gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf. (Zie de website van [Ascort](#) voor een overzicht van gecertificeerde asbestinventarisatie- en asbestverwijderingsbedrijven.). In sommige gevallen mag een particulier de asbestverwijdering zelf uitvoeren. Ook in dat geval moet hij melding doen bij de gemeente.

In het [Asbestverwijderingsbesluit](#) uit 2005 staan verder regels voor het afbreken en uit elkaar nemen van een bouwwerk of object waarin asbest is verwerkt, het verwijderen van asbest of asbesthoudende producten uit een bouwwerk of object en het opruimen van asbest of asbesthoudende producten na een incident, bijvoorbeeld een asbestbrand. Hieronder valt ook het slopen, onderhouden, renoveren of repareren van een bouwwerk of object waarbij asbest wordt verwijderd. Onder object wordt verstaan een constructie, installatie, apparaat of transportmiddel, niet-zijnde een bouwwerk. Verder is in het besluit geregeld hoe verwijderd asbest moet worden verpakt, gestickerd en verder verwijderd.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) voor alle afvalstoffen een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Het [Asbestverwijderingsbesluit](#) uit 2005 regelt hoe verwijderd asbest moet worden verpakt, gestickerd, vervoerd en verder verwijderd.

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder b, dient asbest bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Hiervoor gelden ook voorwaarden ten aanzien van het verpakken van het asbest zodat ook bij inzameling geen asbestvezels vrij kunnen komen. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

Niet-asbesthoudende producten/afvalstoffen herkennen

Het is bekend dat voor de veiligheid op milieustraten vaak vereist wordt dat alle golfplaten als asbest worden aangeboden. Dat is vanuit het beleid 'zo min mogelijk storten' niet wenselijk. In Nederland geproduceerde nieuwe golfplaten worden voorzien van een NT-markering (Nieuwe Technologie) op de gecoate kant van de plaat. Stukken golfplaat met dit merkteken hoeven niet gestort te worden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Voor asbesthoudende afvalstoffen geldt dat deze nooit gemengd mogen worden met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde de diffuse verspreiding van asbest te voorkomen.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor het verwerken van asbest en asbesthoudend materiaal is gericht op verwijdering van het asbest en/of vernietiging van de asbestvezels.

Het [Productenbesluit asbest](#) verbiedt om in Nederland asbest of asbesthoudende producten te vervaardigen, in Nederland in te voeren, voorhanden te hebben, aan een ander ter beschikking te stellen, toe te passen of te verwerken. Het opnieuw toepassen – bijvoorbeeld als isolatiemateriaal – van asbest of asbesthoudende producten is niet toegestaan. Hierdoor is het opnieuw toepassen van asbest of asbesthoudende afvalstoffen – wat als een handeling van nuttige toepassing kan worden aangemerkt – niet toegestaan.

- Het verbod geldt niet voor asbesthoudende afvalstoffen indien deze worden gereinigd en na reiniging de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, beneden of gelijk aan 100 milligram per kilogram droge stof is. Deze restconcentratienorm op het niveau van 100 milligram asbest per kilogram droge stof wordt in het Productbesluit asbest uit het oogpunt van gezondheidsbescherming als niet bezwaarlijk beschouwd.
- Het [Productenbesluit asbest](#) kent een bijzondere positie toe aan asbesthoudende afvalstoffen waarvan de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest weliswaar beneden of gelijk aan 100 milligram per kilogram droge stof is, maar waar sprake is van "opzettelijk toegevoegd asbest". Die partijen zijn niet uitgezonderd (eerste bullet) van het verbod om daar handelingen mee te verrichten. Toepassen (of reinigen gevolgd door toepassen) is niet toegestaan en deze partijen moeten worden gestort⁴.

Het vastleggen van een minimumstandaard op een hoogwaardiger niveau dan de geformuleerde minimumstandaard of het toestaan van handelingen van nuttige toepassing is gelet op het voorgaande geen optie. Gezien de risico's voor de volksgezondheid heeft vernietiging van asbestvezels de voorkeur boven storten. De capaciteit van de technieken die gericht zijn op vernietiging van de asbestvezels is echter onvoldoende om al het vrijkomende asbest te verwerken. Daarom blijft de mogelijkheid voor storten van asbest of asbesthoudende afvalstoffen bestaan.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Chlooralkali industrie bevat een als BBT aangemerkte bepaling voor de afvalstoffen van

⁴ Deze bepaling uit het besluit vloeit rechtstreeks voort uit de formuleringen in [Verordening \(EG\) 1907/2006](#) (REACH), [Richtlijn \(EG\) 83/477](#) (gewijzigd bij onder andere [Richtlijn \(EG\) 2003/18](#)) en de [Stoffenverbodsrichtlijn \(EEG\) 76/769](#) en is met name gericht op het tegengaan van vermenging van grond, puin of puingranulaat met een hoog asbestgehalte met schone grond, puin of puingranulaat. Door deze bepaling mag een partij granulaat waarvan de concentratie door mengen tot onder of gelijk aan de grens van 100 mg/kg is teruggebracht dus toch niet worden toegepast. Hiermee wordt het wegmengen ontmoedigd. Ook het [Besluit bodemkwaliteit](#) verbiedt in deze gevallen het toepassen ervan en bevat een zogenaamde nulnorm voor asbesthoudende grond en granulaat waaraan opzettelijk asbest is toegevoegd.

dit sectorplan dat voorschrijft dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Het gaat daarbij om het thermisch verwerken, chemisch verwerken en/of storten van het asbesthoudende afval van diaframacelleninstallaties. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende bepaling.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Er zijn initiatieven in de markt voor het realiseren van verwerkingsinstallaties voor o.a. asbestcement en asbesthoudend staalschroot die het mogelijk maken om de materialen te recyclen waarbij het asbest gelijktijdig wordt vernietigd. Op zich wordt dit ondersteund omdat hiermee het risico dat samen hangt met de asbestvezels permanent wordt weggenomen.

Voor het aanpassen van de minimumstandaard en/of het in werking treden van een stortverbod kent het LAP criteria. Deze zijn opgenomen in het beleidskader hoofdstuk [B.12](#), § B.12.3 (instellen stortverbod) en hoofdstuk [D.2](#), § D.2.3 (tussentijds ophogen van de minimumstandaard).

Met het definitief wegnemen van de risico's die met asbest samenhangen wordt aan het eerste criterium voor het instellen van een stortverbod voldaan. Zodra ook aan de andere criteria wordt voldaan, wordt een stortverbod voor asbest of asbesthoudende afvalstoffen ingesteld. De minimumstandaard in dit LAP zal dan ook tussentijds worden aangepast.

VII Overige informatie

Verordening (EG) 2006/1907 (REACH)

Categorie 6 van bijlage XVII van [REACH](#) bevat regels voor het in de handel brengen en gebruiken van asbestvezels. Voor asbestvezels geldt als uitgangspunt een verbod op het in de handel brengen en het gebruik van deze vezels en van voorwerpen waaraan deze vezels opzettelijk zijn toegevoegd. REACH biedt lidstaten de mogelijkheid om een uitzondering te maken voor bepaalde membraantoepassingen en bestaande toepassingen mogen blijven bestaan tenzij lidstaten dit ongewenst vinden. Daarnaast gelden regels aan de etikettering van asbesthoudend afval. REACH is geïmplementeerd in het [Productenbesluit asbest](#) en de [Productenregeling asbest](#).

Sectorplan 38 Gescheiden ingezameld/afgegeven vlakglas

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Gescheiden ingezameld vlakglas	Vlakglas komt in hoofdzaak als afvalstof vrij in de woning- en utiliteitsbouw en bij sloop- en renovatiewerkzaamheden. Daarnaast wordt vlakglas ook gescheiden ingezameld bij de milieustraat.
Gescheiden gehouden en gescheiden afgegeven vlakglas	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Gescheiden ingezameld, dan wel gescheiden afgegeven vlakglas	Recycling van de gehele glasfractie

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit § B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiding voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader § B.13.5.2). Voor vlakglas geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader hoofdstuk B.13 , § B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor vlakglas geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige	Nee	Omdat recycling mogelijk is

toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten		
t.b.v. storten ²	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	--
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader § B.12.2.

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan omvat uitsluitend gescheiden ingezameld, dan wel gescheiden gehouden en gescheiden afgegeven vlakglas. Hieronder valt ook glas in compleet (met glas en al) gedemonteerde kozijnen.

Het vlakglas dat niet apart wordt afgegeven komt in het algemeen terecht in (rest)fracties van bouw- en sloopafval en valt niet onder de reikwijdte van dit sectorplan. Zie hiervoor [sectorplan 28](#) (gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Gemengd bouw- en sloopafval alsook gemengde sorteerfracties uit de bewerking van bouw- en sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar (grof) huishoudelijk restafval en het bij particulieren vrijkomende (ongesorteerd) verbouwingsafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval)
Verpakkingsglas	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen)
Vlakglas wat niet apart wordt afgegeven	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval)

Europese End-of-Waste verordening

De Europese Commissie kan criteria ontwikkelen om bepaalde afvalstoffen niet langer als een afvalstof aan te merken. De kaderrichtlijn vermeldt voorwaarden daarvoor. Voor de volgende afvalstof (relevant voor dit sectorplan) is inmiddels een Europese Verordening van kracht waarin criteria zijn vastgesteld die bepalen wanneer deze niet langer als afval wordt aangemerkt:

- Kringloopglas: [Verordening \(EU\) Nr. 1179/2012 van 10 december 2012](#).

Vlakglas kan, afhankelijk van de beoogde toepassing, onder de reikwijdte van de verordening voor Kringloopglas vallen. Partijen vlakglas die voldoen aan de genoemde verordening, en voorzien zijn van een daarop gebaseerde conformiteitsverklaring, zijn geen afvalstof meer en vallen niet (meer) onder dit sectorplan.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 101112; 170202; 170204; 191205; 200102.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).

- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
  - Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
  - Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
    - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
    - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
    - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Vlakglas valt onder [categorie 34](#) van [bijlage 5](#) van het LAP³: *vlakglas dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Bovendien geldt voor vlakglas afkomstig van bouw- en sloopwerkzaamheden een scheidingsplicht op basis van de Regeling bouwbesluit 2012. Zie hiervoor verder onder kopje 2.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

De volgende aspecten kunnen van belang zijn bij het 'ontdoen' van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan:

- Het [Bouwbesluit 2012](#) en met name de [Regeling bouwbesluit 2012](#) kent in artikel 4 de nodige bepalingen over het gescheiden houden op de bouwplaats en gescheiden afvoeren van bepaalde stoffen die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden. Vlakglas valt onder een van de genoemde categorieën en bijhorende bepalingen (f: vlakglas, al dan niet met kozijn).

Deze bronscheiding is erg belangrijk voor het kunnen recyclen van vlakglas tot nieuwe glasproducten. Wordt vlakglas bij ander bouw- en sloopafval gevoegd, dan is het haast onmogelijk om het (gebroken) glas weer uit de gemengde stroom van bouw- en sloopafval na te scheiden.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

Voor vlakglas zijn bovendien ook de volgende aspecten van belang;

- De [Stichting Vlakglas Recycling Nederland](#) organiseert de gescheiden inzameling van vlakglas. De stichting gebruikt reguliere inzamelpunten en regionale overslagstations waar kleinere hoeveelheden vlakglas en losse ruiten kosteloos kunnen worden achtergelaten én op- en overslagpunten voor het afgeven tegen betaling van containerladingen en grote hoeveelheden vlakglas.
- Gescheiden ingezameld vlakglas kent grofweg de volgende onderverdeling: schoon glas, combinatieglas, spiegelglas en vervuild vlakglas.
- Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder r, dient vlakglas bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. De regeling geeft daarbij de optie aan dat, indien vlakglas op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet worden aangetoond dat via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Voor vlakglas biedt dit alternatief echter geen soelaas, gezien vlakglas niet geschikt is om na te scheiden uit bijvoorbeeld gemengd bouw- en sloopafval. Bronscheiding is voor vlakglas dan ook de enige optie om recycling van glas tot glas te bewerkstelligen. Zie verder beleidskader [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Uitzondering op A&V-beleid en AO/IC

Vergunningplichtige inrichtingen die afvalstoffen op- en overslaan of verwerken, en vallen onder categorie 28.4 en 28.5 van bijlage I onderdeel C van het [Besluit omgevingsrecht](#), moeten beschikken over een acceptatie- en verwerkingsbeleid (A&V-beleid) en een beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC). Hierop geldt een aantal uitzonderingen. Een inrichting die uitsluitend textiel, papier, metalen, schroot of glas - of van een combinatie van deze afvalstoffen - accepteert, hoeft niet te beschikken over een A&V-beleid en AO/IC. Dit kan relevant zijn voor bedrijven die actief zijn in het verwerken van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan. Zie verder het beleidskader [hoofdstuk D.3](#).

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor verwerken van vlakglas is recycling van de complete glasfractie. Alleen kleine hoeveelheden vervuiling (kitresten e.d.) mogen dus anders worden verwerkt dan recycling.

Om zo hoogwaardig mogelijke recycling mogelijk te maken, is zoveel mogelijk bronscheiding van vrijkomend vlakglas vereist. Bij renovatie en sloop van gebouwen dient vlakglas dus reeds apart te worden gehouden. Indien geen bronscheiding plaatsvindt, dan zijn er door de breekbaarheid van glas geen grote delen meer te verwachten wanneer het na de eerste bewerkingen van integraal ingezameld bouw- en sloopafval op de leesband terecht komt. Deze kleine deeltjes komen dan in de puinfractie terecht. Vlakglas dat dus niet apart wordt gehouden en afgegeven komt in het algemeen terecht in de (rest)fracties van bouw- en sloopafval (sectorplan 28). Echter, ook dan is ook nog steeds sprake van recycling, maar niet meer in de vorm van vlakglas.

De algemene verwerkingsmethode voor gescheiden ingezameld vlakglas afkomstig uit de woning- en utiliteitsbouw bestaat uit sorteren en afscheiden van verontreinigingen. Het sorteren van het gescheiden ingezamelde vlakglas gebeurt op verschillende aspecten:

- De kwaliteit en materiaaleigenschappen, die samenhangen met de verschillende toepassingen van vlakglas is gebruikt, bijvoorbeeld enkel glas, gelaagd glas, draadglas, spiegels en brandwerend glas.
- De kleur.
- De mate van verontreiniging (zie volgende alinea).

Doordat glas hard en glad is, is het op zich goed te reinigen. KSP (keramiek, steen en porselein) problematiek levert de grootste problemen op. De kleine verontreinigingen, zoals kitresten die achterblijven vermengen zich bij verwerken (smelten) met het glasmetaal waardoor er een

grondstof van een mindere kwaliteit ontstaat. Dit kan vervolgens niet meer in de vlakglasindustrie verwerkt worden, maar alleen nog in de verpakkingsglas- of glaswolindustrie. Incidenteel kunnen verontreinigingen met bijvoorbeeld KSP, metaal of puin zodanig zijn dat het gescheiden ingezamelde vlakglas niet geschikt is voor recycling.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Glas bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 41, geldt voor vlakglas een stortverbod.

VII Overige informatie

De [Wet milieubeheer](#) bevat in titel 15.10 dat de minister van Infrastructuur en Milieu de mogelijkheid een overeenkomst tot het afdragen van een afvalbeheerbijdrage algemeen verbindend verklaard (avv). Producenten en importeurs kunnen de minister verzoeken dat te doen. Van deze mogelijkheid wordt door het bedrijfsleven gebruik gemaakt ter financiering van al dan niet vrijwillige initiatieven van producentenverantwoordelijkheid.

Op initiatief van glasproducenten en glashandelaren is op vrijwillige basis in Nederland een systeem opgezet voor het structureel en verantwoord inzamelen en recyclen van vlakglasafval. De uitvoering ligt sinds 1 januari 2003 in handen van de Stichting Vlakglas Recycling Nederland. De stichting coördineert alle activiteiten die erop gericht zijn om op een efficiënte en milieuvriendelijke wijze afgedankt vlakglas tegen zo laag mogelijke kosten in te zamelen en te verwerken. De stichting is een initiatief van importeurs en producenten van glas en richt zich op glashandelaren, glasbewerkers, glaszetters, schilders, aannemers, slopers en recyclingbedrijven.

Het systeem van inzameling en recycling wordt bekostigd door de verwijderingsbijdrage die de Stichting met toestemming van het ministerie van Infrastructuur en Milieu heft op isolerend dubbelglas. Iedere producent of importeur die isolerend dubbelglas op de Nederlandse markt brengt, is door de [Algemeen Verbindend Verklaring](#) verplicht vanaf 1 januari 2003 een verwijderingsbijdrage per m² af te dragen aan de Stichting. In 2016 is bij besluit van de Staatssecretaris voor de periode 30 juni 2016 tot en met 31 december 2020, of zoveel eerder als de Overeenkomst voortijdig eindigt, de Overeenkomst inzake de afvalbeheerbijdrage voor vlakglas algemeen verbindend verklaard.

Sectorplan 39 Grond

I Afbakening

Grond komt vrij bij het ontgraven van bodem bij bodemsanering en grondverzet, bij activiteiten als de aanleg van infrastructurele werken en herinrichting en onderhoud van gebieden.

Grond kan verontreinigd zijn met diverse stoffen als bijvoorbeeld (zware) metalen, PAK, dioxines, minerale olie, PCB's en overige POP's (persistente organische verontreinigende stoffen), kwik of asbest. Dit sectorplan ziet toe op al deze verontreinigingen in de grond, behalve kwik.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Grond, al dan niet verontreinigd met diverse stoffen als bijvoorbeeld (zware) metalen (behoudens kwik), PAK, minerale olie etc.	<ul style="list-style-type: none"> Voor de definitie van grond sluit het sectorplan aan op de definitie van grond zoals opgenomen in het Besluit bodemkwaliteit; Het sectorplan heeft uitsluitend betrekking op partijen grond met ten hoogste 50 gewichtsprocenten bodemvreemd materiaal.
PCB- en POP-houdende grond	
Asbesthoudende grond	

Grond is

- PCB-houdend wanneer het totale gehalte aan polychloorbifenylen, polychloorterfenylen, monomethyltetrachloordifenylnmethaan, monomethyldichloordifenylnmethaan en monomethyldibroomdifenylnmethaan hoger is dan 0,5 mg/kg (as received) per congeener 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180.
- POP-houdend wanneer het gehalte aan stoffen, met uitzondering van PCB, vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 gelijk of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde.
- asbesthoudend wanneer
  - de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, hoger is dan 100 mg/kg droge stof, **of**
  - deze concentratiegrens weliswaar niet is overschreden, maar wanneer het gaat om grond waaraan opzettelijk asbesthoudende (afval)stoffen zijn toegevoegd.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Waar in deze paragraaf wordt gesproken van 'nuttige toepassing volgens de normen die zijn vastgelegd voor het betreffende toepassingsgebied' is ook de inzet van grond bij het produceren van een bouwstof toegestaan, voor zover dit past binnen de kaders van [hoofdstuk B.7](#), § B.7.5.5 van het beleidskader.

	Afvalstof / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Grond algemeen (alleen van toepassing wanneer - op basis van paragraaf I – de aanwezigheid van PCB's, overige POP's of asbest niet tot ander beleid leidt)	<p>Nuttige toepassing volgens de normen die zijn vastgelegd in het Bbk voor het betreffende toepassingsgebied en met inachtneming van:</p> <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen met/van grond en baggerspecie (par B.7.5.5 beleidskader); de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader). <p>In aanvulling op het bovenstaande geldt voor grond dat reiniging of immobilisatie voorafgaand aan nuttige toepassing is toegestaan, met als restrictie dat geen grond mag worden gemengd ten behoeve van immobilisatie dan wel direct mag worden geïmmobiliseerd wanneer die ten minste één van de in bijlage B, tabel 1 van de Regeling bodemkwaliteit genoemde organische</p>

		<p>verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de referentiewaarde 'Industrie'.</p> <p>Het reinigingsresidu verder verwerken volgens d.</p> <p>Indien met een verklaring van niet-reinigbaarheid van de Minister van Infrastructuur en Milieu is aangetoond dat de grond niet tot minimaal de bodemkwaliteitsklasse industrie gereinigd kan worden en daarmee niet voor recycling geschikt is en niet door koude immobilisatie geschikt kan worden gemaakt voor nuttige toepassing, mag de grond worden gestort op een daarvoor geschikte stortplaats.</p>
b	PCB- en POP-houdende grond	<p>Thermisch behandelen/reinigen, waarbij de PCB's en overige POP's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Na reinigen vervolgens verwerken volgens a. Ingeval thermisch reinigen vanwege de aard van andere verontreinigingen dan PCB's of overige POP's niet mogelijk is, is extractief reinigen toegestaan. Het reinigingsresidu moet vervolgens worden gestort, voorzover het gehalte aan PCB's of andere POP's lager is dan de grenswaarde genoemd in bijlage IV van Verordening EG/850/2004. Nuttige toepassing van het residu is niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.</p> <p>Indien met een verklaring van niet-reinigbaarheid van de Minister van Infrastructuur en Milieu is aangetoond dat grond met een gehalte aan PCB's of overige POP's kleiner dan de grenswaarde genoemd in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 niet tot minimaal de bodemkwaliteitsklasse industrie gereinigd kan worden, mag de grond worden gestort op een daarvoor geschikte stortplaats.</p> <p>Voorzover het bij extractief reinigen ontstane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - residu; en/of - de grondfractie; <p>PCB's of overige POP's bevatten in een concentratie gelijk of groter dan de grenswaarde genoemd in bijlage IV van Verordening EG/850/2004, moeten deze na extractieve reiniging thermisch worden gereinigd waarbij de PCB's en/of overige POP's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.</p>
c	Asbesthoudende grond	<p>Vernietigen van de asbestvezels, dan wel het verwijderen van de asbestvezels tot beneden een restconcentratie van 100 milligram per kilogram droge stof, berekend als de concentratie serpentijnasbest vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest.</p> <p>Vervolgens:</p> <ul style="list-style-type: none"> • recyclen van de gereinigde grond conform het beschrevene onder a; • de afgescheiden asbestfractie/asbestslibfractie verder verwerken conform sectorplan 37, asbest en asbesthoudende afvalstoffen. <p>Indien met een verklaring van niet-reinigbaarheid van de Minister van Infrastructuur en Milieu is aangetoond dat de grond ten minste voor asbest niet tot minimaal de bodemkwaliteitsklasse industrie gereinigd kan worden, mag de grond worden gestort op een daarvoor geschikte stortplaats.</p>
e	Grondreinigingsresidu van a	<p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nuttig toepassen van het residu zonder voorafgaande reiniging is nadrukkelijk niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie. Uitzondering hierop betreft recycling (bijvoorbeeld metaalterugwinning) onder voorwaarde dat via de residuen geen diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume. • Indien het residu uitsluitend voor wat betreft de brandbare verontreinigingen niet toepasbaar is als bedoeld in het Bbk, is thermisch reinigen ten behoeve van nuttige toepassing toegestaan.

In bijzondere gevallen dat grond onder meerdere categorieën valt, moet worden voldaan aan de eisen van alle van toepassing zijnde categorieën.

De minimumstandaard voor de verwerking van grondreinigingsresidu is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Vergunningen voor het immobiliseren van grondreinigingsresidu dienen binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat het immobiliseren ten behoeve van nuttige toepassing per direct niet meer is toegestaan.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) ' Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen toelichting grensoverschrijdend transport

- Het behandelen van asbesthoudende grond gericht op het afscheiden/verwijderen van de asbestvezels, wordt - gelet op het primaire doel van de eerste handeling - gezien als (voorlopige) verwijdering.
- Voor de na reiniging ontstane asbestfractie of asbesthoudend slib geldt het beleid voor overbrenging van [sectorplan 37](#) (asbest en asbesthoudend materiaal).
- PCB's en overige POP's moeten worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Overbrenging van PCB- en POP-houdende afvalstoffen vanuit of naar Nederland moet altijd worden aangemerkt als overbrenging vanuit of naar Nederland voor (voorlopige) verwijdering. Dit geldt ook als het merendeel van de afvalstoffen uiteindelijk - na vernietiging van de aanwezige PCB's en overige POP's - nuttig wordt toegepast.¹ Bij overbrenging naar Nederland moet de beoogde verwerking bovendien voldoen aan de [Regeling verwijdering PCB's](#).
- Indien grond valt onder meerdere van de categorieën a, b en c van paragraaf II geldt dat het strengste beleid van toepassing is, ofwel als op basis van één van de categorieën het oordeel is dat negatief op een kennisgeving moet worden beschikt wordt negatief beschikt.
- In afwijking van het vervolg van deze paragraaf wordt overbrenging naar Nederland van verontreinigde grond in beginsel niet toegestaan bij strijdigheid met de Regeling invoer, uitvoer en verkeer van planten.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling (*)	Ja	Voor grond als bedoeld in paragraaf II onder a, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader hoofdstuk B.13 , par. B.13.5.2) en/of tenzij de mate van nuttige toepassing lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor grond geldt dat elke mate van storten te hoog is.
	Nee	Voor PCB- of POP-houdende grond en asbesthoudende grond (paragraaf II onder b en c) omdat uitsluitend overbrenging t.b.v. verwijdering is toegestaan.
	Nee	Voor reinigingsresidu (paragraaf II onder d), tenzij geen sprake is van diffuse verspreiding van anorganische verontreinigingen en de organische verontreinigingen worden vernietigd.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor grond als bedoeld in paragraaf II onder a, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate

¹ Op basis van art. 7, lid 2 en bijlage V, deel 1 van de [verordening](#) zijn D9, D10, R1 en R4 mogelijk om PCB's en overige POP's te vernietigen of onomkeerbaar om te zetten. Voor R1 en R4 geldt expliciet een uitzondering voor PCB-houdende afvalstoffen. De handelingen R1 en R4 zijn voor POP's expliciet wel toegestaan, maar niet van toepassing op de verwerking van grond. Er blijven dus alleen D-handelingen over en daarom betreft de verwerking van PCB's en overige POP's dus altijd een handeling van verwijdering. De regeling verwijdering PCB's noemt expliciet de handelingen D8, D9, D10, D12 en D15 (richtlijn 96/59/EG noemt in art. 2 de handelingen D8, D9, D10 en D12), ofwel ook uitsluitend handelingen van verwijdering.

		van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader hoofdstuk B.13, par. B.13.5.2).
	Nee	Voor PCB- of POP-houdende grond en asbesthoudende grond (paragraaf II onder b en c) omdat uitsluitend overbrenging t.b.v. verwijdering is toegestaan.
	Nee	Voor grondreinigingsresidu (paragraaf II onder d), tenzij geen sprake is van diffuse verspreiding van anorganische verontreinigingen en de organische verontreinigingen worden vernietigd.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden (**)	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor grond als bedoeld in paragraaf II onder a, omdat nuttige toepassing mogelijk is. Voor asbesthoudende grond (paragraaf II onder c), omdat verbranden/thermisch reinigen niet leidt tot volledige vernietiging van de asbestvezels en/of omdat verbranden/thermische reinigen leidt tot een te storten restfractie en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.
	Ja	<p>Voor PCB- of POP-houdende grond (paragraaf II onder b), mits alle PCB's en/of overige POP's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet en er niet alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort. De behandelde grond moet vervolgens worden gerecycled.</p> <p>Indien blijkt dat door de gehalten en/of aard van de aanwezige verontreinigingen er geen voor nuttige toepassing geschikte grond kan ontstaan, is overbrenging vanuit Nederland voor verbranden als vorm van verwijdering in beginsel toegestaan onder voorwaarde dat als vervolgbewerking geen deel van het overgebrachte afval in het buitenland wordt gestort. Dit kan betekenen dat een te storten residu moet worden teruggevoerd naar Nederland (zie ook hoofdstuk B.13, § B.13.4.1.3 beleidskader).</p>
	Ja	<p>Voor reinigingsresidu (paragraaf II onder d),</p> <ul style="list-style-type: none"> tenzij dit leidt tot verspreiding van de verontreinigingen via nuttige toepassing van de assen; en mits als vervolgbewerking geen deel van het overgebrachte afval in het buitenland wordt gestort. Dit kan betekenen dat een te storten residu moet worden teruggevoerd naar Nederland (zie ook § B.13.4.1.3 beleidskader).
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten	Nee	Voor grond als bedoeld in paragraaf II onder a: omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	<ul style="list-style-type: none"> Voor PCB- of POP-houdende grond, mits het gaat om een handeling als bedoeld onder D9 van de Kaderrichtlijn afvalstoffen waarbij alle PCB's en/of overige POP's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet en er niet alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort. De behandelde grond moet vervolgens worden gerecycled. Voor asbesthoudende grond (paragraaf II onder c), indien de bewerking gericht is op het vernietigen of het verwijderen van de asbestvezels. De behandelde grond moet vervolgens worden gerecycled. Voor grondreinigingsresidu (paragraaf II onder d), mits als vervolgbewerking geen deel van het overgebrachte afval in het buitenland wordt gestort. Dit kan betekenen dat een te storten residu moet worden teruggevoerd naar Nederland (zie ook § B.13.4.1.3 beleidskader).
t.b.v. storten ³	Nee	Voor afval (vallend onder paragraaf II, onder a, b, c en d) op grond van nationale zelfverzorging en/of omdat (voor PCB-, POP- of asbesthoudende grond) andere vormen van (voorlopige) verwijdering mogelijk zijn, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat: het grond betreft waarvoor geldt dat deze na voorlopige verwerking in Nederland teruggevoerd <i>moet</i> worden naar het

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

³ Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

		land van herkomst om daar te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering hoofdstuk B.13 , § B.13.4.1.3 van het beleidskader.
--	--	---

(*) Hieronder valt ook vaak thermisch, mechanisch/fysisch of biologisch reinigen gericht op recycling.

(**) Hieronder valt ook thermische reiniging wanneer die vanwege de aanwezige verontreinigingen (PCB's of overige POP's) als verwijdering moet worden aangemerkt.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling (*)	Ja	Voor grond als bedoeld in paragraaf II onder a: indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard. Indien de grond na eventuele reiniging onverhoopt toch niet voor recycling geschikt is, moet de grond worden teruggevoerd naar het land van herkomst of uitgevoerd naar een derde land. Uit het kennisgevingsdossier moet blijken dat hierover afspraken met het land van herkomst zijn gemaakt (zie ook hoofdstuk B.13 , paragraaf B.13.4.1.3 beleidskader).
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor PCB-, POP- of asbesthoudende grond (paragraaf II onder b en c), omdat uitsluitend overbrenging t.b.v. verwijdering is toegestaan. • Voor residu als bedoeld in paragraaf II onder d tenzij deze verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor grond vallend onder paragraaf II onder a, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor grond vallend onder paragraaf II onder b en c, omdat uitsluitend overbrenging t.b.v. verwijdering is toegestaan. • Voor residu als bedoeld in paragraaf II onder d, tenzij deze verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden (**)	Ja	Voor grond vallend onder paragraaf II onder a, indien verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Ja	Voor PCB- en POP-houdende grond (paragraaf II onder b), indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard. Indien de grond na eventuele reiniging niet voor recycling geschikt is, moet de grond teruggevoerd worden naar het land van herkomst of overgebracht naar een derde land. Uit het kennisgevingsdossier moet blijken dat hierover afspraken met het land van herkomst zijn gemaakt (zie ook hoofdstuk B.13 , paragraaf B.13.4.1.3. beleidskader).
	Nee	Voor asbesthoudende grond (paragraaf II onder c) omdat verbranden/thermisch reinigen niet leidt tot volledige vernietiging van de asbestvezels en/of omdat verbranden/thermische reinigen leidt tot een te storten restfractie en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen.
	Nee	Voor residu (paragraaf II, onder d), tenzij <ul style="list-style-type: none"> • geen sprake is van verspreiding van de verontreinigingen via nuttige toepassing van de assen; en • als vervolgbewerking geen deel van het overgebrachte afval in het buitenland wordt gestort. Dit kan betekenen dat een te storten residu moet worden teruggevoerd naar Nederland (zie ook hoofdstuk B.13, paragraaf B.13.4.1.3 beleidskader).
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten	Nee	Voor grond vallend onder a van paragraaf II omdat recycling mogelijk is en/of omdat voorlopige verwijdering een te storten of te verbranden restfractie oplevert en: <ul style="list-style-type: none"> • storten voor zowel de overgebrachte afvalstof als voor een bij een eerste handeling gevormde restfractie niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen; en/of • verbranden als vorm van verwijdering niet in overeenstemming is

		met de minimumstandaard.
	Ja	<p>Voor PCB-of POP- houdende grond (paragraaf II onder b) en asbesthoudende grond (paragraaf II onder c), indien verwerkt in overeenstemming met de minimumstandaard.</p> <p>Voor PCB- of POP-houdende grond en asbesthoudende grond geldt dat: indien de grond na eventuele reiniging niet voor nuttige toepassing geschikt is, moet de grond teruggevoerd worden naar het land van herkomst of overgebracht naar een derde land. Uit het kennisgevingsdossier moet blijken dat hierover afspraken met het land van herkomst zijn gemaakt (zie ook paragraaf hoofdstuk B.13 B.13.4.1.3 beleidskader).</p>
	Ja	Voor residu (paragraaf II, onder d), indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen wordt storten niet toegestaan).
t.b.v. storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor afval (paragraaf II, onder a, c en d) is storten niet toegestaan op grond van nationale zelfverzorging, tenzij het een afvalstof betreft afkomstig uit Nederland en die na voorlopige verwerking in het buitenland teruggevoerd moet worden naar het land van herkomst (Nederland) om daar te worden gestort én indien storten in lijn is met de minimumstandaard. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering hoofdstuk B.13, paragraaf B.13.4.1.3. van het beleidskader. • Voor PCB- of POP-houdende grond (paragraaf II, onder b), op grond van nationale zelfverzorging en/of omdat andere vormen van (voorlopige) verwijdering vereist zijn.

(*) Hieronder valt ook vaak thermisch, mechanisch/fysisch of biologisch reinigen gericht op recycling.

(**) Hieronder valt ook thermische reiniging wanneer die vanwege de aanwezige verontreinigingen (pcb's of overige POP's) als verwijdering moet worden aangemerkt.

IV Overwegingen bij de afbakening

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) definieert grond als:

vast materiaal, bestaande uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature wordt aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter, met uitzondering van baggerspecie.

Niet-verontreinigde grond die vrijkomt bij bouwactiviteiten wordt uitgezonderd van de werking van de [Kaderrichtlijn afvalstoffen](#) (Kra), indien de vrijgekomen grond in natuurlijke staat weer wordt gebruikt voor bouwdoeleinden op dezelfde locatie. Dergelijke grond valt ook niet onder de reikwijdte van dit sectorplan.

Een partij grond mag maximaal 50 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal bevatten. Deze grens komt voort uit de [Regeling beoordeling reinigbaarheid grond](#). Door bijvoorbeeld te zeven kan het percentage bodemvreemd materiaal onder de 50 gewichtsprocent worden gebracht, zodat alsnog sprake is van grond. In de toelichting bij het Bbk is een beschrijving opgenomen van bodemvreemd materiaal.

Grond kan vervuild zijn met verschillende verontreinigingen. Voor grond verontreinigd met PCB's, overige POP's en asbest is in dit sectorplan specifiek beleid opgesteld:

- Grond is PCB-houdend wanneer het totale gehalte aan polychloorbifenylen, polychloorterfenylen, monomethyltetrachloordifenylnmethaan, monomethyldichloordifenylnmethaan en monomethyldibroomdifenylnmethaan hoger is dan 0,5 mg/kg (as received) per congenere 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180. In [sectorplan 64](#) 'PCB-houdend afval' is uitgebreidere achtergrondinformatie beschikbaar.
- Grond is POP-houdend wanneer het gehalte aan stoffen, met uitzondering van PCB, vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 gelijk of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde.
- Grond wordt als asbesthoudend aangemerkt als de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof. In aanvulling hierop wordt grond waaraan opzettelijk asbesthoudende (afval)stoffen zijn toegevoegd in het kader van dit sectorplan gelijkgesteld aan asbesthoudende grond, ook als concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode, kleiner dan of gelijk is dan 100 mg/kg droge stof. De Productenregeling asbest uit 2005 schrijft methoden voor die gebruikt moeten worden voor de bepaling van de asbestconcentratie in asbesthoudende producten. In [sectorplan 37](#) 'Asbest en asbesthoudend materiaal' is uitgebreidere achtergrondinformatie beschikbaar.

De in de afbakening en minimumstandaard opgenomen concentratiegrenswaarden hebben betrekking op de gemeten concentraties. Dit betreffen niet de concentraties voor standaard bodem, zoals bedoeld in het Bbk.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Baggerspecie	Zie SP40 (Baggerspecie)
Veegvuil van stranden en overige openbare ruimten en RKG-slib	Zie SP09 (Afval van onderhoud van openbare ruimten)
Afval dat meer dan 50 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal bevat en daardoor niet aan de definitie van grond voldoet	Zie beleidskader
Kwikhoudende grond	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170503; 170504; 190205; 190206; 191301; 191302; 200202.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate van belang dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Grond valt onder één van volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP⁴:

- Categorie 94: PCB-houdende afvalstoffen voor zover niet vallende onder categorie 94 en voor zover geen sprake is van baggerspecie en waarvan het PCB-gehalte groter is dan 0,5 mg/kg per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180
- Categorie 97: grond en baggerspecie die in het afvalstadium is beland en voldoet aan de achtergrondwaarden als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit⁵.
- Categorie 98: verontreinigde grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en voldoet aan de maximale waarden voor kwaliteitsklasse wonen als bedoeld in het Bbk⁴.
- Categorie 99: verontreinigde grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk

⁴ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

⁵ Tenzij samenvoegen met andere categorieën grond en/of baggerspecie op grond van het Bbk en BRL9335 is toegestaan.

afval moet worden aangemerkt en voldoet aan de maximale waarden voor bodemkwaliteitsklasse A als bedoeld in het Bbk⁴.

- **Categorie 100:** verontreinigde grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt en voldoet aan de maximale waarden voor kwaliteitsklasse industrie als bedoeld in het Bbk⁴.
- **Categorie 101:** verontreinigde grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt en voldoet aan de maximale waarden voor bodemkwaliteitsklasse B als bedoeld in het Bbk⁴, niet zijnde grond vallend onder categorie 93.
- **Categorie 102A:** niet-toepasbare grond en baggerspecie die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, tenzij het gaat om partijen waarvoor een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid als bedoeld in de Regeling beoordeling reinigbaarheid grond 2006 is afgegeven.
- **Categorie 102B:** niet-toepasbare grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, tenzij het gaat om partijen waarvoor een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid als bedoeld in de Regeling beoordeling reinigbaarheid grond 2006 is afgegeven.
- **Categorie 103A:** grond die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004, met uitzondering van PCB, gelijk of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde
- **Categorie 103B:** grond die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004, met uitzondering van PCB, gelijk of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorieën in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van PCB's, overige POP's en asbest. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie [hoofdstuk B.14](#) van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard ([D.2](#)), mengen ([B.7](#)), mogelijkheden voor recycling ([B.9](#)), acceptatie- en registratiebeleid ([D.3](#)) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen ([B.13](#)).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

Het volgende aspect is van belang bij het 'ontdoen' van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan:

- In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden moeten worden afgevoerd. Grond die als gevaarlijk is aangeduid, valt onder een van de genoemde categorieën.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op

grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Voor grond is bovendien van belang dat op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder e, grond ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden dient te worden opgeslagen. Zie verder beleidskader [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

In aanvulling op het bovenstaande geldt voor grond dat reiniging of immobilisatie voorafgaand aan nuttige toepassing is toegestaan, met als restrictie dat geen grond mag worden gemengd ten behoeve van immobilisatie dan wel direct mag worden geïmmobiliseerd wanneer die één van de in bijlage B, tabel 1 van de [Regeling bodemkwaliteit](#) genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de referentiewaarde 'Industrie'.

Besluit bodemkwaliteit

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) bevat de randvoorwaarden voor het toepassen van grond op of in de (water)bodem en bepaalt het kader voor duurzaam gebruik en beheer van de bodem. Het [Besluit bodemkwaliteit](#) bevat onder andere regels over: de kwaliteit waaraan grond en in verschillende situaties moet voldoen (kwaliteitsnormen) en de wijze van het toepassen van grond. Zo is op grond van het Besluit bodemkwaliteit toepassing van grond mogelijk indien deze is vermengd met ten hoogste 20 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal. Zie ook paragraaf VI voor aanvullende info over het bodembeleid.

Toelichting op de minimumstandaard

Grond kan, afhankelijk van de verontreinigingen en de fysisch/chemische samenstelling, worden gereinigd met onder andere thermische, natte of biologische reinigingstechnieken. In dit sectorplan worden voor bepaalde verontreinigingen (PCB's, overige POP's en asbest) specifieke verwerkingsmethoden voorgeschreven.

Grond of grondreinigingsresidu met een gehalte aan PCB's of andere POP's gelijk of groter dan de grenswaarde genoemd in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 moet overeenkomstig de POP-verordening worden verwerkt. Dat betekent dat de PCB's en/of overige POP's moeten worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Daarbij moet de concentratie tenminste onder de grenswaarde van bijlage IV van de POP-verordening komen. Indien noodzakelijk dienen daarvoor meerdere verwerkingstechnieken, zoals extractieve en thermische reiniging te worden ingezet.

Grond met een PCB-gehalte dat hoger is dan 0,5 mg/kg per congener maar lager dan de grenswaarde genoemd in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 moet eveneens thermisch worden verwerkt. Verwerking dient te leiden tot een toepasbare grond. Ingeval thermisch reinigen vanwege de aanwezigheid van andere verontreinigingen dan PCB's of andere POP's niet leidt tot een toepasbare grond is extractief reinigen toegestaan. In deze situatie is het niet doelmatig om meerdere verwerkingstechnieken in te zetten. In sommige gevallen, bijvoorbeeld bij klei/veen verontreinigd met PCB's en anorganische verontreinigingen, leidt ook extractieve reiniging niet tot een toepasbare grond. Als dat met een verklaring van niet-reinigbaarheid van de Minister van Infrastructuur en Milieu is aangetoond, mag de grond worden gestort. Mocht bij extractieve reiniging een residu ontstaan met een gehalte aan PCB's of andere POP's gelijk of groter dan de grenswaarde genoemd in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 dan moet het residu overeenkomstig de POP-verordening, alsnog thermisch, worden verwerkt (minimumstandaard b).

In de minimumstandaard en het Bbk worden verschillende concentratiegrenswaarden gebruikt. Voor PCB-houdende grond wordt dit hier toegelicht. Bijvoorbeeld in bijlage A van de Regeling bodemkwaliteit is voor grond kwaliteitsklasse industrie een maximale waarde voor PCB-totaal opgenomen van 0,5 mg/kg d.s. Deze waarde geldt voor standaard bodem. De hoogte van de

gemeten waarde is afhankelijk van percentages organische stof en lutum (zie bijlage G van de Regeling). Een standaardwaarde van 0,5 mg/kg d.s. in grond komt overeen met een gemeten concentratie PCB-totaal van maximaal 1,5 mg/kg d.s. De werkelijke hoogte van de maximale gemeten waarde is dus afhankelijk van de percentages organische stof en lutum.

De toepassing van grond is alleen toegestaan wanneer sprake is van een nuttige toepassing, zoals bedoeld in artikel 35 van het [Besluit bodemkwaliteit](#). Hiermee wordt voorkomen dat ongewenste of overtollige materialen worden gestort onder de noemer van een bodemtoepassing. Voorts mag geen grotere hoeveelheid van die bouwstoffen of grond worden toegepast dan volgens gangbare maatstaven nodig is voor het functioneren van de toepassing (artikel 5 van het [Besluit bodemkwaliteit](#)).

Verwerking van grond volgens de minimumstandaard vermindert het gebruik van primaire grondstoffen, zonder dat verwerking van de reststoffen nodig is met grote milieugevolgen. De minimumstandaard is daarom milieuhygiënisch gezien gewenst.

Grond die vanwege de kwaliteit niet kan worden toegepast als bedoeld in het Bbk, moet conform de minimumstandaard worden gereinigd of gestort. Verder zijn de volgende bepalingen van belang bij het verwerken van grond:

Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen en kwaliteitseisen aan toe te passen grond. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen.

In het beleidskader [hoofdstuk B.7](#), paragraaf B.7.5.5 wordt specifiek ingegaan op de inzet van (afgegraven en/of verontreinigde grond), mengen hiervan t.b.v. inzet als grond en mengen van grond t.b.v. de productie van een bouwstof, dit alles ook in relatie tot het gestelde in het Besluit bodemkwaliteit.

Productie van immobilisaten

Voor grond geldt aanvullend op vorige alinea, dat reiniging of immobilisatie voorafgaand aan nuttige toepassing is toegestaan, met als restrictie dat grond niet mag worden gemengd ten behoeve van immobilisatie dan wel direct mag worden geïmmobiliseerd wanneer die ten minste één van de in bijlage B, tabel 1 van de [Regeling bodemkwaliteit](#) genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de referentiewaarde 'Industrie'.

In aanvulling op het bovenstaande geldt dat immobilisatie van grondreinigingsresidu met het oogmerk dit vervolgens nuttig toe te passen niet is toegestaan. Zie voor de achtergronden hiervan [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) van het beleidskader.

Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen

In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting [hoofdstuk B.12](#), paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalbehandeling bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen,

maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 31, geldt voor grond een stortverbod, met uitzondering van grond bedoeld in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit, die bij de stortplaats wordt aangeboden onder overlegging van een verklaring als bedoeld in de Regeling beoordeling reinigbaarheid grond 2006 op grond van artikel 28a Wet bodembescherming, waaruit blijkt dat de grond niet reinigbaar en niet koud-immobiliseerbaar is.

VI Actualisatie vergunning

Om ervoor te zorgen dat afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt en dat voor vergelijkbare bedrijven vergelijkbare eisen gelden, is het van belang dat vergunningen worden geactualiseerd als de minimumstandaard wordt gewijzigd. Artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht zal hiervoor de mogelijkheid bieden, aangezien dit artikel wordt aangevuld met de verplichting voor het bevoegd gezag om binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van een nieuw LAP of een wijziging van het LAP:

- na te gaan of de vergunning voldoet aan de minimale hoogwaardigheid van verwerking van afzonderlijke afvalstoffen of categorieën afvalstoffen zoals beschreven in het afvalbeheerplan en, indien nodig,
- de vergunning(voorschriften) te actualiseren (zie ook [hoofdstuk D.5](#) van het beleidskader).

De minimumstandaard voor de verwerking van grondreinigingsresidu is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Daardoor is nuttige toepassing van het grondreinigingsresidu door middel van immobilisatie niet toegestaan. Vergunningen voor het immobiliseren van grondreinigingsresidu dienen op grond van artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat het immobiliseren ten behoeve van nuttige toepassing niet meer is toegestaan. Het opnemen van een overgangstermijn is niet nodig, zodat de wijziging zal ingaan op het moment dat de vergunning in werking is getreden.

VII Aanvullende info

Wet bodembescherming en het bodembeleid

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) bevat de randvoorwaarden voor het toepassen van grond op of in de (water)bodem en bepaalt het kader voor duurzaam gebruik en beheer van de bodem. Het [Besluit bodemkwaliteit](#) bevat onder andere regels over: de kwaliteit waaraan grond en in verschillende situaties moet voldoen (kwaliteitsnormen) en de wijze van het toepassen van grond.

Toepassingsmogelijkheden grond op of in landbodem

Bij toepassing van een partij grond op of in de landbodem is generiek beleid of gebiedspecifiek beleid mogelijk. Op beiden wordt hieronder ingegaan.

Generiek toetsingskader

Om een partij grond binnen het generieke toetsingskader te mogen toepassen op of in de landbodem moet de partij worden getoetst aan:

- 1.de bodemkwaliteitsklasse van de ontvangende bodem;
- 2.de bodemfunctieklasse van de ontvangende bodem.

Bij deze dubbele toets geldt dat de kwaliteitsklasse van de toe te passen grond moet voldoen aan de strengste norm. Wanneer de ontvangende bodem niet in een bodemfunctieklassenkaart is opgenomen, dan gelden de Achtergrondwaarden als toepassingseis.

Gebiedsspecifiek toetsingskader

Bij toepassing van een partij grond op of in landbodem binnen het gebiedsspecifieke toetsingskader kunnen Lokale Maximale Waarden gelden. Deze normen kunnen soepeler of strenger zijn dan de normen die op basis van het generieke kader gelden.

Toepassingsmogelijkheden grond op de waterbodem

Bij toepassing van grond in oppervlaktewater (op de waterbodem) is ook generiek of gebiedspecifiek beleid mogelijk.

Generiek toetsingskader

In het generieke toetsingskader voor toepassing van grond op de waterbodem is de waterbodemkwaliteit onderverdeeld in klasse A en klasse B. Hierbij zijn de Maximale Waarden gekoppeld aan deze klassen. Een partij grond kan op de waterbodem worden toegepast wanneer de kwaliteitsklasse van de toe te passen grond gelijk is aan, of schoner is dan, de kwaliteitsklasse van de ontvangende waterbodem.

Gebiedspecifiek toetsingskader

In het gebiedsspecifieke kader mag het bevoegd gezag Lokale Maximale Waarden vaststellen. De ruimte hiervoor ligt tussen de Achtergrondwaarden en het Saneringscriterium. De kwaliteit van de toe te passen grond moet voldoen aan de vastgestelde Lokale Maximale Waarden voor de waterbodem. Wanneer het is toegestaan om grond op de waterbodem toe te passen met een kwaliteit die slechter is dan de actuele waterbodemkwaliteit, dan mag alleen gebiedseigen grond worden toegepast (standstill op gebiedsniveau).

Grootschalige toepassingen

Een grootschalige toepassing is een toepassing waarin een grote hoeveelheid grond wordt toegepast, zoals bijvoorbeeld voor de aanleg van (spoor)wegen, taluds, dijken en geluidswallen. Het Besluit stelt hiervoor een aantal voorwaarden. Voor grootschalige toepassingen geldt dat niet hoeft te worden getoetst aan de kwaliteit en de functie van de ontvangende bodem. Wel moet worden voldaan aan de kwaliteitseisen en voorwaarden die het Besluit voor deze toepassingen stelt. De normstelling is gebaseerd op Emissiewaarden. Deze mogen de maximale waarden voor de klasse industrie niet overschrijden. Ook gelden aparte normen voor de kwaliteit van de leeflaag en de kwaliteit van bermen en taluds.

Melden van de toepassing van grond

De meldingsplicht geldt voor alle toepassingen van grond, met uitzondering van:

- de toepassing van grond door particulieren
- het toepassen van grond binnen een landbouwbedrijf als de grond afkomstig is van een tot dat landbouwbedrijf behorend perceel grond waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld als op het perceel grond waar de grond wordt toegepast
- het toepassen van schone grond in hoeveelheden kleiner dan 50 m³. Voor het toepassen van schone grond in hoeveelheden vanaf 50 m³ moet eenmalig de toepassingslocatie worden gemeld
- het tijdelijk verplaatsen of uit de toepassing wegnemen van grond, indien deze vervolgens, zonder te zijn verwerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde conditie opnieuw in die toepassing wordt aangebracht.

Meldingen vinden plaats via het landelijke Meldpunt Bodemkwaliteit van de afdeling Bodem+ van Rijkswaterstaat. Via het centrale meldingssysteem komt de melding direct bij het juiste bevoegd gezag terecht.

Voor meer informatie zie de [Handreiking Bbk](#).

In- en uitvoer van grond

Voor de overbrenging van grond is van belang dat in de [Regeling invoer, uitvoer en verkeer van planten](#) voorschriften over de invoer van planten en andere materialen, zoals grond, zijn opgenomen. Zodra de [Verordening 2016/2031](#) betreffende beschermende maatregelen tegen plaagorganismen bij planten in werking is getreden (gefaseerd op 1 januari 2019 en 1 januari 2021) zullen genoemde regeling en de [Regeling aanwijzing schadelijke organismen](#) vervallen.

Sectorplan 40 Baggerspecie

I Afbakening

Baggerspecie is materiaal dat is vrijgekomen uit de bodem via het oppervlaktewater of de voor dat water bestemde ruimte.

Baggerspecie kan verontreinigd zijn met diverse stoffen als bijvoorbeeld (zware) metalen, PAK, minerale olie, PCB's en overige POP's (persistente organische verontreinigende stoffen), asbest of kwik. Dit sectorplan ziet toe op al deze verontreinigingen in de baggerspecie, behalve kwik.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Baggerspecie, al dan niet verontreinigd met diverse stoffen.	<ul style="list-style-type: none"> • Voor de definitie van baggerspecie sluit het sectorplan aan op de definitie van baggerspecie zoals opgenomen in het Besluit bodemkwaliteit: <i>materiaal bestaande uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature worden aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter.</i> • Het gaat in dit sectorplan uitsluitend om partijen baggerspecie met ten hoogste 20 gewichtsprocenten bodemvreemd materiaal, al dan niet verontreinigd met diverse stoffen; • Baggerspecie die bewezen ongevaarlijk is en die op grond van het Besluit bodemkwaliteit mag worden verspreid en ook op die manier wordt verspreid valt niet onder dit sectorplan. • Baggerspecie verontreinigd met kwik valt niet onder dit sectorplan.

Baggerspecie is POP-houdend wanneer het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 gelijk of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Baggerspecie die direct kan worden toegepast ¹ conform het Bbk	<p>Nuttige toepassing volgens de normen² die zijn vastgelegd voor het betreffende toepassingsgebied volgens het Bbk en met inachtneming van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen met/van grond en baggerspecie (par B.7.5.5. beleidskader); en • de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf hoofdstuk B.12, par. B.12.9.2 beleidskader). <p>In afwijking van het voorgaande mag zoute baggerspecie worden gestort in een daarvoor geschikt baggerspeciedepot of op een daarvoor geschikte stortplaats, indien verspreiden in zout water</p>

¹ Onder toepassen valt in dit sectorplan niet het verspreiden (zie paragraaf I).

² In het [Bbk](#) wordt in de definitie van 'Toepassen van grond of baggerspecie' gesproken van verschillende verwerkingshandelingen. Op grond van het Bbk moet bij het toepassen van afvalstoffen sprake zijn van nuttige toepassing in de zin van de Wm. Het begrip nuttige toepassing is uitgewerkt in [hoofdstuk A.4](#) van het beleidskader.

		conform het Bbk niet mogelijk is.
b	POP-houdende baggerspecie	<p>Thermisch behandelen/reinigen, waarbij de POP's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Na reinigen vervolgens verwerken volgens a.</p> <p>Ingeval thermisch reinigen vanwege de aard van andere verontreinigingen dan POP's niet mogelijk is, is extractief reinigen toegestaan. Voor zover het bij extractief reinigen ontstane residu en/of de baggerspeciefractie POP-houdend afval zijn, moeten deze thermisch worden gereinigd waarbij de POP's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Het reinigingsresidu moet vervolgens worden gestort. Nuttige toepassing van het residu is niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.</p>
c	<p>Baggerspecie die niet direct kan worden toegepast conform het Bbk</p> <p>(alleen van toepassing wanneer - op basis van paragraaf I – de aanwezigheid van POP's niet tot ander beleid leidt)</p>	<p>Storten in een daarvoor geschikt baggerspeciedepot of op een daarvoor geschikte stortplaats.</p> <p>Reiniging en/of bewerking gericht op nuttige toepassing is alleen toegestaan wanneer de baggerspecie na verwerking voldoet aan de normen die zijn vastgelegd voor het betreffende toepassingsgebied en met inachtneming van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen met/van grond en baggerspecie (par B.7.5.5. beleidskader); en • de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, paragraaf B.12.9.2 beleidskader). <p>In aanvulling daarop geldt voor baggerspecie dat reiniging of immobilisatie voorafgaand aan nuttige toepassing is toegestaan, met als restrictie dat geen baggerspecie mag worden gemengd ten behoeve van immobilisatie dan wel direct mag worden geïmmobiliseerd wanneer die ten minste één van de in bijlage B, tabel 1 van de Regeling bodemkwaliteit genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de referentiewaarde 'Industrie'.</p>
d	Reinigingsresidu vrijkomend bij reiniging van baggerspecie als bedoeld onder c	<p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats of in een baggerspeciedepot.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nuttig toepassen van het residu door middel van immobilisatie is niet toegestaan. Uitzondering hierop betreft recycling (bijvoorbeeld metaalterugwinning) onder voorwaarde dat via de residuen geen diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume. • Indien het residu uitsluitend voor wat betreft de brandbare verontreinigingen niet toepasbaar is als bedoeld in het Bbk, is thermisch reinigen ten behoeve van nuttige toepassing toegestaan.

In bijzondere gevallen dat baggerspecie onder meerdere categorieën valt, moet worden voldaan aan de eisen van alle van toepassing zijnde categorieën.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

POP-houdende baggerspecie

POP's moeten worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Overbrenging van POP-

houdende afvalstoffen vanuit of naar Nederland moet altijd worden aangemerkt als overbrenging vanuit of naar Nederland voor (voorlopige) verwijdering³. Dit geldt ook als het merendeel van de afvalstoffen uiteindelijk - na vernietiging van de aanwezige POP's - nuttig wordt toegepast. Bij overbrenging naar Nederland moet de beoogde verwerking bovendien voldoen aan de Regeling verwijdering PCB's.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing⁴:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	<ul style="list-style-type: none"> Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader hoofdstuk B.13, par.B.13.5.2) en/of tenzij de mate van nuttige toepassing lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor baggerspecie die valt onder paragraaf a geldt dat elke mate van storten (behoudens een eventueel reinigingsresidu) te hoog is. Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder c, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2).
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor POP-houdende baggerspecie (paragraaf II onder b) omdat uitsluitend overbrenging t.b.v. verwijdering is toegestaan. Voor reinigingsresidu (paragraaf II onder d), tenzij geen sprake is van diffuse verspreiding van anorganische verontreinigingen en de organische verontreinigingen worden vernietigd.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor POP-houdende baggerspecie (paragraaf II onder b) omdat uitsluitend overbrenging t.b.v. verwijdering is toegestaan. Voor reinigingsresidu (paragraaf II onder d), tenzij geen sprake is van diffuse verspreiding van anorganische verontreinigingen en de organische verontreinigingen worden vernietigd.
	Ja	Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a en c, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader hoofdstuk B.13 , par. B.13.5.2).
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden*	Nee	Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	<ul style="list-style-type: none"> Voor POP-houdende baggerspecie (paragraaf II onder b), mits alle POP's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet en er niet alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort. De behandelde baggerspecie moet vervolgens nuttig worden toegepast. Indien blijkt dat door de gehalten en/of aard van de aanwezige verontreinigingen er geen voor nuttige toepassing geschikte baggerspecie kan ontstaan, is overbrenging vanuit Nederland voor verbranden als vorm van verwijdering in beginsel toegestaan onder voorwaarde dat als vervolgbewerking geen deel van het overgebrachte afval in het buitenland wordt gestort. Dit kan betekenen dat een te storten residu moet worden teruggevoerd naar Nederland (zie ook hoofdstuk B.13, § B.13.4.1.3 beleidskader). Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder c, indien de

³ De Regeling verwijdering PCB's noemt expliciet de handelingen D8, D9, D10, D12 en D15, ofwel uitsluitend handelingen van verwijdering. Op basis van art. 7, lid 2 en bijlage V, deel 1 van de POP-verordening zijn D9, D10, R1 en R4 mogelijk, maar voor de laatste 2 geldt een uitzondering voor PCB-houdende afvalstoffen. Ook hier blijven dus alleen D-handelingen over en betreft het dus altijd verwijdering.

⁴ Het [Bbk](#) kent uitsluitend de term 'toepassing'. Het LAP maakt binnen 'nuttige toepassing' onderscheid in de drie vormen als genoemd in de tabel conform de afvalhiërarchie. Zie voor meer informatie [hoofdstuk A.4](#) van het beleidskader.

		<p>verwerking gericht is op het thermisch verwijderen van de verontreinigingen. De behandelde baggerspecie moet vervolgens nuttig worden toegepast.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor reinigingsresidu (paragraaf II onder d): <ul style="list-style-type: none"> – tenzij dit leidt tot verspreiding van de verontreinigingen via nuttige toepassing van de assen; – mits als vervolgbewerking geen deel van het overgebrachte afval in het buitenland wordt gestort. Dit kan betekenen dat een te storten residu moet worden teruggevoerd naar Nederland (zie ook § B.13.4.1.3 beleidskader).
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ⁵	Nee	Voor baggerspecie die valt onder paragraaf II onder a, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor POP-houdende baggerspecie (paragraaf II onder b), mits het gaat om een handeling als bedoeld onder D9 van de Kaderrichtlijn afvalstoffen waarbij alle POP's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet en er niet alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort. De behandelde baggerspecie moet vervolgens nuttig worden toegepast. • Voor baggerspecie vallend onder paragraaf II onder c, indien de bewerking gericht is op het verwijderen van verontreinigingen en de gereinigde specie vervolgens wordt gerecycled. • Voor reinigingsresidu als bedoeld in paragraaf II onder d, mits als vervolgbewerking geen deel van het overgebrachte afval in het buitenland wordt gestort. Dit kan betekenen dat een te storten residu moet worden teruggevoerd naar Nederland (zie ook hoofdstuk B.13, § B.13.4.1.3 beleidskader).
t.b.v. storten ⁶	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a, b en c, op grond van nationale zelfverzorging en/of omdat (voor POP-houdende baggerspecie) andere vormen van (voorlopige) verwijdering vereist zijn. • Voor residu als bedoeld in paragraaf II onder d op grond van nationale zelfverzorging, tenzij het gaat om residu waarvoor uit de kennisgeving blijkt dat het residu betreft wat voortkomt uit de verwerking van buitenlandse baggerspecie in Nederland én waarvoor geldt dat het teruggevoerd <i>moet</i> worden naar het land van herkomst om daar te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering hoofdstuk B.13, § B.13.4.1.3 van het beleidskader.

* Hieronder valt ook thermische reiniging wanneer die vanwege de aanwezige verontreinigingen (POP's) als verwijdering moet worden aangemerkt.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a en c, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor POP-houdende baggerspecie (paragraaf II onder b) omdat uitsluitend overbrenging t.b.v. verwijdering is toegestaan. • Voor residu als bedoeld in paragraaf II onder d, tenzij deze verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a en c, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor POP-houdende baggerspecie (paragraaf II onder b) omdat uitsluitend overbrenging t.b.v. verwijdering is toegestaan. • Voor residu als bedoeld in paragraaf II onder d, tenzij deze verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.

⁵ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

⁶ Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader B.12.2.

<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden*	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor POP-houdende baggerspecie (paragraaf II onder b), indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard. Indien de baggerspecie na eventuele reiniging niet voor nuttige toepassing geschikt is, moet de baggerspecie teruggevoerd worden naar het land van herkomst of overgebracht naar een derde land. Uit het kennisgevingsdossier moet blijken dat hierover afspraken met het land van herkomst zijn gemaakt (zie ook hoofdstuk B.13, § B.13.4.1.3. beleidskader). • Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder c, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a, omdat nuttige toepassing mogelijk is. • Voor reinigingsresidu als bedoeld in paragraaf II onder d, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> – geen sprake is van verspreiding van de verontreinigingen via nuttige toepassing van de assen,; en – als vervolgbewerking geen deel van het overgebrachte afval in het buitenland wordt gestort. Dit kan betekenen dat een te storten residu moet worden teruggevoerd naar Nederland (zie ook hoofdstuk B.13, § B.13.4.1.3 beleidskader).
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ⁵	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor POP-houdende baggerspecie (paragraaf II onder b), indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard. Voor POP-houdende baggerspecie geldt dat: indien de baggerspecie na eventuele reiniging niet voor nuttige toepassing geschikt is, moet de baggerspecie teruggevoerd worden naar het land van herkomst of overgebracht naar een derde land. Uit het kennisgevingsdossier moet blijken dat hierover afspraken met het land van herkomst zijn gemaakt (zie ook hoofdstuk B.13, § B.13.4.1.3 beleidskader). • Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder c, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard. • Voor reinigingsresidu als bedoeld in paragraaf II onder d, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of wettelijke bepalingen).
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten	Ja	Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder c, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard <u>en</u> de baggerspecie afkomstig is uit een bovenstrooms gebied ⁷ .
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a, op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is. • Voor POP-houdende baggerspecie (paragraaf II, onder b), op grond van nationale zelfverzorging en/of omdat andere vormen van (voorlopige) verwijdering vereist zijn. • Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder c indien niet afkomstig uit een bovenstrooms gebied⁷. • Voor het residu als bedoeld in paragraaf II onder d, op grond van nationale zelfverzorging, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat het residu betreft dat resulteert uit de bewerking in het buitenland van in Nederlandse wateren vrijgekomen baggerspecie en deze na voorlopige verwerking naar Nederland moet worden teruggevoerd om in Nederland te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering hoofdstuk B.13, § B.13.4.1.3 van het beleidskader.

* Hieronder valt ook thermische reiniging wanneer die vanwege de aanwezige verontreinigingen (POP's) als verwijdering moet worden aangemerkt.

⁷ Zie paragraaf V onder punt 4 voor de afbakening van het begrip 'bovenstrooms gebied'.

IV Overwegingen bij de afbakening

Baggerspecie

Onder baggerspecie wordt het materiaal verstaan dat is vrijgekomen via het oppervlaktewater. Met het oppervlaktewater wordt bedoeld op het gehele gebied waarop de Waterwet betrekking heeft, inclusief uiterwaarden en droogstaande beddingen. Het Besluit bodemkwaliteit definieert baggerspecie als:

materiaal bestaande uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature worden aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter. Het LAP sluit bij deze definitie aan.

Een partij baggerspecie mag maximaal 20 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal bevatten om te mogen worden toegepast als baggerspecie in het kader van het [Bbk](#). Door bijvoorbeeld te zeven kan het percentage bodemvreemd materiaal onder de 20 gewichtsprocent worden gebracht, zodat alsnog sprake is van baggerspecie. In de toelichting bij het Bbk is een beschrijving opgenomen over bodemvreemd materiaal.

Baggerspecie is sediment dat op de bodem van de meeste watergangen ligt. Dit sediment ontstaat door erosie van de oever, afspoeling, riooloverstorten, lozingen van schepen, depositie, en plantaardige productie. Het baggeren van het sediment is nodig om het gewenste profiel voor scheepvaart, waterafvoer of de waterkwaliteit te handhaven. In het sediment kunnen (ernstige) verontreinigingen aanwezig zijn die vervolgens in de baggerspecie terecht komen. Soms is de waterbodem verontreinigd op plaatsen waar voor de watervoerende functie of voor de scheepvaart niet gebaggerd hoefde te worden.

De in de afbakening en minimumstandaard opgenomen concentratiegrenswaarden hebben betrekking op de gemeten concentraties. Dit betreffen niet de concentraties voor standaard bodem, zoals bedoeld in het Bbk.

Verspreidbare baggerspecie

Verspreidbare baggerspecie valt niet onder de reikwijdte van dit sectorplan. Dit betreft enerzijds baggerspecie die wordt verspreid in het oppervlaktewaterlichaam (inclusief de daarbij behorende bodem en oever) en anderzijds baggerspecie die over het aangrenzende perceel wordt verspreid. Beide vallen onder artikel 35, sub f en g, van het Bbk. Hierin is aangegeven wat wordt bedoeld met het verspreiden van baggerspecie. De regeling bij het Bbk bevat maximale waarden voor:

- het verspreiden van baggerspecie over het aangrenzende perceel;
- het verspreiden van baggerspecie in een zoet oppervlaktewaterlichaam;
- het verspreiden van baggerspecie in een zout oppervlaktewaterlichaam; en
- het tijdelijk opslaan van baggerspecie op percelen gelegen naast de watergang waaruit de baggerspecie afkomstig is.

Aangezien voor baggerspecie die overeenkomstig het Bbk wordt verspreid geen aanvullend afvalbeleid noodzakelijk is, valt deze baggerspecie niet onder de reikwijdte van dit sectorplan.

De beschrijving van verspreiden in artikel 35, sub f en g, van het Bbk is ruimer dan artikel 2, lid 3, van de Kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra). In art. 2, lid 3 van de kaderrichtlijn is een uitzondering gemaakt voor niet-gevaarlijke baggerspecie. Sediment dat binnen het oppervlaktewater wordt verplaatst met het oog op het beheer van water en waterwegen of om overstromingen te voorkomen of de gevolgen van overstromingen en droogte te verminderen, of met het oog op landwinning, of vanwege nautisch beheer, valt buiten het toepassingsgebied van deze richtlijn, indien bewezen is dat het sediment ongevaarlijk is en onverminderd de nakoming van verplichtingen uit hoofde van andere toepasselijke communautaire wetgeving. Dergelijke baggerspecie valt ook niet onder de reikwijdte van dit sectorplan.

Relatie LAP en Bbk

In het Bbk wordt met toepassen van baggerspecie bedoeld het aanbrengen, verspreiden of tijdelijk opslaan van baggerspecie als bedoeld in art. 35 Bbk, het houden van de aangebrachte of tijdelijk opgeslagen baggerspecie in die toepassing, alsmede het laten verrichten daarvan. Het LAP legt geen beperkingen op aan de toepassing of het verspreiden van baggerspecie in de zin van het Bbk. Het is wel mogelijk dat baggerspecie eerst verwerkt moet worden voordat toepassing conform het Bbk kan plaatsvinden. Ook kan baggerspecie niet altijd gezamenlijk met ander afval worden verwerkt. In dat geval stelt het LAP eisen aan de verwerking van de baggerspecie en andere afvalstoffen (minimumstandaard). Bovendien is het gelijktijdig met baggerspecie storten van

afvalstoffen in oppervlaktewater niet toegestaan, omdat naast het verbod op lozen behoudens waterwetvergunning een moratorium op het uitbreiden van de stortcapaciteit geldt. Het moratorium geldt niet voor baggerspecie. Het storten van afval, niet zijnde baggerspecie, in baggerspeciedepots valt wel onder het moratorium en wordt niet toegestaan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen/materialen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen of materiaal	Toelichting of verwijzing
Sediment (baggerspecie) dat binnen het oppervlaktewater wordt verplaatst met het oog op het beheer van water en waterwegen of om overstromingen te voorkomen of de gevolgen van overstromingen en droogte te verminderen, of met het oog op landwinning, indien bewezen is dat het sediment niet gevaarlijk is.	Zie beleidskader . Verplichtingen uit hoofde van andere toepasselijke communautaire wetgeving dan de Kaderrichtlijn afvalstoffen zijn onverminderd van kracht.
Niet gevaarlijke baggerspecie die op grond van het Besluit bodemkwaliteit mag worden verspreid en ook op die manier wordt verspreid.	Toepassing vindt conform het Bbk plaats.
Baggerspecie met meer dan 20 gewichtsprocenten bodemvreemd materiaal	Zie beleidskader .
Kwikhoudende baggerspecie	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170505; 170506;190205; 190206.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#)).
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#)).
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#)).
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#)).
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#)).
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#)).
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.

Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#)).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten

van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Baggerspecie valt onder één van volgende categorieën van [bijlage 5](#) van het LAP⁸:

- Categorie 97: grond en baggerspecie die in het afvalstadium is beland en voldoet aan de achtergrondwaarden als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit⁹.
- Categorie 98: verontreinigde grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en voldoet aan de maximale waarden voor kwaliteitsklasse wonen als bedoeld in het Bbk⁶.
- Categorie 99: verontreinigde grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en voldoet aan de maximale waarden voor bodemkwaliteitsklasse A als bedoeld in het Bbk⁶.
- Categorie 100: verontreinigde grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt en voldoet aan de maximale waarden voor kwaliteitsklasse industrie als bedoeld in het Bbk⁶.
- Categorie 101: verontreinigde grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt en voldoet aan de maximale waarden voor bodemkwaliteitsklasse B als bedoeld in het Bbk , niet zijnde grond vallend onder categorie 93⁶.
- Categorie 102A: niet-toepasbare grond en baggerspecie die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, tenzij het gaat om partijen waarvoor een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid als bedoeld in de Regeling beoordeling reinigbaarheid grond 2006 is afgegeven.
- Categorie 102B: niet-toepasbare grond en baggerspecie die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, tenzij het gaat om partijen waarvoor een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid als bedoeld in de Regeling beoordeling reinigbaarheid grond 2006 is afgegeven.
- Categorie 104A: baggerspecie waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 gelijk of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde en die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- Categorie 104B: baggerspecie waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 gelijk of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde en die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorieën in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) en in het bijzonder 'mengen van/met grond en baggerspecie' (B.7.5.5), voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die

⁸ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Voornamelijk geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

⁹ Tenzij samenvoegen met andere categorieën grond en/of baggerspecie op grond van het Bbk en BRL9335 is toegestaan.

vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader (Mengen) en in het bijzonder in [hoofdstuk B.7](#), paragraaf B.7.5.5 (Mengen van grond en baggerspecie).

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

Baggerspecie kan, afhankelijk van de verontreinigingen en de fysisch/chemische samenstelling, worden gereinigd met onder andere thermische, natte of biologische reinigingstechnieken.

In het Bbk wordt met toepassen van baggerspecie bedoeld het aanbrengen, verspreiden of tijdelijk opslaan van baggerspecie, het houden van de aangebrachte of tijdelijk opgeslagen baggerspecie in die toepassing, alsmede het laten verrichten daarvan. De toepassing van baggerspecie is alleen toegestaan wanneer sprake is van een nuttige toepassing, zoals bedoeld in artikel 35 van het [Besluit bodemkwaliteit](#). Hiermee wordt voorkomen dat ongewenste of overtollige materialen worden gestort onder de noemer van een werk of een bodemtoepassing. Voorts mag geen grotere hoeveelheid van die bouwstoffen of baggerspecie worden toegepast dan volgens gangbare maatstaven nodig is voor het functioneren van de toepassing (artikel 5 van het Besluit bodemkwaliteit).

De minimumstandaard voor POP-houdende baggerspecie is afgestemd op de POP-verordening.

In de minimumstandaard en het Bbk worden verschillende concentratiegrenswaarden gebruikt. Voor PCB-houdende baggerspecie wordt dit hier toegelicht.

- Minimumstandaard a heeft betrekking op baggerspecie die direct kan worden toegepast conform het Bbk. In bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit is voor baggerspecie kwaliteitsklasse B een maximale waarde voor PCB-totaal opgenomen van 1 mg/kg d.s. Deze waarde geldt voor standaard bodem. De hoogte van de gemeten waarde is afhankelijk van percentages organische stof en lutum (zie bijlage G van de Regeling). Een standaardwaarde van 1 mg/kg d.s. in baggerspecie komt overeen met een gemeten concentratie PCB-totaal van maximaal 3 mg/kg d.s. De werkelijke hoogte van de maximale gemeten waarde is dus afhankelijk van de percentages organische stof en lutum.
- Op grond van de minimumstandaard b moet bij een concentratie PCB-totaal hoger dan 50 mg/kg d.s. de baggerspecie zodanig worden verwerkt dat de POP's worden vernietigd of onomkeerbaar omgezet. Dit betreft de gemeten concentratie PCB-totaal.

Direct en niet direct toepasbare baggerspecie

Het wettelijk kader voor het toepassen en het verspreiden van baggerspecie wordt gevormd door het [Besluit bodemkwaliteit](#) (Bbk). Het Bbk maakt onderscheid tussen verschillende toepassingsmogelijkheden met bijbehorende toetsingskaders. Voor de toetsingskaders wordt onderscheid gemaakt tussen het generieke beleid en het gebiedspecifieke beleid. Voor het toepassen of het verspreiden van een partij baggerspecie bestaan de volgende mogelijkheden:

- toepassen op de landbodem of in het oppervlaktewater, waaronder grootschalige toepassingen. Voor zowel de toepassing van grond als baggerspecie gelden hierbij dezelfde regels;
- verspreiden in het oppervlaktewater of over het aangrenzende perceel.

Baggerspecie die vanwege de kwaliteit niet direct kan worden toegepast of verspreid, moet worden gereinigd of gestort. In dit sectorplan wordt onderscheid gemaakt naar baggerspecie die direct kan worden toegepast en baggerspecie die niet direct kan worden toegepast. Baggerspecie is toepasbaar als deze voldoet aan de maximale waarden voor toepassingen als bedoeld in de

Regeling bodemkwaliteit. De maximale waarden zijn droge stofgehalten en hebben dus betrekking op ontwaterde baggerspecie. Baggerspecie is direct toepasbaar als deze zonder voorafgaande reiniging voldoet aan de maximale waarden voor toepassing als bedoeld in de Regeling bodemkwaliteit.

Verder zijn de volgende bepalingen van belang bij het verwerken tot een toepasbare baggerspecie en bij het toepassen van baggerspecie:

- **Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof**
Het Besluit bodemkwaliteit geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Het Besluit bodemkwaliteit stelt voor de bescherming van de bodem kwaliteitseisen aan toe te passen baggerspecie. Voor het mengen van baggerspecie geldt het beleid zoals beschreven in het beleidskader in [hoofdstuk B.7](#) (Mengen).
- **Productie van immobilisaten**
Voor baggerspecie geldt aanvullend dat reiniging of immobilisatie voorafgaand aan nuttige toepassing is toegestaan, met als restrictie dat geen baggerspecie mag worden gemengd ten behoeve van immobilisatie dan wel direct mag worden geïmmobiliseerd wanneer die ten minste één van de in bijlage B, tabel 1 van de [Regeling bodemkwaliteit](#) genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de referentiewaarde 'Industrie'.
In aanvulling op het bovenstaande geldt dat immobilisatie van reinigingsresidu met het oogmerk dit vervolgens nuttig toe te passen niet is toegestaan. Zie voor de achtergronden hiervan [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) van het beleidskader.
- **Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen**
In het beleidskader paragraaf B.12.10.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting [hoofdstuk B.12](#), § B.12.10.2 van het beleidskader.
Voor storten in water is het bovenstaande niet van toepassing.

De toepassing van grond/baggerspecie is alleen toegestaan wanneer sprake is van een nuttige toepassing, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit bodemkwaliteit. Hiermee wordt voorkomen dat ongewenste of overtollige materialen worden gestort onder de noemer van een bodemtoepassing. Voorts mag geen grotere hoeveelheid van die bouwstoffen of grond/baggerspecie worden toegepast dan volgens gangbare maatstaven nodig is voor het functioneren van de toepassing (artikel 5 van het Besluit bodemkwaliteit).

Storten van baggerspecie, bovenstroomse gebieden

Voor dit sectorplan is sprake van afwijkend beleid ten opzichte van het in hoofdstuk B.12 beschreven stortbeleid. Storten is de gewenste wijze van afvalbeheer voor afvalstoffen die, al dan niet tijdelijk, niet nuttig kunnen worden toegepast of niet kunnen worden verbrand. Daarmee staat storten op de laatste plaats in de afvalhiërarchie. Voor baggerspecie wordt een uitzondering gemaakt met betrekking tot het stortbeleid, gezien het belang van een doelmatig beheer van de waterwegen. De overheid heeft een belangrijke verantwoordelijkheid om de natte infrastructuur en de waterhuishouding op peil te houden. Daar komen verplichtingen uit voort. Daarvoor is een adequate en milieuhygiënisch verantwoorde verwerking van verontreinigde baggerspecie noodzakelijk.

Bij dergelijke baggerwerkzaamheden komen grote volumes baggerspecie vrij. Vanwege de fysische en chemische eigenschappen van baggerspecie is reinigen van de baggerspecie in bepaalde gevallen niet mogelijk of gaat dit gepaard met hoge kosten, mede door de grote volumes. De verplichtingen van de overheid mogen niet gehinderd worden door een stagnatie in het verwerken/reinigen of storten van baggerspecie. Dat houdt in dat de minimumstandaard voor de verwerking van baggerspecie die niet direct kan worden toegepast, het storten van deze stroom in een baggerspeciedepot of op een stortplaats mogelijk houdt. Dat wil niet zeggen dat deze baggerspecie altijd in een baggerspeciedepot of op een stortplaats gestort wordt. Waar reinigen

van deze baggerspecie milieuhygiënisch verantwoord en kostentechnisch haalbaar is, wordt de baggerspecie niet gestort.

Deel 2 van het [Beleidsstandpunt Verwijderen Baggerspecie \(1993\)](#) bevat richtlijnen voor de locatiekeuze en inrichting van stortplaatsen voor baggerspecie. Deze richtlijnen vormen voor het bevoegd gezag het beoordelingskader voor de aanleg en inrichting van nieuwe baggerspeciedepots.

Nationale zelfverzorging en uitzondering voor baggerspecie uit bovenstroomse gebieden

In [hoofdstuk B.13](#), § B.13.4.1. van dit LAP is beschreven dat Nederland gekozen heeft om een beroep te doen op het principe van nationale zelfverzorging voor storten. Het Nederlandse afvalstoffenbeleid is er dan ook op gericht om Nederlands afval dat geen andere bestemming dan storten kan krijgen ook in Nederland te storten. Ook blijven de grenzen voor te storten afvalstoffen afkomstig uit het buitenland gesloten. Hierop wordt een uitzondering gemaakt voor baggerspecie afkomstig van bovenstroomse gebieden.

Deze geografische begrenzing voor het storten van buitenlandse baggerspecie uit bovenstroomse gebieden is ingesteld omdat Nederland wél zorg wil dragen voor een milieuhygiënisch verantwoorde verwerking van baggerspecie die mogelijk door de stroming van rivieren sowieso naar Nederland meegevoerd zou kunnen worden. Nederland ligt in het deltagebied van de rivieren Rijn, Maas en Schelde. Stromend water heeft voldoende energie om klei, zand en zelfs grind mee te voeren. Een deel van het door de rivieren meegevoerde sediment zakt in Nederland naar de bodem. Ook de rivieren de Elbe, Eems en Wezer die in Noord-Duitsland uitmonden in de Waddenzee voeren slib aan die in Nederland naar de bodem zakt. Deze gebieden tezamen worden in dit sectorplan aangeduid als bovenstrooms gebied.

In de bovenstroomse gebieden van bijvoorbeeld de Schelde, Rijn en Maas bevindt zich verontreinigd sediment. Dit verontreinigde sediment kan ongewenst diffuse verontreinigingen in de benedenstroomse gebieden in Nederland veroorzaken. In het verleden hebben landen als België, Duitsland en Frankrijk, maar ook Nederland, het "op stroom" zetten van baggerspecie toegepast als werkbare en betaalbare oplossing om van verontreinigde baggerspecie af te komen. Op plekken in het bovenstroomse gebied waar zich nog verontreinigd sediment op de waterbodembodem bevindt, zorgt stromend water er voor dat dit verontreinigde sediment Nederland vanzelf zal bereiken. Om te voorkomen dat dit in de toekomst weer gebeurt kunnen de baggerspeciedepots in Nederland als milieuhygiënisch alternatief worden aangeboden voor baggerspecie afkomstig uit bovenstroomse gebieden met als doel de waterkwaliteit in Nederland in goede staat te houden.

Nederland kan echter niet verantwoordelijk zijn voor een milieuhygiënisch verantwoorde verwerking van baggerspecie die niet afkomstig is uit bovenstroomse gebieden en uit overige landen. Deze landen hebben een eigen verantwoordelijkheid op dit gebied. Invoer voor storten van baggerspecie afkomstig uit andere gebieden dan bovenstroomse gebieden, is dan ook niet toegestaan.

Bodembeleid en Besluit bodemkwaliteit

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) (Bbk) bevat de randvoorwaarden voor het toepassen van baggerspecie op of in de (water)bodem en in het oppervlaktewater en bepaalt het kader voor duurzaam gebruik en beheer van de bodem. In het Bbk wordt aangegeven welke verwerkingshandelingen onder nuttige toepassing vallen. In het LAP wordt de afvalhiërarchie uit de Wm toegepast, maar wordt een nadere invulling gehanteerd voor het begrip nuttige toepassing. Zie voor meer informatie [hoofdstuk A.4](#), § A.4.2 van het beleidskader.

Het Bbk bevat onder andere regels over: de kwaliteit waaraan baggerspecie en in verschillende situaties moet voldoen (kwaliteitsnormen) en de wijze van het toepassen van baggerspecie.

Er is bodembeleid opgesteld voor het toepassen van baggerspecie op landbodembodem, in oppervlaktewater, in grootschalige toepassingen en ook voor het verspreiden van baggerspecie. Het verspreiden van baggerspecie wordt in dit sectorplan niet nader toegelicht, omdat de stroom baggerspecie die hiervoor in aanmerking komt van dit sectorplan is uitgezonderd.

Toepassingsmogelijkheden baggerspecie op of in landbodembodem

Bij toepassing van een partij baggerspecie op of in de landbodembodem is generiek beleid of gebiedspecifiek beleid mogelijk. Op beiden wordt hieronder ingegaan.

Generiek toetsingskader

Om een partij baggerspecie binnen het generieke toetsingskader te mogen toepassen op of in de landbodem moet de partij worden getoetst aan:

1. de bodemkwaliteitsklasse van de ontvangende bodem;
2. de bodemfunctieklasse van de ontvangende bodem.

Bij deze dubbele toets geldt dat de kwaliteitsklasse van de toe te passen baggerspecie moet voldoen aan de strengste norm. Wanneer de ontvangende bodem niet in een bodemfunctieklassenkaart is opgenomen, dan gelden de Achtergrondwaarden als toepassingseis.

Gebiedsspecifiek toetsingskader

Bij toepassing van een partij baggerspecie op of in landbodem binnen het gebiedspecifieke toetsingskader kunnen Lokale Maximale Waarden gelden. Deze normen kunnen soepeler of strenger zijn dan de normen die op basis van het generieke kader gelden.

Toepassingsmogelijkheden baggerspecie in oppervlaktewater

Bij toepassing van baggerspecie in oppervlaktewater (op de waterbodem) is ook generiek of gebiedspecifiek beleid mogelijk.

Generiek toetsingskader

In het generieke toetsingskader voor toepassing van baggerspecie (en grond) in oppervlaktewater is de waterbodembodemkwaliteit onderverdeeld in klasse A en klasse B. Hierbij zijn de Maximale Waarden gekoppeld aan deze klassen. Een partij baggerspecie kan in oppervlaktewater worden toegepast wanneer de kwaliteitsklasse van de toe te passen baggerspecie gelijk is aan, of schoner is dan, de kwaliteitsklasse van de ontvangende waterbodem.

Gebiedsspecifiek toetsingskader

In het gebiedspecifieke kader mag het bevoegd gezag Lokale Maximale Waarden vaststellen. De ruimte hiervoor ligt tussen de Achtergrondwaarden en het Saneringscriterium. De kwaliteit van de toe te passen baggerspecie moet voldoen aan de vastgestelde Lokale Maximale Waarden voor de waterbodem. Wanneer het is toegestaan om baggerspecie in oppervlaktewater toe te passen met een kwaliteit die slechter is dan de actuele waterbodembodemkwaliteit, dan mag alleen gebiedseigen baggerspecie worden toegepast (standstill op gebiedsniveau).

Grootschalige toepassingen

Een grootschalige toepassing is een toepassing waarin een grote hoeveelheid baggerspecie wordt toegepast, zoals bijvoorbeeld voor de aanleg van (spoor)wegen, taluds, dijken en geluidswallen. Het Besluit stelt hiervoor een aantal voorwaarden. Voor grootschalige toepassingen geldt dat niet hoeft te worden getoetst aan de kwaliteit en de functie van de ontvangende bodem. Wel moet worden voldaan aan de kwaliteitseisen en voorwaarden die het Besluit voor deze toepassingen stelt. De normstelling is gebaseerd op Emissiewaarden. Deze mogen de maximale waarden voor de klasse industrie niet overschrijden. Ook gelden aparte normen voor de kwaliteit van de leeflaag en de kwaliteit van bermen en taluds.

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoe de euralcodes, het bodembeleid en het beleid uit dit sectorplan van het LAP zich tot elkaar verhouden.

<i>Euralcode</i>	<i>Klasse volgens het Bbk</i>	<i>Minimumstandaard</i>
170506 (niet onder 170505 vallende baggerspecie)	Schoon	II a
170506	A	II a
170506	B	II a
170506	Niet toepasbare baggerspecie	II c
170505* (baggerspecie die gevaarlijke stoffen bevat)	Niet toepasbare baggerspecie	II b en c

Melden van de toepassing van baggerspecie

De meldingsplicht geldt voor alle toepassingen van baggerspecie, met uitzondering van:

- de toepassing van baggerspecie door particulieren
- het toepassen van baggerspecie binnen een landbouwbedrijf als de baggerspecie afkomstig is van een tot dat landbouwbedrijf behorend perceel grond waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld als op het perceel grond waar de baggerspecie wordt toegepast
- het toepassen van schone baggerspecie in hoeveelheden kleiner dan 50 m³. Voor het toepassen van schone baggerspecie in hoeveelheden vanaf 50 m³ moet eenmalig de

- toepassingslocatie worden gemeld
- het tijdelijk verplaatsen of uit de toepassing wegnemen van baggerspecie, indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde conditie opnieuw in die toepassing wordt aangebracht.

Meldingen vinden plaats via het landelijke Meldpunt Bodemkwaliteit van de afdeling Bodem+ van Rijkswaterstaat. Via het centrale meldingssysteem komt de melding direct bij het juiste bevoegd gezag terecht.

5. Afschaffen Minimum VerwerkingStandaard (MVS)

Voorheen kende het LAP geen minimumstandaard voor de verwerking van baggerspecie. Handelingen met baggerspecie als afvalstof werden direct getoetst aan art. 10.4 van de Wet milieubeheer. Daarnaast zijn er verschillende beleidsbrieven en is er wet- en regelgeving die aspecten hiervan nader invullen. Eén van deze beleidsbrieven betrof de brief van destijds het Ministerie van VROM waarin de Minimum VerwerkingStandaard (MVS) voor te storten baggerspecie wordt beschreven. De MVS is sinds 1 januari 2005 van kracht. De invoering van de MVS is destijds via een brief aan de Kamer bekendgemaakt (Bijlage bij Kamerstukken II 2003/04, 29 200XI, nr. 90).

De MVS houdt in dat baggerspecie met een zandgehalte groter dan of gelijk aan 60% verwerkt dient te worden door behandeling in een eenvoudige zandscheidingsinstallatie (sedimentatiebekken of mechanische zandscheiding). Stort van baggerspecie met een zandgehalte groter dan of gelijk aan 60% is alleen toegestaan als aangetoond is dat bij toepassing van een eenvoudige zandscheidingstechniek geen product kan of mag worden afgescheiden dat onder de criteria van het Besluit bodemkwaliteit kan worden toegepast. De MVS voor baggerspecie werd vastgelegd in de vorm van acceptatiecriteria in de omgevingsvergunningen voor de (baggerspecie)stortplaatsen.

Met de inwerkingtreding van dit LAP wordt de beleidsbrief over de MVS ingetrokken en is dit beleid niet meer van toepassing voor baggerspecie die gestort wordt. Het beleid wat beschreven is in het sectorplan baggerspecie is leidend voor de verwerking van baggerspecie als afvalstof.

Door onder meer succesvol bodem- en waterbeleid te voeren, heeft de kwaliteit van het aangevoerde sediment zich verder verbeterd waardoor het aanbod van zandige verontreinigde baggerspecie om te storten afneemt en daarmee ook de stroom baggerspecie voor verwerking via de MVS. Door beleid om hergebruik van verontreinigde baggerspecie te bevorderen is bij de baggerspeciedepots ook steeds minder aanbod van baggerspecie. Baggerspeciedepots krijgen daardoor minder baggerspecie te bergen. Door de verminderde aanvoer stijgen de onderhouds-, beheers- en administratiekosten. De effectiviteit van het instrument MVS voor het besparen op depotvolume en primaire grondstoffen door hergebruik van de afgescheiden zandfractie is daarmee minder relevant geworden. Tevens zijn de depots gebaat bij vulling met zandige baggerspecie voor een goede consolidatie en stabiliteit. Het niet meer verplicht stellen van het afscheiden van de zandige fractie maakt dat berging in het depot beter gaat en vooral een stabiel pakket oplevert. Gezien deze ontwikkelingen is de MVS niet meer noodzakelijk om het storten van baggerspecie te regelen.

VI Overige informatie

[Handreiking Besluit bodemkwaliteit](#)